

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2023 m. kovo 20 d.
(OR. en)

7568/23

Tarpinstitucinė byla:
2023/0079 (COD)

COMPET 234
IND 123
MI 213
POLCOM 49
RELEX 367
RECH 95
IA 46
CODEC 412

PASIŪLYMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2023 m. kovo 17 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2023) 160 final
Dalykas:	Pasiūlymas dėl EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTO, kuriuo nustatoma saugaus ir tvaraus svarbiausiųjų žaliavų tiekimo užtikrinimo sistema ir kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 168/2013, (ES) 2018/858, (ES) 2018/1724 ir (ES) 2019/1020

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2023) 160 final.

Pridedama: COM(2023) 160 final

EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2023 03 16
COM(2023) 160 final

2023/0079 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

**kuriuo nustatoma saugaus ir tvaraus svarbiausiųjų žaliavų tiekimo užtikrinimo sistema
ir kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 168/2013, (ES) 2018/858, (ES)
2018/1724 ir (ES) 2019/1020**

(Tekstas svarbus EEE)

{SEC(2023) 360 final} - {SWD(2023) 160 final} - {SWD(2023) 161 final} -
{SWD(2023) 162 final}

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

Žaliavos yra elementas, nuo kurio prasideda visos pramonės vertės grandinės. Šiame reglamente daugiausia dėmesio skiriama neenergetinėms, ne žemės ūkio žaliavoms, kurios yra svarbios ES ekonomikai ir kurių tiekimui kyla didelė rizika. Šios svarbiausios žaliavos dažnai yra nepakeičiami ištekliai įvairiuose strateginiuose sektoriuose, be kita ko, atsinaujinančiųjų išteklių energijos, skaitmeninės pramonės, kosmoso ir gynybos bei sveikatos sektoriuose. Be to, priklausomai nuo taikomų metodų ir procesų, svarbiausių žaliavų gavyba ir perdirbimas gali turėti neigiamą poveikį aplinkai ir socialinį poveikį.

ES beveik išimtinai priklauso nuo daugelio svarbiausių žaliavų importo. Šių importuojamų žaliavų tiekėjai tiek gavybos, tiek perdirbimo etapais dažnai būna labai susitelkę keliose trečiojoje šalyse. Pavyzdžiui, 97 proc. magnio ES gauna iš Kinijos. Sunkieji retųjų žemių elementai, naudojami pastoviesiems magnetams gaminti, rafinuojami tik Kinijoje. 63 proc. viso pasaulio kobalto, naudojamo baterijoms gaminti, išgaunama Kongo Demokratinėje Respublikoje, o Kinijoje rafinuojama 60 proc. šio metalo. Dėl tokio susitelkimo ES patiria didelę tiekimo riziką. Esama precedentų, kai šalys pirkėjų atžvilgiu pasinaudojo savo stipria svarbiausių žaliavų tiekėjų padėtimi, pavyzdžiui, taikydamos eksporto apribojimus.

Prognozuojama, kad dėl visuotinio perėjimo prie atsinaujinančiųjų išteklių energijos ir mūsų ekonomikos bei visuomenės skaitmeninės pertvarkos kai kurių šių svarbiausių žaliavų paklausa ateinančiais dešimtmečiais sparčiai didės. Manoma, kad pasaulinė judumo priemonių ir energijos kaupimo baterijų gamybos srityse naudojamo ličio paklausa iki 2050 m. padidės 89 kartus. Numatoma, kad iki 2050 m. retųjų žemių elementų, iš kurių gaminami vėjo jėgainėse arba elektrinėse transporto priemonėse naudojami pastovieji magnetai, paklausa ES padidės 6–7 kartus. Manoma, kad iki 2050 m. galio, naudojamo puslaidininkiams gaminti, paklausa ES padidės 17 kartų. Pakeičiant medžiagas kitomis medžiagomis ir užtikrinant didesnę medžiagų naudojimo efektyvumą bei žiedžiškumą galima tam tikru mastu sumažinti prognozuojamą paklausos augimą, tačiau nesitikima, kad dėl šių veiksmų ši tendencija pasikeis. Šiuo metu yra rizika, kad esamų ir planuojamų pajėgumų nepakaks patenkinti daugiau kaip 50 proc. prognozuojamos kobalto paklausos, o būsimas retųjų žemių metalų paklausos augimas turėtų viršyti pajėgumų augimą¹. Atsižvelgdamos į šias aplinkybes daugelis šalių patvirtino politikos priemonės, kuriomis siekiama aktyviai užtikrinti svarbiausių žaliavų tiekimą, o tai padidino konkurenciją dėl išteklių.

Būtiniausių prekių tiekimo sutrikimas COVID-19 krizės metu ir energetikos krizė, prasidėjusi dėl Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą, parodė ES struktūrinę priklausomybę nuo tiekimo ir jos galimą žalingą poveikį krizės laikotarpiu. Ypatinga svarbiausių žaliavų svarba įgyvendinant žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, taip pat gynybos ir kosmoso srityse, reiškia, kad šių žaliavų tiekimo sutrikimai turėtų didelį neigiamą poveikį ES pramonei. Kiltų grėsmė bendrosios rinkos veikimui ir būtų daromas neigiamas poveikis ES konkurencingumui, taip pat kiltų pavojus darbo vietoms ir darbo vietų kūrimui bei būtų daromas poveikis darbo sąlygoms ir darbo užmokesčiui. Be to, neužtikrinus saugaus svarbiausių žaliavų tiekimo Sąjunga negalės pasiekti savo žaliosios ir skaitmeninės ateities tikslų.

¹ Carrara, S. et al., *Supply chain analysis and material demand forecast in strategic technologies and sectors in the EU – A foresight study* (liet. „Tiekimo grandinės analizė ir medžiagų paklausos ES strateginių technologijų srityse ir strateginiuose sektoriuose prognozė. Prognozių tyrimas“), Europos Sąjungos leidinių biuras, Liuksemburgas, 2023. DOI 10.2760/386650, JRC132889.

2008 m. žaliavų iniciatyva ir 2020 m. svarbiausių žaliavų veiksmų planas tapo pagrindu iniciatyvoms, kuriomis siekiama įvertinti įvairių žaliavų svarbą, tarptautinio masto įvairinimą, mokslinius tyrimus ir inovacijas bei svarbiausių žaliavų gamybos pajėgumų plėtojimą ES. Nustatytomis priemonėmis padedama užtikrinti saugesnį tiekimą. Pavyzdžiui, strateginės partnerystės, dėl kurių, kaip numatyta veiksmų plane, susitariama su trečiosiomis šalimis, padeda įvairinti žaliavų tiekimo šaltinius toliau integruojant ES žaliavų vertės grandines kartu su daug išteklių turinčių trečiųjų šalių vertės grandinėmis.

Tačiau su reglamentavimu nesusijusių veiksmų nepakanka, kad ES būtų užtikrintas saugus ir tvarus svarbiausių žaliavų tiekimas. Šiuo metu nėra reguliavimo sistemos, kuria būtų siekiama struktūriniu lygmeniu sumažinti įvairių svarbiausių žaliavų tiekimo riziką. Pirma, dėl to, kad nėra bendros sistemos, kuria būtų užtikrinama, kad ekonominės veiklos vykdytojai būtų atsparūs ir pasirengę kylančioms problemoms, pramonė ir toliau patiria pernelyg didelę tiekimo sutrikimų riziką. Antra, ES galimybės padidinti savo gamybos, apdorojimo arba perdirbimo pajėgumus vis dar nepakankamai išnaudojamos. Įvairiose valstybėse narėse žinios apie naudingųjų iškasenų telkinius daugeliu atveju buvo įgytos tuomet, kai tokių svarbiausių žaliavų išteklių paklausa nebuvo tokia didelė, kaip šiuo metu. Kartais pagrindinės kliūtys, trukdančios plėtoti svarbiausių žaliavų projektus, yra apsunkintos galimybės gauti finansavimą, ilgos ir sudėtingos leidimų išdavimo procedūros ir nepakankamas visuomenės pritarimas, taip pat galimas susirūpinimas dėl poveikio aplinkai. Trečia, teisės aktais dėl atliekų tvarkymo nesukuriami pakankamai paskatų didinti svarbiausių žaliavų žiedišumą (toliau – žiedišumas) arba plėtoti antrinių žaliavų rinką. Galiausiai nėra pakankamai paskatų pranešti apie ES rinkai pateikiamų svarbiausių žaliavų neigiamą poveikį aplinkai ir jį apriboti.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, šiuo pasiūlymu siekiama šių tikslų:

- stiprinti įvairius Europos svarbiausių žaliavų vertės grandinės etapus;
- įvairinti ES svarbiausių žaliavų importą siekiant sumažinti strateginę priklausomybę;
- gerinti ES galimybes stebėti ir mažinti esamą ir būsimą svarbiausių žaliavų tiekimo sutrikimų riziką;
- užtikrinti laisvą svarbiausių žaliavų judėjimą bendrojoje rinkoje, kartu užtikrinant aukšto lygio aplinkos apsaugą, pagerinant šių žaliavų žiedišumą ir tvarumą.

Šis memorandumas susijęs tik su šiuo metu pateiktu reglamento pasiūlymu. Bendra strateginė vizija, kaip stiprinti Europos svarbiausių žaliavų tiekimą imantis veiksmų tiek ES viduje, tiek už jos ribų, paaiškinta prie to pasiūlymo pridėtame komunikate.

• **Suderinamumas su šioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

Šis pasiūlymas suderinamas su Europos žaliojo kurso strategija ir Europos klimato teisės aktu. Šiuo pasiūlymu siekiama padėti užtikrinti ES pajėgumus, kurių reikės siekiant atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos tikslų, kuriant strategines gamybos technologijas, kaip antai puslaidininkių, ir įgyvendinant poveikio klimatui neutralumo uždavinius.

Šiuo pasiūlymu atsižvelgiama į 2022 m. Europos Vadovų Tarybos priimtą Versalio deklaraciją, kurioje pabrėžiama strateginė svarbiausių žaliavų svarba užtikrinant ES atvirą strateginį savarankiškumą ir Europos suverenumą. Jis taip pat atitinka 2021 m. lapkričio mėn. Europos Parlamento rezoliuciją dėl ES strategijos dėl svarbiausių žaliavų ir Konferencijos dėl Europos ateities metu padarytas išvadas. Galiausiai šiuo reglamentu įgyvendinamas

Pirmininkės U. Von der Leyen 2022 m. pranešime apie Sąjungos padėtį priimtas įsipareigojimas sumažinti ES priklausomybę nuo svarbiausių žaliavų. Tai būtų galima pasiekti įvairinant ir užtikrinant tvarų svarbiausių žaliavų tiekimą šalies viduje, nustatant strateginius projektus visoje tiekimo grandinėje ir kaupiant strateginius rezervus. Prieš paskelbiant Svarbiausių žaliavų aktą, 2022 m. gegužės mėn. plano „REPowerEU“ komunikate ir Bendrame komunikate dėl investicijų gynybos srityje spragų analizės ir tolesnių veiksmų buvo paskelbtas pasiūlymas dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl svarbiausių žaliavų.

Kadangi šiame pasiūlyme daugiausia dėmesio skiriama ES pajėgumų tiekti svarbiausias žaliavas stiprinimui, prie šio pasiūlymo pridedamame komunikate paaiškinama pagrindinė strategija, kuria siekiama užtikrinti svarbiausių žaliavų tiekimą ir kuri apima ne reguliuojamojo pobūdžio priemones, kuriomis siekiama įvairinti išorės tiekimą iš ES nepriklausančių šalių ir skatinti mokslinius tyrimus, inovacijas ir įgūdžių formavimą. Prie reglamento pridedami Komisijos atlikto svarbos vertinimo rezultatai, atitinkami dokumentai, susiję su svarbiausiosiomis ir strateginėmis žaliavomis (išsamesnį paaiškinimą žr. 15 puslapyje), dėl kurių teikiamas šis pasiūlymas, ir naujausias prognozių tyrimas. Šis pasiūlymas pateikiamas kartu su Poveikio klimatui neutralizavimo pramonės aktu, kuriuo, kaip paskelbta Komunikate „Žaliojo kurso pramonės planas poveikio klimatui neutralizavimo amžiui“, bus remiama pramoninė bazinių technologijų gamyba ES.

Šis pasiūlymas dera su 2021 m. gegužės mėn. Komisijos komunikatu, kuriuo atnaujinama 2020 m. ES pramonės strategija ir kuriame nustatytos strateginės priklausomybės sritys, dėl kurių gali atsirasti pažeidžiamumas. Dviejose vėlesnėse nuodugniose apžvalgose pateikiama išsamesnė strateginės priklausomybės atsiradimo analizė ir pirmiausia aptariamos visos svarbiausiosios žaliavos (kartu su kitais klausimais), o vėliau – su retųjų žemių elementais ir magniu susiję klausimai.

Nors iki šio reglamento nebuvo jokios reguliavimo sistemos, kuria būtų siekiama užtikrinti svarbiausių žaliavų tiekimą, šis pasiūlymas dera su ankstesnėmis Europos svarbiausių žaliavų srities strategijomis. Pirma, šis reglamentas grindžiamas svarbos vertinimu, kuris atnaujinamas kas trejus metus nuo 2008 m. iniciatyvos, kurią įgyvendinant buvo surinkta informacija apie svarbiausias žaliavas ir ES priklausomybę nuo šių žaliavų. Antra, juo papildomos ir sustiprinamos iniciatyvos, paskelbtos po 2020 m. veiksmų plano. Šiuo pasiūlymu taip pat suteikiamas pagrindas remti projektus visoje svarbiausių žaliavų vertės grandinėje, remiantis Europos žaliavų aljanso atliktu darbu. Šis pasiūlymas taip pat grindžiamas ES tvarių žaliavų principais, kuriais siekiama suderinti valstybių narių supratimą apie tvarią gavybą ir perdirbimą.

Be to, vadovaudamasi 2021 m. civilinės, gynybos ir kosmoso pramonės sinergijos veiksmų planu, Komisija įsteigia svarbiausių technologijų stebėjimo centrą. Šis stebėjimo centras nustatys, stebės ir vertins svarbiausias technologijas civiliniame, gynybos ir kosmoso sektoriuose, galimus jų pritaikymo būdus ir susijusias vertės ir tiekimo grandines, įskaitant strateginės priklausomybės ir pažeidžiamumo problemas.

Be to, Komisija atliko prognozių tyrimą, kuriame ji įvertino būsimus Europos Sąjungos svarbiausių žaliavų poreikius ir galimas tiekimo grandinės kliūtis pagrindinių strateginių technologijų srityse ir sektoriuose. Šioje ataskaitoje prognozuojamas precedento neturintis pagrindinių medžiagų, reikalingų sėkmingai dvejopai pertvarkai ir ES gynybos, aviacijos ir kosmoso sričių darbotvarkėms įgyvendinti, paklausos padidėjimas.

Šis pasiūlymas suderinamas su kitais svarbiausiųjų žaliavų srities teisės aktais. Pavyzdžiui, jis suderinamas su Konfliktų zonų naudingųjų iškasenų reglamentu², pagal kurį reikalaujama, kad alavo, tantalio, volframo ir aukso importuotojai parengtų ir įgyvendintų išsamaus patikrinimo politiką, kuria būtų siekiama mažinti poveikį žmogaus teisėms, susijusį su ginkluotais konfliktais ir darbuotojų teisėmis visoje jų vertės grandinėje.

- **Suderinamumas su kitomis ES politikos sritimis**

Atsižvelgiant į tai, kad svarbiausiosios žaliavos naudojamos daugelyje pramonės vertės grandinių, ir į įvairių svarbiausiųjų žaliavų vertės grandinės etapų, kaip antai gavybos, apdorojimo arba perdirbimo, ypatumus, aktualios yra kelios Europos politikos priemonės ir teisės aktai.

Pirma, ES aplinkos teisės aktai apima procedūras dėl leidimų vykdyti su žaliavomis susijusius projektus, įskaitant svarbiausias žaliavas, visoje vertės grandinėje įgijimo. Siūlomas reglamentas bus taikomas nedarant poveikio ES gamtos apsaugos teisės aktams, be kita ko, Direktyvai 2011/92/ES³ dėl poveikio aplinkai vertinimo, Direktyvai 2010/75/ES⁴ dėl pramoninių išmetamų teršalų, Direktyvai 92/43/EEB⁵ dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvai 2009/147/EB⁶ dėl laukinių paukščių apsaugos ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvai 2000/60/EB⁷ dėl vandens politikos⁸. Šiuo pasiūlymu siekiama, kad nacionalinės leidimų išdavimo procedūros būtų paprastesnės ir geriau žinomos iš anksto, užtikrinant, kad projektai atitiktų ES teisės aktus, kuriais saugoma gamta, nedarant neigiamo poveikio veiksmingam jų nuostatų taikymui.

Antra, taikant ES atliekų pagrindų sistemą reglamentuojamas atliekų, įskaitant atliekų srautus, kuriuose yra svarbiausiųjų žaliavų, surinkimas, mažinimas, perdirbimas ir apdorojimas. Kasybos pramonės atliekų direktyvoje⁹ reikalaujama, kad veiklos vykdytojai, atsakingi už kasybos atliekų (t. y. kasybos veiklos metu susidarančių atliekų) tvarkymą, gautų leidimus. Šiuo pasiūlymu bus reikalaujama, kad ekonominės veiklos vykdytojai (šiuo metu eksploatuojamų atliekų įrenginių atveju) ir valstybės narės (uždarytų ir apleistų atliekų įrenginių atveju) išanalizuotų kasybos atliekose esančių svarbiausiųjų žaliavų panaudojimo galimybes. Atliekų pagrindų direktyva¹⁰ yra apskritai susijusi su atliekomis, o valstybės narės

² 2017 m. gegužės 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/821, kuriuo nustatomos alavo, tantalio, volframo, jų rūdų ir aukso iš konfliktinių ir didelės rizikos zonų Sąjungos importuotojų prievolės dėl išsamaus tiekimo grandinės patikrinimo (OL L 130, 2017 5 19, p. 1–20).

³ 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/92/ES dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo, OL L 26, 2012 1 28, p. 1–21.

⁴ 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/75/ES dėl pramoninių išmetamų teršalų (taršos integruotos prevencijos ir kontrolės), OL L 334, 2010 12 17, p. 17–119).

⁵ 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyva 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (OL L 206, 1992 7 22, p. 7–50).

⁶ 2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/147/EB dėl laukinių paukščių apsaugos (OL L 20, 2010 1 26, p. 7–25).

⁷ 2000 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/60/EB, nustatanti Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus (OL L 327, 2000 12 22, p. 1–73).

⁸ 2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/56/EB, nustatanti Bendrijos veiksmų jūrų aplinkos politikos srityje pagrindus (Jūrų strategijos pagrindų direktyva), OL L 164, 2008 6 25, p. 19–40).

⁹ 2006 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/21/EB dėl kasybos pramonės atliekų tvarkymo ir iš dalies keičianti Direktyvą 2004/35/EB. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos pareiškimas (OL L 102, 2006 4 11, p. 15–34).

¹⁰ 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinanči kai kurias direktyvas (OL L 312, 2008 11 22, p. 3–30).

pagal šią direktyvą įpareigojamos imtis priemonių, kad būtų užkirstas kelias atliekų susidarymui, visų pirma produktų, kurių sudėtyje yra svarbiausių žaliavų, atvejais. Elektros ir elektroninės įrangos atliekų direktyvoje¹¹ nustatytos taisyklės, kuriomis siekiama skatinti elektros ir elektroninės įrangos atliekų parengimą pakartotiniam naudojimui, perdirbimui ir kitokiam naudojimui, prisidėti prie efektyvaus išteklių naudojimo ir antrinių žaliavų, įskaitant svarbiausias žaliavas, išgavimo. Šiuo metu atliekama eksploatuoti netinkamų transporto priemonių direktyvos 2000/53/EB¹² ir Direktyvos 2005/64/EB¹³ dėl motorinių transporto priemonių tipo patvirtinimo, atsižvelgiant į galimybę jas pakartotinai naudoti, perdirbti ir atnaujinti, bendra peržiūra, kuria siekiama sumažinti eksploatuoti netinkamų transporto priemonių ir jų sudedamųjų dalių atliekas ir padidinti tradicinių ir elektrinių transporto priemonių, kuriose yra daug svarbiausių žaliavų, žiediskumą. Šia peržiūra grindžiama teisėkūros iniciatyva papildys horizontaliuosius perdirbamumo reikalavimus, įtrauktus į šį reglamentą, nes bus nustatyti konkretesni reikalavimai, kuriais bus siekiama pagerinti pastoviųjų magnetų perdirbamumą transporto priemonėse, o tai palengvins jų atliekų apdorojimo ir perdirbimo procesus.

Trečia, Reglamente Nr. 1272/2008/EB dėl cheminių medžiagų ir mišinių klasifikavimo, ženklinimo ir pakavimo¹⁴ ir Reglamente 1907/2006/EB¹⁵ nustatyta pavojingumo klasifikacija dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH) nustatytos rizikos mažinimo priemonės padeda užtikrinti cheminių medžiagų ir produktų, kurių sudėtyje yra cheminių medžiagų, saugą ES, o tai labai aktualu svarbiausių žaliavų atveju. Šiuo atžvilgiu ES cheminių medžiagų strategijoje tvarumui užtikrinti¹⁶ nustatyti būtini veiksmai siekiant geriau apsaugoti žmonių sveikatą ir aplinką, laikantis plataus užmojo požiūrio į aplinką be toksinių medžiagų cheminės saugos požiūriu, laikantis Europos žaliojo kurso. Tai, be kito ko, rizikos mažinimas ir pavojingiausių cheminių medžiagų pakeitimas vartojimo gaminiuose ir profesionaliam naudojimui skirtuose produktuose. Šioje strategijoje taip pat pripažįstama, kad naudoti šias kenksmingiausias chemines medžiagas turi būti leidžiama, kai tai būtina visuomenei. Daugeliu atvejų tai bus pasakytina ir apie svarbiausių žaliavų naudojimą.

Ketvirta, dėl svarbiausių žaliavų naudojimo daugelyje pramonės vertės grandinių ir dėl įvairių svarbiausių žaliavų vertės grandinės etapų ypatumų reikia žmogiškųjų išteklių, kuriuos naudojant, be kita ko, būtų galima užtikrinti tinkamą ir kvalifikuotą darbo jėgą, galinčią sustiprinti šį pramonės sektorių. Tai visų pirma užtikrinama apsaugant darbo vietas ir kuriant naujas kokybiškas darbo vietas, taip patenkinant sektoriaus darbo jėgos poreikius visais pramonės vertės grandinių etapais, nes tai labai svarbu siekiant užtikrinti sąžiningą žaliąją pertvarką ir saugumą bei svarbiausių žaliavų tiekimą, taip pat sektoriaus

¹¹ 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/19/ES dėl elektros ir elektroninės įrangos atliekų (nauja redakcija) (Tekstas svarbus EEE) (OL L 197, 2012 7 24, p. 38–71).

¹² 2000 m. rugsėjo 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/53/EB dėl eksploatuoti netinkamų transporto priemonių (OL L 269, 2000 10 21, p. 34–43).

¹³ 2005 m. spalio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/64/EB dėl motorinių transporto priemonių tipų patvirtinimo, atsižvelgiant į galimybę jas pakartotinai naudoti, perdirbti ir atnaujinti, bei iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 70/156/EEB.

¹⁴ 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1272/2008 dėl cheminių medžiagų ir mišinių klasifikavimo, ženklinimo ir pakavimo, iš dalies keičiantis ir panaikinantis direktyvas 67/548/EEB bei 1999/45/EB ir iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 1907/2006 (OL L 353, 2008 12 31, p. 1–1355).

¹⁵ 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH), įsteigiantis Europos cheminių medžiagų agentūrą (OL L 396, 2006 12 30, p. 1–850).

¹⁶ COM(2020) 667 *final*.

konkurencingumą. Atsižvelgiant į plano „REPowerEU“ ir Europos žaliajo kurso tikslus, 2022 m. birželio 16 d. Tarybos rekomendacijoje¹⁷ dėl teisingo perėjimo prie poveikio klimatui neutralumo užtikrinimo pateikiamos išsamios politikos gairės dėl politikos priemonių, kuriomis siekiama užtikrinti darbo vietų, įskaitant darbo sąlygas ir darbo užmokestį, apsaugą, taip pat remti kokybiškų darbo vietų kūrimą pramonės ekosistemose ir vertės grandinėse, rengimo, be kita ko, remiant darbuotojų įgūdžių tobulinimą ir perkvalifikavimą siekiant, kad jie atitiktų sektoriaus darbo rinkos poreikius, ir konsultuojantis su socialiniais partneriais vykdomo socialinio dialogo metu.

Galiausiai ši iniciatyva taip pat suderinama su:

- Direktyva 2007/2/EB¹⁸, sukuriančia Europos bendrijos erdvinės informacijos infrastruktūrą (INSPIRE), kuria siekiama užtikrinti, kad valstybių narių erdvinės informacijos infrastruktūros būtų suderinamos ir tinkamos naudoti Europos ir tarpvalstybiniu mastu, ir
- Reglamentu (ES) 2020/852¹⁹ (taksonomija) dėl sistemos tvariam investavimui palengvinti sukūrimo.

Kalbant apie tarptautines priemones, šis pasiūlymas suderinamas su:

- ES tarptautinės prekybos įsipareigojimais ir ES bendra prekybos politika. Prie šio reglamento pridedamas komunikatas apima priemones, kuriomis siekiama stiprinti ir įvairinti svarbiausių žaliavų tiekimą ES iš išorės, pasitelkiant tarptautinius šaltinius ir nedarant neigiamo poveikio prekybos taisyklėms ir tarptautinei konkurencijai;
- 2021 m. paskelbta atnaujinta ES Arkties politika, kuria siekiama padėti išsaugoti Arktį kaip takaus bendradarbiavimo regioną, kovoti su klimato kaitos poveikiu ir remti darnų Arkties regionų vystymąsi Arkties bendruomenių, ypač čiabuvių tautų, ir būsimų kartų labui;
- Komisijos ir Sąjungos vyriausiojo įgaliojimo užsienio reikalams ir saugumo politikai bendru komunikatu dėl strategijos „Global Gateway“, visų pirma kiek tai susiję su strateginių partnerystės su trečiosiomis šalimis įgyvendinimu.

Vyriausiasis įgaliojimas visapusiškai atliks savo vaidmenį ir bendradarbiaus, siekdamas užtikrinti ES išorės veiksmų ir kitų jos politikos priemonių nuoseklumą.

Reglamentu taip pat bus užtikrintas suderinamumas su kitais aktualiais pasiūlymais:

- Reglamentas suderinamas su Baterijų reglamentu²⁰, į kurį įtrauktos konkrečios nuostatos dėl bendrajai rinkai pateikiamose baterijose esančių svarbiausių žaliavų, o Reglamentu siekiama padidinti ES pajėgumą tiekti šias medžiagas ir užtikrinti, kad informacija apie jų aplinkosauginį pėdsaką, kai šios medžiagos pateikiamos ES bendrajai rinkai, būtų skaidresnė ir prieinamesnė. Tai atitinka panašų požiūrį į laipsnišką prievolių, susijusių su aplinkosauginiu pėdsaku, įgyvendinimą.

¹⁷ 2022 m. birželio 16 d. Tarybos rekomendacija dėl sąžiningo perėjimo prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos užtikrinimo, 2022/C 243/04 (OL C 243, 2022 6 27, p. 35–51).

¹⁸ 2007 m. kovo 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2007/2/EB, sukurianti Europos bendrijos erdvinės informacijos infrastruktūrą (INSPIRE) (OL L 108, 2007 4 25, p. 1–14).

¹⁹ 2020 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/852 dėl sistemos tvariam investavimui palengvinti sukūrimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2019/2088 (PE/20/2020/INIT).

²⁰ Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl baterijų ir baterijų atliekų, kuriuo panaikinama Direktyva 2006/66/EB ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2019/1020 (COM/2020/798 final).

- Reglamentu papildomas pasiūlymas dėl Direktyvos dėl įmonių tvarumo išsamaus patikrinimo²¹. Pasiūlymas dėl Direktyvos dėl įmonių tvarumo išsamaus patikrinimo gali būti taikomas įmonėms, naudojančioms svarbiausias žaliavas, užtikrinant, kad jos tinkamai spręstų neigiamo poveikio žmogaus teisėms ir aplinkai savo veiklos ir vertės grandinėse klausimus, tačiau jame nenustatomas reikalavimas teikti informaciją apie svarbiausių žaliavų aplinkosauginį pėdsaką. Tam tikrais atvejais apskaičiuojant kiekvienos medžiagos aplinkosauginį pėdsaką pagal Svarbiausių žaliavų reglamentą būtų galima prisidėti prie veiksmingo išsamaus patikrinimo politikos įgyvendinimo.
- Šiuo reglamentu padidinamas Europos pramonės atsparumas ir pasirengimas svarbiausių žaliavų atžvilgiu ir juo papildoma Bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo ekstremaliosiose situacijose priemonė, pagal kurią Komisijai leidžiama esant budrumo arba ekstremaliosios situacijos režimui imtis tikslinių priemonių, jeigu kyla grėsmė strateginių prekių, kurios gali apimti ir svarbiausias žaliavas, tiekimui arba jam sutrikus.
- Reglamentu taip pat užtikrinama, kad pagal Lustų aktą arba Poveikio klimatui neutralizavimo pramonės aktą remiamų pagrindinių technologijų gamintojams būtų užtikrinamas saugus ir tvarus svarbiausių žaliavų tiekimas.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMAS IR PROPORCINGUMAS

• Teisinis pagrindas

Šio reglamento teisinis pagrindas yra Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 114 straipsnis, pagal kurį Europos Parlamentas ir Taryba gali priimti priemones, kuriomis siekiama sukurti ir užtikrinti tinkamą bendrosios rinkos veikimą.

Reglamentu siekiama užtikrinti saugų ir tvarų svarbiausių žaliavų tiekimą ES. Be tokių pastangų dėl šiuo metu vyraujančių pasiūlos ir paklausos tendencijų gali atsirasti didelė struktūrinė rizika, kad sutriks įvairių svarbiausių žaliavų tiekimas. Kadangi šios žaliavos yra labai svarbios daugelio strateginių sektorių veikimui, siekiant užtikrinti, kad Europos rinkos išliktų stabilios, galimi tiekimo sutrikimai turi būti pašalinami. Tikėtina, kad dėl prasidėjusių tiekimo sutrikimų ir su tuo susijusio stygiaus bei kainų nepastovumo atsirastų paskatų dėti vienašales nacionalinio lygmens pastangas siekiant pašalinti su šiomis aplinkybėmis susijusius padarinius. Nors tokios pastangos iš esmės yra pagrįstos, jeigu jos bus nesuderintos, dėl jų gali būti iškraipoma konkurencija ir atsirastų laisvo prekių judėjimo ES viduje apribojimų.

Įgyvendinant pagal šią iniciatyvą nustatytas suderintas priemonės, kuriomis būtų struktūriškai sumažinta tiekimo sutrikimų tikimybė, įskaitant priemones, skirtas vidaus tiekimui stiprinti ir rizikai bei pasirengimui stebėti, bus galima užtikrinti gerą bendrosios rinkos veikimą:

- nustatomi bendri tikslai ir bendra svarbiausių ir strateginių žaliavų apibrėžtis;
- nustatomas bendras ir nuoseklus požiūris į Europos svarbiausių žaliavų pajėgumų didinimą teikiant ir derinant paramą strateginiams projektams, taip padedant užkirsti kelią galimam konkurencijos iškraipymui ir rinkos susiskaidymui, kurie gali atsirasti dėl nesuderintų paramos veiksmų, ir padedama išsaugoti vienodas sąlygas vidaus rinkoje veikiančioms žaliavų bendrovėms;

²¹ Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl įmonių tvarumo išsamaus patikrinimo, kuria iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2019/1937 (COM/2022/71 *final*).

- nustatomos rizikos stebėsenos ir pasirengimo priemonės, kuriomis užtikrinama, kad įmonės turėtų prieigą prie panašios rizikos stebėsenos informacijos visoje vidaus rinkoje ir galėtų naudotis suderintomis pasirengimo priemonėmis;
 - suderinami reikalavimai dėl produktų, kurių sudėtyje yra pastoviųjų magnetų (dėl magnetų perdirbamumo ir perdirbtųjų medžiagų dalies), ir produktų, kuriuose yra svarbiausių žaliavų (dėl jų aplinkosauginio pėdsako deklaravimo) pateikimo rinkai reikalavimai, taip užtikrinant, kad ES viduje nebūtų taikoma apribojimų, ir padedant užtikrinti laisvą prekių judėjimą.
- **Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)**

Veikdamos atskirai, valstybės narės negali veiksmingai įgyvendinti šio reglamento uždavinių. Pirma, svarbiausių žaliavų pajėgumų didinimas nebūtų veiksmingas nacionaliniu lygmeniu dėl, pavyzdžiui, nepakankamų geologinių įvykių atskirose valstybėse narėse, reikalingų investicijų masto ir didelės masto ekonomijos, kuri reikalinga norint būti konkurencingiems pasaulinėje žaliavų rinkoje. Antra, nesant valstybių narių ir Komisijos derinimo ir bendradarbiavimo veiksmų, kuriais būtų siekiama sustiprinti tiekimo rizikos ir pasirengimo valdyti riziką stebėseną, tikėtina, kad pastangos būtų dubliuojamos ir dėl to neveiksmingos. Taikant siūlomą sistemą turėtų būti sudaromos sąlygos veiksmingiau paskirstyti užduotis ir kaupti atitinkamą informaciją bei ją dalytis.

Šiame reglamente numatytos priemonės nebūtų tokios veiksmingos, jeigu valstybės narės jas įgyvendintų veikdamos vienos, nes problemos, kurias siekiama išspręsti, yra susijusios su visa bendrąja rinka. Jos susijusios ne tik su atskiromis valstybėmis narėmis ar valstybių narių grupe, bet ir su visa ES pramonine baze. Be to, mažai tikėtina, kad vien valstybių narių lygmeniu taikomų metodų pakaks, kad būtų patenkinti bendrojoje rinkoje glaudžiai tarpusavyje susijusių tiekimo grandinių poreikiai.

Valstybių narių valdžios institucijos yra ir toliau bus vieninteliai už leidimų vykdyti strateginius projektus išdavimą laikantis šiame pasiūlyme nustatytų procedūrinių taisyklių atsakingi subjektai. Todėl valstybės narės turės galimybę užkirsti kelią strateginio statuso suteikimui projektui, kuris galėtų būti įgyvendinamas jų teritorijoje.

- **Proporcingumas**

Siūlomos priemonės neviršija to, kas būtina siekiant užtikrinti svarbiausių žaliavų tiekimą. Dėl reikiamų pastangų masto, skubumo ir apimties veiksmų Sąjungos lygmeniu pridėtinė vertė yra akivaizdi.

- Taikant su strateginiais projektais susijusias priemones daugiausia dėmesio skiriama strateginėms žaliavoms, siekiant užtikrinti, kad Reglamentas būtų taikomas medžiagoms, kurių labiausiai reikia siekiant ES žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslų ir siekiant padidinti ES atsparumą ir saugumą.
- Žvalgybos atveju taikomos priemonės yra proporcingos kiekvienos valstybės narės teritorijos dydžiui, ir valstybės narės ir toliau galės vadovautis savo žvalgybos politika. Tačiau nacionalinio lygmens žvalgybos programos yra būtinos siekiant skatinti svarbiausių žaliavų vertės grandinės plėtrą.
- Siūlomos priemonės – tai, be kita ko, reguliarios peržiūros ir bendradarbiavimas su valstybėmis narėmis, visų pirma nuostatų dėl stebėsenos ir valdymo srityje.
- Taikant stebėsenos priemones valstybės narės išlieka atsakingos už pagrindinių rinkos dalyvių nustatymą ir stebėseną. Įmonėms tenkanti duomenų teikimo našta yra ribota, nes juos turi teikti tik didelės įmonės, vykdančios svarbiausių žaliavų gavybos, apdorojimo arba perdirbimo veiklą.

- Priemonės, kuriomis siekiama spręsti su įmonių pasirengimu valdyti riziką susijusius klausimus, yra skirtos didelių įmonių, kuriančių strategines technologijas, kurioms reikalingos strateginės žaliavos, pogrupiui ir jas taikant reikalaujama tik vykdyti tiekimo grandinių vidaus auditus.
- Tvarumo srities priemonėmis nenustatomi reikalavimai, viršijantys tai, kas būtina siekiant skatinti antrinių žaliavų rinkos plėtrą arba užtikrinti didesnę informacijos apie svarbiausiųjų žaliavų aplinkosauginį pėdsaką skaidrumą, vadovaujantis laipsnišku ir įrodymais grindžiamu požiūriu.
- **Pasirinkta teisinė priemonė**

Reglamentas laikomas tinkamiausia priemone, nes juo sudaromos sąlygos nustatyti reikalavimus, kurie būtų tiesiogiai taikomi nacionalinėms institucijoms ir atitinkamiems ekonominės veiklos vykdytojams. Taip bus galima užtikrinti, kad reikalavimai būtų įgyvendinami laiku ir suderintai, ir taip pat bus užtikrinamas didesnis teisinis tikrumas.

3. **EX POST VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI**

- **Galiojančių teisės aktų *ex post* vertinimas / tinkamumo patikrinimas**

Netaikoma

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Vadovaudamasi Geresnio reglamentavimo gairėmis, Komisija, laikydamosi konsultacijų strategijos, surengė išsamias konsultacijas su suinteresuotosiomis šalimis, siekdama surinkti patikimą informaciją, taikant įvairius metodus, konsultuojantis su įvairiomis šalimis ir pasirenkant įvairias priemones. Konsultacijų su suinteresuotosiomis šalimis tikslas buvo surinkti ir įvertinti visus svarbius įrodymus, įskaitant duomenis ir informaciją, susijusią su sprendimo dėl politikos sąnaudas, naudą ir galimą poveikį visuomenei. Ši strategija buvo parengta atsižvelgiant į intervencijos logiką, daugiausia dėmesio skiriant problemų priežastims, dėl kurių reikia imtis veiksmų, ir nustatytoms ES svarbiausiųjų žaliavų vertės grandinės ypatybėms.

Komisija laikėsi konsultacijų strategijos ir vykdė įvairią veiklą: 2022 m. rugsėjo 30 d. – lapkričio 25 d. Vidaus rinkos, pramonės, verslumo ir MVĮ GD surengė atviras internetines konsultacijas, paskelbė kvietimą teikti informaciją dėl poveikio vertinimo, dėl kurio tuo pačiu laikotarpiu buvo galima teikti atsiliepimus, ir tikslinį klausimyną apie žaliavų atsargų kaupimą ir leidimų išdavimą ES valstybėse narėse, kuriuo pasidalijo su žaliavų tiekimo ekspertų grupe. Šių viešų konsultacijų metu Komisija gavo 259 atsakymus, o 52 respondentai pridėjo politikos dokumentus. Komisija taip pat surinko 310 atsakymų, pateiktų pagal kvietimą teikti informaciją. Viešų konsultacijų rezultatai apibendrinti faktų suvestinėje ataskaitoje, kurioje pateikiami atsakymai pagal portale „Išsakykite savo nuomonę“ paskelbtą kvietimą teikti informaciją.

Apskritai suinteresuotosios šalys patvirtino, kad pagal 2020 m. ES svarbiausiųjų žaliavų veiksmų planą vykdomos iniciatyvos buvo naudingos siekiant užtikrinti svarbiausiųjų žaliavų tiekimą, visų pirma įgyvendinant strategines partnerystes žaliavų srityje. Tačiau jos pabrėžė, kad ES vidaus pajėgumai ir pramonės atsparumas su tiekimu susijusiai rizikai pagerėjo nepakankamai. Komisija sulaukė aiškaus pritarimo dėl iniciatyvos, kuria būtų siekiama užtikrinti galimybes saugiai ir tvariai naudoti svarbiausias žaliavas, kartu didinant Europos atsparumą ir pasirengimą šalinant tiekimo grandinės pažeidžiamumą, pasiūlymo. Kalbant apie

tiekimo grandinės pažeidžiamumą, iš gautų atsakymų paaiškėjo keletas struktūrinių trūkumų, dėl kurių gavybos pramonė negali plėtoti projektų ES. Siekiant reaguoti į šiuos iššūkius, buvo pabrėžiama, kad svarbu vykdyti strateginius projektus gavybos, apdorojimo ir perdirbimo etapais, nes taip būtų galima plėtoti ES svarbiausiųjų žaliavų vertės grandinę.

Savo atsakymuose įmonės ir bendrovės daugiausia dėmesio skyrė procedūrinėms ir administracinėms išlaidoms ir ragino imtis veiksmų, kad būtų supaprastintos leidimų išdavimo procedūros ir sudarytos palankesnės sąlygos gauti finansavimą. Nevyriausybinių organizacijų (NVO) ir piliečiai išreiškė susirūpinimą dėl gavybos ir apdorojimo projektų, kurių atveju nepakanka tinkamų aplinkos ir socialinės apsaugos priemonių, poveikio aplinkai ir socialinio poveikio.

Suinteresuotieji subjektai pritarė, kad ES svarbiausiųjų žaliavų vertės grandinėje reikia sukurti tvarias vienodas sąlygas. NVO nurodė, kad svarbu mažinti ES žaliavų aplinkosauginį pėdsaką, kartu skatinant efektyviau naudoti išteklius ir plėtoti mažiau aplinkai kenksmingą veiklą. Suinteresuotosios šalys taip pat paragino laikytis nuoseklesnio ir labiau koordinuoto požiūrio į iššūkius, susijusius su svarbiausiųjų žaliavų naudojimu, visų pirma stiprinant stebėsenos ir prognozavimo veiksmus ir taikant labiau suderintas pasirengimo valdyti riziką priemones. Tačiau suinteresuotųjų šalių grupės laikėsi skirtingų nuomonių apie tai, kokių veiksmų imtis būtų geriausia.

Apskritai suinteresuotosios šalys iš esmės sutiko, kad sprendžiant svarbiausiųjų žaliavų tiekimo silpniausių vietų problemas dėl jų sudėtingumo, neaiškumo ir tarpvalstybinio pobūdžio nepakanka nacionaliniu lygmeniu vykdomų valstybių narių veiksmų, ir palankiai įvertino dėl šio klausimo vykdomus ES lygmens veiksmus.

- **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Netaikoma

- **Poveikio vertinimas**

Vadovaujantis Geresnio reglamentavimo gairėmis, šis pasiūlymas dėl reglamentavimo grindžiamas poveikio vertinimu, kuriame buvo analizuojama problema ir probleminės sritys, susijusios su nepakankamai saugiu ir tvariu svarbiausiųjų žaliavų tiekimu ES. Poveikio vertinimo metu nustatytos galimos politikos galimybės, kurias pasirinkus būtų galima pašalinti problemų priežastis, ir įvertintas tikėtinas jų poveikis. Poveikio vertinimas buvo parengtas taip, kad būtų galima atspindėti Komisijos tarpžinybinės iniciatyvinės grupės svarbiausiųjų žaliavų klausimais konsultacijas.

2023 m. sausio 20 d., Reglamentavimo patikros valdyba pateikė neigiamą nuomonę dėl poveikio vertinimo. Valdyba rekomendavo:

- paaiškinti politines aplinkybes, susijusias su šia iniciatyva, ir nurodyti, kaip būsima iniciatyva paveiks tuo pačiu metu įgyvendinamas iniciatyvas ir reglamentavimo spragas;
- geriau paaiškinti bendruosius ir konkrečius tikslus, jų įvykdymo terminus, sąveiką ir sėkmės vertinimo modelius;
- patobulinti politikos galimybių bazinio lygio scenarijų, sudėtį ir tvarkaraštį ir
- pagerinti svarbiausio poveikio vertinimą.

2023 m. vasario 16 d. pakartotinai pateikus peržiūrėtą poveikio vertinimą Valdyba dėl jo pritarė su išlygomis.

Poveikio vertinimas grindžiamas tam tikrais politikos ramsčiais, kurių tikslas – pašalinti nustatytas problemų priežastis ir įvykdyti iniciatyvos uždavinius. Jame nustatytos trys su kiekvienu ramsčiu susijusios politikos galimybės, parinktos atsižvelgiant į jų aprėptį, išteklių lygį, veiksmingumą ir nuoseklumą, taip pat į sukuriamą sinergiją ir proporcingumo bei subsidiarumo principus. Apskritai politikos galimybės yra įvairios: nuo 1 galimybės (panašiausios į įprastinės veiklos scenarijų) iki 3 galimybės (platesnio požiūrio, įskaitant priemones, viršijančias šiuo metu taikomą reguliavimo sistemą, tačiau nevirsijančias to, ką įgyvendinti techniškai įmanoma).

Pagal **1 politikos galimybę** numatomas strateginių žaliavų tikslų nustatymo mechanizmas. Ši galimybė apima specialią ES svarbiausių žaliavų valdybos valdymo struktūrą, prie kurios prisideda nacionalinių agentūrų tinklas ir Komisijos veiklos pajėgumai. Šis subjektas plėtotų stebėsenos pajėgumus, sudarytų sąlygas koordinuoti ES strategines atsargas ir užtikrintų, kad bendrovės būtų geriau pasirengusios galimiems tiekimo sutrikimams. Šio subjekto veikla apima elementus, kuriais remiama vertės grandinė, visų pirma užtikrinant geresnį veiksmų suderinimą žvalgybos etape, didesnę paramą nacionaliniams svarbiausių žaliavų projektams ir geresnes galimybes gauti finansavimą. Kalbant apie žiediškumą, pagal šią galimybę pateikiamos rekomendacijos dėl smulkios vartotojams skirtos elektroninės įrangos ir pranešimo apie būsimus veiksmus. Pagal šią galimybę numatomi aktyvesni ES veiksmai nustatant tarptautinius standartus, taip pat sertifikavimo sistemoms taikomi būtiniausi reikalavimai dėl svarbiausių žaliavų tvarumo ir reikalavimai dėl informacijos apie ES rinkai pateikiamų svarbiausių žaliavų aplinkosauginį pėdsaką.

Pagal **2 politikos galimybę** numatomas toks pat valdymo mechanizmas, kaip ir pagal 1 galimybę, taip pat užduotys, susijusios su stebėseną, strateginėmis atsargomis ir pasirengimu valdyti riziką. Pagal šią galimybę siekiama toliau gerinti ES vertės grandinę nustatant griežtesnes su žvalgyba susijusias prievoles ir įgyvendinant strateginius projektus visoje strateginių žaliavų vertės grandinėje. Šiems projektams būtų naudingas supaprastintas leidimų išdavimas ir suderintos galimybės gauti finansavimą. Žiediškumo skatinimo priemonės, be kita ko, apima tikslinius Kasybos pramonės atliekų direktyvos pakeitimus. Su standartais susijusios priemonės apima papildomų pramonės procesų standartizacijos leidinių rengimą, o su aplinkosauginiu pėdsaku susijusios priemonės apima laipsnišką svarbiausių žaliavų ribinių verčių nustatymą, jeigu atlikus konkretų vertinimą nustatoma, kad ši priemonė neturės poveikio tiekimo saugumui.

Pagal **3 politikos galimybę** būtų plėtojami išorės valdymo pajėgumai, suteikiantys galimybę siūlyti plataus užmojo strateginių atsargų, stebėsenos ir pasirengimo valdyti riziką priemones. Ši galimybė taip pat grindžiama strateginių projektų, kuriems būtų naudinga, jeigu leidimų išdavimas būtų remiamas papildomai naudojant specialius valstybių narių išteklius ir specialaus Europos svarbiausių žaliavų fondo lėšas, koncepcija. Kaip ir 2 galimybės atveju, numatomos su žiediškumu, standartais ir aplinkosauginiu pėdsaku susijusios priemonės.

Apskritai tinkamiausia yra 2 politikos galimybė, nes dėl jos pritaria suinteresuotosios šalys ir valstybės narės, dėl jos institucijoms tektų nedidelė papildoma našta, su šia galimybe susijusios išlaidos būtų palyginti mažesnės ir būtų padedama siekti bendrųjų ir konkrečių tikslų. Pasirinkus šią galimybę būtų kuriama aiški pridėtinė vertė bendrosios rinkos veikimui ir daromas teigiamas ekonominis poveikis svarbiausių žaliavų gamintojams ir galutinės grandies sektoriams, nes būtų didinamas pramonės atsparumas ir skatinama ES svarbiausių žaliavų vertės grandinės plėtra. Pasirinkus 3 politikos galimybę būtų galima veiksmingiau pasiekti tam tikrų tikslų (ypač susijusių su stebėsenos ir galimybių gauti finansavimą sričių ramsčiais), tačiau dėl esamų biudžeto apribojimų jos įgyvendinti nebūtų įmanoma.

Skirtumai, palyginti su poveikio vertinime nurodyta tinkamiausia galimybe

Į reglamentą įtrauktos priemonės, kurios nėra vertinamos atliekant poveikio vertinimą, t. y.:

- bendro strateginių žaliavų pirkimo priemonės. Šios priemonės buvo įtrauktos į 3 politikos galimybę, susijusią su strateginiais ištekliais, tačiau jas vėliau išnagrinėjus nuspręsta, kad jas būtų galima taikyti pagal 2 politikos galimybę, net ir tais atvejais, kai nėra konkrečios atsargų kaupimo sistemos; priemonės, susijusios su retųjų žemių magnetų perdirbamumu ir perdirbtųjų medžiagų dalimi. Šios priemonės poveikio vertinime nebuvo išsamiai aprašytos, tačiau jomis sprendžiama neatsiejama jame aprašytos problemos dalis, visų pirma problemos priežastis, dėl kurios ES atliekų srities teisės aktuose nepakankamai atsižvelgiama į svarbiausių žaliavų naudojimą. Siekdama geriau suprasti žiediško problemą, susijusią su magnetais, ir galimą priemonių poveikį, Komisija iš ekspertų, ekspertų grupių ir pramonės surinko papildomų įrodymų. Taip pat reikia įtraukti nuostatas dėl reikalavimų laikymosi ir atitikties prielaidos, kad būtų galima parengti būtinus standartus;
- bendradarbiavimo strateginių partnerystių srityje priemonės. Atsižvelgiant į tai, kad, vadovaujantis Reglamentavimo patikros valdybos siūlymu, buvo sustiprintas poveikio vertinimo tarptautinis aspektas, buvo laikoma, kad tikslinga įtraukti priemonę, kuria būtų pabrėžiamas bendradarbiavimo ir papildomumo poreikis, susijęs su ES strateginėmis partnerystėmis žaliavų srityje su trečiosiomis šalimis, įskaitant jų suderinamumą su valstybių narių dvišaliu bendradarbiavimu su atitinkamomis trečiosiomis šalimis, papildant pridedamame komunikate paskelbtus veiksmus;
- vertės grandinių testavimo nepalankiausiomis sąlygomis priemonės buvo numatytos pagal 3 politikos galimybę, tačiau jos yra įtrauktos į reglamentą, kurio taikymo sritis yra tikslingesnė ir daugiausia dėmesio skiriama tik strateginėms žaliavoms. Manoma, kad tiek Komisija, tiek valstybės narės galės dalytis su šių priemonių įgyvendinimu susijusiomis užduotimis, taip sumažindamos administracinę naštą.

Šios naujos priemonės ir toliau bus įtrauktos į bendrą poveikio vertinime analizuotų temų sistemą ir jos iš esmės nekeičia galimybių palyginimo arba tinkamiausios galimybės pasirinkimo.

Siūlomame reglamente taip pat numatomos priemonės, kurios buvo įvertintos poveikio vertinime, tačiau jų įgyvendinimas skiriasi, t. y.:

- pasiūlymu poveikio vertinime numatytos priemonės dėl kasybos pramonės atliekų įtraukiamos tiesiogiai į reglamentą, o ne atliekant tikslingus Kasybos pramonės atliekų direktyvos pakeitimus, taip siekiant užtikrinti, kad jas būtų pradėta taikyti greičiau ir labiau tiesiogiai;
- į reglamentą tiesiogiai įtraukiamos priemonės, kuriomis didinamas elektroninės įrangos atliekų ir kitų produktų bei sudedamųjų dalių, kurių sudėtyje yra daug svarbiausių žaliavų, surinkimas, kaip poveikio vertinime rekomendavo Komisija. Ši rekomendacija turi būti paskelbta pridedamame komunikate kartu su kitų planuojamų žiediško priemonių sąrašu. Tikslas – vėliau valstybėms narėms pateikti gaires dėl pagal reglamentą reikalaujamų priemonių įgyvendinimo;
- pagal tinkamiausią poveikio vertinimo galimybę buvo numatytos priemonės, kurių atveju teiginiai apie tvarumą turėtų būti parenkami vadovaujantis pripažintomis sertifikavimo schemomis, tačiau šios priemonės būtų įgyvendinamos neatsižvelgiant į tvarumo teiginius. Šiems teiginiams bus taikomi horizontalųjį poveikį turintys teisės aktai, kaip paskelbta Komisijos iniciatyvoje dėl teiginių apie ekologiškumą. Į pasiūlymą įtraukta nuostata, pagal kurią Komisija gali pripažinti sertifikavimo

schemas, skirtas svarbiausių žaliavų projektų tvarumui užtikrinti. Dalyvaudami vienoje iš šių schemų projektų rengėjai turės galimybę aiškiai ir veiksmingai patvirtinti, kad jų projektai tvarumo atžvilgiu atitinka strateginio projekto kriterijų.

- **Reglamentavimo tinkamumas ir supaprastinimas**

Šiame pasiūlyme nenumatoma, kad bus sukurta didelė papildoma reglamentavimo našta.

Įmonių, kurioms šis reglamentas bus taikomas tiesiogiai, administracinės išlaidos bus ribotos. Visų pirma jos bus susijusios su pareiga teikti duomenis, taikoma ribotam didelių įmonių, veikiančių svarbiausių žaliavų vertės grandinėje, skaičiui, o kitos įmonės duomenų teikti neprivalo. Tikėtina, kad pačios įmonės sugebės kompensuoti patirtas išlaidas, o tam tikromis sąlygomis (pvz., jeigu jų projektai bus pripažinti strateginiais) joms bus naudingas dėl įpareigojimo supaprastinti leidimų išdavimą padidėjęs veiklos efektyvumas. Tam tikras skaičius didelių įmonių, kuriančių strategines technologijas, kurioms reikalingos strateginės žaliavos, taip pat patirs išlaidų, susijusių su auditu.

Išlaidos, susijusios su tyrimais, reikalingais pagrindiniam aplinkosauginiam pėdsakui apskaičiuoti, taip pat yra administracinės išlaidos, į kurias atsižvelgiama reglamente, ir jas reikėtų kompensuoti įgyvendinant kitas iniciatyvas.

Į išlaidų vertinimą taip pat įtrauktos su papildomos informacijos teikimu susijusios išlaidos, kurios bus patiriamos esamose gamybos vietose. Atsižvelgiant į tai, kad dėl šios informacijos apie atliekų srautus sukauptos žinios gali paskatinti tolesnę su jų naudojimu susijusią ekonominę veiklą, tikėtina, kad šias išlaidas bus galima kompensuoti.

Valstybių narių išlaidos, tikėtina, bus didesnės. Tačiau reglamentu taip pat bus užtikrinta didesnė valstybių narių veiksmų sinergija ir mažesnis jų dubliavimas. Tai turėtų padėti sutaupyti lėšų, nes būtų geriau koordinuojami veiksmai, pavyzdžiui, stebėsenos ir strateginių išteklių srityse. Nenumatoma, kad dėl šios iniciatyvos piliečiai patirs kokių nors išlaidų.

- **Pagrindinės teisės**

Pasiūlyme reikalaujama, kad strateginiai projektai, kuriems teikiama parama, būtų įgyvendinami tvariai. Tvarus įgyvendinimas reiškia, kad projektai turi būti ne tik tvarūs aplinkos atžvilgiu, bet juos įgyvendinant turi būti gerbiamos ir žmogaus teisės, nustatytos tarptautiniuose dokumentuose, gairėse ir principuose.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Šis pasiūlymas turi poveikį Komisijos biudžetui. Konkrečiai, kai šį pasiūlymą bus pradėta įgyvendinti visa apimtimi, ES daugiametės finansinės programos 2024–2027 m. laikotarpiu šiam reglamentui ir susijusiems deleguotiesiems aktams įgyvendinti kasmet reikės skirti iki 33 etatų vienetų.

Be 3,2 mln. EUR, priskiriamų 1 išlaidų kategorijai ir skiriamų įvairiems tyrimams, reikalingiems šiam reglamentui įgyvendinti, atlikti, reikės numatyti įsipareigojimus pagal esamas biudžeto eilutes, kurie pagal 7 išlaidų kategoriją (administracinės išlaidos) sieks 14,969 mln. EUR. Naujieji įsipareigojimai bus padengti iš esamų atitinkamų programų biudžeto paketų. Poveikis biudžetui daugiausia bus susijęs su šia veikla:

- deleguotųjų ir įgyvendinimo aktų, būtinų šiam reglamentui įgyvendinti, projektais, be kita ko:
 - įgyvendinimo aktų, susijusių su strateginio projekto paraiška ir metine ataskaita, bendrųjų žvalgybos programų, įmonių pasirengimo valdyti riziką;

nurodant, kuriuose nebetinkamuose naudoti produktuose ir atliekų srautuose yra atitinkamas svarbiausiųjų žaliavų kiekis, ir

- deleguotųjų aktų, susijusių su svarbiausiųjų ir strateginių žaliavų apibrėžtimis, perdirbtųjų medžiagų dalimi produktuose, kurių sudėtyje yra pastoviųjų magnetų, produktų, kurių sudėtyje yra pastoviųjų magnetų, muitinės kodų nustatymu ir aplinkosauginio pėdsako apskaičiavimo bei tikrinimo taisyklių ir rodiklio dydžio klasių nustatymu;
- Europos svarbiausiųjų žaliavų tarybos sekretoriato paslaugų teikimu;
- tyrimų ir sutarčių administravimu;
- stebėsenos, duomenų rinkimo ir rizikos vertinimo užduotimis, visų pirma susijusiomis su: svarbiausiųjų ir strateginių žaliavų rinkos stebėseną ir ataskaitų apie jas teikimu bei svarbos vertinimu;
- iš valstybių narių gaunamos informacijos koordinavimu;
- valstybių narių įsipareigojimų, susijusių su žiedžiškumo priemonėmis, įskaitant priemones dėl kasybos pramonės atliekų, vykdymo užtikrinimu;
- aplinkosauginio pėdsako metodo tinkamumo vertinimu, skaičiavimo metodų parengimu ir priemonių taikymo stebėseną;
- standartizacijos veiksmų vykdymo užtikrinimu ir standartizacijos prašymų rengimu;
- nacionalinės žvalgybos veiklos koordinavimu;
- valstybių narių informacijos apie strateginius išteklius koordinavimu ir, kai įmanoma, gairių rengimu;
- nuolatine parama strateginiams projektams ir jų duomenų, visų pirma, susijusių su leidimų šiems projektams išdavimo procedūromis, teikimu bei paramos vykdant atranką teikimu.

Kalbant apie personalo poreikius, Komisija atidžiai išnagrinėjo būdus, kaip dalytis darbais generaliniuose direktoratuose, kai įmanoma, persikirstyti darbuotojus ir užsisakyti mokslinę ir techninę paramą rengiant deleguotuosius bei įgyvendinimo aktus ir vykdant kompleksines užduotis. Tačiau vis tiek akivaizdu, kad dėl plataus masto priemonių užmojo ir padidėjusios svarbiausiųjų žaliavų reikšmės plėtojant ES gebėjimą imtis veiksmų šiuo atžvilgiu reikia laikytis struktūriškai apibrėžto požiūrio.

5. KITI ELEMENTAI

• Įgyvendinimo planai ir stebėseną, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka

Komisija įvertins šio pasiūlymo suderinamumą, rezultatus, poveikį, proporcingumą ir subsidiarumą praėjus penkeriems metams nuo jo taikymo pradžios dienos.

Pagrindinės šio įvertinimo išvados bus pateiktos ataskaitoje Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Europos regionų komitetui, tada ji bus paskelbta viešai.

Kad būtų galima atlikti vertinimą, Europos svarbiausiųjų žaliavų taryba, valstybės narės ir nacionalinės kompetentingos institucijos Komisijos prašymu jai teiks informaciją. Tai, be kita ko, visų pirma bus informacija apie pažangą, padarytą siekiant ES pajėgumų lyginamojo dydžio visuose vertės grandinės etapuose, ir apie stebėsenos veiksmingumą.

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

Reglamento **I skyriuje** pateikiamos bendrosios nuostatos ir terminų apibrėžtys. Reglamente nurodyta, kad bendras tikslas yra užtikrinti ES saugų ir tvarų svarbiausiųjų žaliavų tiekimą siekiant keturių konkrečių tikslų: stiprinti ES pajėgumus įvairiais vertės grandinės etapais, įvairinti ES žaliavų importą, gerinti stebėsenos ir rizikos mažinimo pajėgumus ir užtikrinti gerai veikiančią bendrąją rinką, kartu padidinant svarbiausiųjų žaliavų tvarumą ir žiediskumą. Šiame skyriuje nustatomi kriterijai, kuriais remiantis bus vertinama pažanga siekiant pirmų dviejų pirmiau aprašytų tikslų.

II skyriuje pateikiami svarbiausiųjų ir strateginių žaliavų sąrašai, kurie turi būti peržiūrimi ne rečiau kaip kas ketverius metus, taikant I ir II prieduose aprašytus metodus. Šiuose sąrašuose nustatyta įvairių priemonių taikymo sritis.

Komisija įvertina daugiau kaip 80 ES ekonomikoje naudojamų medžiagų tiekimo riziką ir ekonominę svarbą, remdamasi paskutiniojo viso penkerių metų laikotarpio vidutiniais duomenimis. Tiekimo rizika atsiranda dėl pasaulinės ir ES tiekimo koncentracijos, ES priklausomybės nuo importo, antrinių medžiagų sąnaudų ir techninio pakeičiamumo. Ekonominė svarba apskaičiuojama pagal panaudojimo dalį NACE dviejų skaitmenų lygmens sektoriuose ir jų pridėtinę vertę, atsižvelgiant į ekonominį pakeičiamumą. Ribines vertes atitinkančios žaliavos yra vadinamosios svarbiausiosios žaliavos.

Pagal šią pripažintą metodiką nustatomos tiekimo grandinių problemos, patiriamos visos ES ekonomikos mastu. Tačiau reikalingas papildomas traktavimas, kuriuo remiantis būtų užtikrinama dinamiškesnė numatomų pasaulinės paklausos ir pasiūlos pokyčių perspektyva. Turėtų būti nustatytos žaliavos, kurių reikia siekiant ES dvejopos pertvarkos ir gynybos bei aviacijos ir kosmoso sričių tikslų, ir turėtų būti analizuojamos ateityje numatomos šių žaliavų tiekimo problemos ir pagrindiniai priklausomybę lemiantys veiksniai.

Visos žaliavos, tikrinamos įvertinant jų svarbą, yra pažymimos atsižvelgiant į jų naudojimo būdus ir reikšmę technologijoms, kuriomis remiama dvejopa žalioji ir skaitmeninė pertvarka ir gynybos bei aviacijos ir kosmoso sričių tikslai. Siekiant atlikti šį kokybinį aprėpties nustatymą, analizė buvo atlikta remiantis 2019 m. ataskaita „*Materials Dependencies for Dual-Use Technologies Relevant to Europe’s Defense Sector*“ („Europos gynybos sektoriui svarbių dvejopo naudojimo technologijų priklausomybė nuo žaliavų“)²², tyrimu „*Critical Raw Materials for Strategic Technologies and Sectors – a Foresight Study*“ („Perspektyvinis svarbiausiųjų žaliavų strateginėms technologijoms ir sektoriams tyrimas“)²³, 2020 m. tyrimu „*Study on the resilience of critical supply chains for energy security and clean energy transition during and after the COVID-19 crisis*“ („Tyrimas dėl svarbiausių tiekimo grandinių atsparumo siekiant užtikrinti energetinį saugumą ir pereiti prie švarios energijos COVID-19 krizės metu ir po jos“)²⁴ ir 2023 m. tyrimu „*Supply Chain Analysis and Material Demand Forecast in Strategic Technologies and Sectors in the EU – A Foresight Study*“ („Perspektyvinis ES strateginių technologijų ir sektorių tiekimo grandinės analizės ir medžiagų poreikio tyrimas“)²⁵. Šioje analizėje taip pat atsižvelgiama į atitinkamų tarptautinių organizacijų, kaip antai TEA²⁶, EBPO²⁷ ir kitų duomenų šaltinių informaciją.

²² <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC117729>

²³ <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/42881>

²⁴ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/b80d77b6-2a3b-11ec-bd8e-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-search>

²⁵ Bus nurodyta vėliau.

²⁶ <https://www.iea.org/reports/the-role-of-critical-minerals-in-clean-energy-transitions/mineral-requirements-for-clean-energy-transitions>

Jeigu žaliava yra labai svarbi tam tikros technologijos atžvilgiu, remiantis šio reglamento 1 priede nustatyto pusiau kiekybiniu metodu įvertinami papildomi veiksniai. Siekiant įvertinti, ar pasiūla gali būti nepakankama ir, jeigu taip yra, koks gali būti šio trūkumo dydis, nustatomos paklausos prognozės iki 2030 m. ir vėliau (priklausomai nuo duomenų patikimumo ir prieinamumo) ir prognozuojama paklausa palyginama su esama pasiūla ES ir visame pasaulyje. Siekiant įvertinti, kaip žaliavos gamyba galėtų priklausyti nuo rinkos signalų, žinomos atsargos palyginamos su esama pasauline žaliavos gamybos apimtimi. Pasaulinė gamybos apimtis taip pat kiekybiniu požiūriu įvertinama logaritmiškai, nes didinti didelius gamybos kiekius yra sunkiau. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, siūloma į 1 priedą įtraukti strateginių žaliavų sąrašą.

III skyriuje nustatyta sistema, skirta ES strateginių žaliavų vertės grandinei stiprinti atrenkant ir įgyvendinant strateginius projektus, kuriems bus galima taikyti supaprastintas leidimų išdavimo procedūras ir sudaryti palankesnes sąlygas pasinaudoti finansavimo galimybėmis, kurios taip pat bus gerinamos geriau koordinuojant veiksmus.

1 skirsnyje išdėstomos strateginių projektų atrankos ir įgyvendinimo taisyklės, taip pat pripažinimo strateginiu projektu kriterijai, jų pripažinimo ir įgyvendinimo procedūros.

2 skirsnyje nustatomos supaprastintos leidimų išdavimo svarbiausių žaliavų projektams, visų pirma strateginiams projektams, procedūros.

3 skirsnyje siekiama sudaryti reikiamas sąlygas strateginiams projektams, įskaitant valstybių narių teikiamą paramą, kad būtų galima paspartinti jų įgyvendinimą, finansinės paramos koordinavimą ir sudaryti palankesnes sąlygas susitarimams dėl prekių pirkimo.

4 skirsnyje išdėstomos nuostatos dėl bendrų žvalgybos programų rengimo Europoje, siekiant palengvinti žvalgybos ir gavybos projektų plėtrą.

IV skyriuje sukuriamas svarbiausių žaliavų tiekimo grandinių suderintos stebėsenos mechanizmas ir numatomos priemonės tiekimo rizikai mažinti. Šiame skyriuje nustatoma sistema, kurią taikant bus sistemingai stebima svarbiausių žaliavų tiekimo rizika įvairiais vertės grandinių etapais. Šiame skyriuje taip pat nustatoma rizikos mažinimo sistema, kurią taikant koordinuojamos strateginės strateginių žaliavų atsargos, nes reikalaujama, kad stambūs importuotojai ir gamintojai reguliariai tikrintų savo tiekimo grandines, ir palengvinamas bendras strateginių žaliavų pirkimas.

V skyriuje pateikiamos nuostatos dėl svarbiausių žaliavų rinkų žiediško plėtojimo ir svarbiausių žaliavų aplinkosauginio pėdsako mažinimo.

1 skirsnyje nustatytos taisyklės, pagal kurias valstybės narės turi priimti ir įgyvendinti žiediško priemonės, visų pirma susijusias su atliekų srautais, kuriose esančių svarbiausių žaliavų panaudojimo tikimybė didelė, o valstybės narės ir kasybos atliekų tvarkymo subjektai turi įvertinti galimybes panaudoti svarbiausias žaliavas kasybos atliekų vietose. Šio skirsnio nuostatomis taip pat pagerinamas pastoviųjų magnetų žiediškas, nes nustatoma, kad turi būti teikiama informacija apie produktuose esančių pastoviųjų magnetų tipą ir sudėtį, taip pat apie perdirbtų svarbiausių žaliavų dalį. Nustatoma, kad, atlikus specialų vertinimą, turi būti nustatomos būtiniausios perdirbtų medžiagų dalies ribinės vertės.

2 skirsnyje nustatomos taisyklės, pagal kurias Komisija pripažįsta sertifikavimo schemas, susijusias su svarbiausių žaliavų tvarumu. Šiame skirsnyje taip pat pateikiamos nuostatos dėl ES rinkai pateikiamų svarbiausių žaliavų aplinkosauginio pėdsako deklaravimo.

3 skirsnyje pateikiamos laisvo judėjimo, atitikties užtikrinimo ir rinkos priežiūros taisyklės, susijusios su produktais, kurių sudėtyje yra pastoviųjų magnetų ir svarbiausių žaliavų, kurių aplinkosauginį pėdsaką reikia deklaruoti.

VI skyriuje nustatyta bendradarbiavimo su trečiosiomis šalimis strateginių partnerysčių, susijusių su žaliavomis, srityje sistema, kuria siekiama užtikrinti didesnę strateginių partnerysčių ir valstybių narių bendradarbiavimo su atitinkamomis trečiosiomis šalimis sinergiją.

VII skyriuje įsteigiama Europos svarbiausių žaliavų taryba, sudaryta iš aukšto lygio valstybių narių ir Komisijos, kuri pirmininkaus šiai tarybai, atstovų. Taryba teiks konsultacijas Komisijai ir padės koordinuoti veiksmus, bendradarbiauti ir keistis informacija, taip padėdama įgyvendinti šį reglamentą.

VIII ir IX skyriuose pateikiami straipsniai, susiję su deleguotaisiais aktais ir įgyvendinimo aktais bei kitų teisės aktų pakeitimais.

X skyriuje pateikiami straipsniai, susiję su sankcijomis, pažangos stebėseną ir reglamento vertinimo atlikimu. Šiame skyriuje taip pat aprašoma bendro valstybių narių duomenų, susijusių su įvairiomis priemonėmis, teikimo procedūra ir įtraukiamas straipsnis, kuriuo užtikrinama, kad pagal šį reglamentą surinkta konfidenciali informacija būtų tvarkoma nuosekliai.

I priede pateikiamas strateginių žaliavų sąrašas ir jų atrankos metodika.

II priede pateikiamas svarbiausių žaliavų sąrašas ir jų atrankos metodika.

III priede aprašomi elementai, į kuriuos reikia atsižvelgti vertinant, ar žaliavų projektas atitinka kriterijus, pagal kuriuos jis gali būti pripažįstamas strateginiu projektu.

IV priede nurodomi kriterijai, kuriuos turi atitikti pripažinta sertifikavimo schema.

V priede nustatoma, į ką reikia atsižvelgti nustatant svarbiausių žaliavų aplinkosauginio pėdsako apskaičiavimo ir tikrinimo taisykles.

VI priede pateikiamas Kombinuotosios nomenklatūros kodų ir produktų aprašymų, atitinkančių produktus, kuriems taikomi pastoviųjų magnetų žiediško reikalavimai, sąrašas.

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

**kuriuo nustatoma saugaus ir tvaraus svarbiausiųjų žaliavų tiekimo užtikrinimo sistema
ir kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 168/2013, (ES) 2018/858, (ES)
2018/1724 ir (ES) 2019/1020**

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 114 straipsnį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę²⁸,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

- (1) galimybės naudoti žaliavas yra labai svarbios Sąjungos ekonomikai ir vidaus rinkos veikimui. Yra tam tikrų neenergetinių, ne žemės ūkio žaliavų, kurios dėl savo didelės ekonominės svarbos ir didelės tiekimo rizikos, kurią dažnai lemia didelė pasiūlos keliose trečiosiose šalyse koncentracija, laikomos itin svarbiomis. Dėl svarbaus daugelio tokių svarbiausiųjų žaliavų vaidmens įgyvendinant žaliąją ir skaitmeninę pertvarką ir atsižvelgiant į tai, kad jos naudojamos gynybos ir kosmoso srityse, šių žaliavų paklausa ateinančiais dešimtmečiais proporcingai didės. Didėjant geopolitinei įtampai ir konkurencijai dėl išteklių didėja tiekimo sutrikimų rizika. Be to, jeigu padidėjusi svarbiausiųjų žaliavų paklausa nebus tinkamai valdoma, ji gali turėti neigiamą poveikį aplinkai ir socialinį poveikį. Atsižvelgiant į šias tendencijas, būtina imtis priemonių, kuriomis būtų užtikrinamas saugus ir tvarus svarbiausiųjų žaliavų tiekimas, taip užtikrinant Sąjungos ekonominį atsparumą ir atvirą strateginį savarankiškumą;
- (2) atsižvelgiant į svarbiausiųjų žaliavų vertės grandinių sudėtingumą ir tarpvalstybinį pobūdį, nesuderintos nacionalinės priemonės, kuriomis siekiama užtikrinti saugų ir tvarų svarbiausiųjų žaliavų tiekimą, gali labai iškraipyti konkurenciją ir suskaidyti vidaus rinką. Todėl, siekiant užtikrinti vidaus rinkos veikimą, turėtų būti sukurta bendra Sąjungos sistema, skirta bendrai spręsti šią pagrindinę problemą;
- (3) pirma, siekiant veiksmingai užtikrinti saugų ir tvarų svarbiausiųjų žaliavų tiekimą Sąjungai, į tą sistemą turėtų būti įtrauktos priemonės, kuriomis būtų siekiama sumažinti didėjančią Sąjungos pasiūlos riziką stiprinant Sąjungos pajėgumus visais strateginių žaliavų vertės grandinės etapais, įskaitant gavybą, apdorojimą ir

²⁸

OL C , , p. .

perdirbimą, siekiant nustatyti kiekvienai strateginei žaliavai taikomus kriterijus. Antra, kadangi Sąjunga ir toliau bus priklausoma nuo importo, į šią sistemą turėtų būti įtrauktos priemonės, kuriomis būtų didinamas strateginių žaliavų išorės pasiūlos įvairinimas. Trečia, būtina numatyti priemones, kuriomis būtų stiprinamas Sąjungos gebėjimas stebėti ir mažinti esamą ir būsimą tiekimo riziką. Ketvirta, į šią sistemą turėtų būti įtrauktos priemonės, kuriomis siekiama didinti Sąjungoje suvartojamų svarbiausių žaliavų žiedžiškumą ir tvarumą;

- (4) siekiant užtikrinti, kad šiame reglamente nustatytos priemonės būtų susijusios su svarbiausiomis medžiagomis, turėtų būti sudaryti strateginių ir svarbiausių žaliavų sąrašai. Tie sąrašai taip pat turėtų būti naudojami siekiant nukreipti ir suderinti valstybių narių pastangas įgyvendinti šio reglamento tikslus; Į strateginių žaliavų sąrašą turėtų būti įtraukiamos itin strategiškai svarbios žaliavos, atsižvelgiant į jų naudojimą strateginėse technologijose, kuriomis grindžiama žalioji ir skaitmeninė pertvarka, arba gynybos ar kosmoso srityse, kurioms būdingas potencialiai didelis atotrūkis tarp pasaulinės pasiūlos ir prognozuojamos paklausos ir kuriose padidinti gamybą yra palyginti sunku, pavyzdžiui, dėl ilgo pasirengimo naujiems projektams, kuriais siekiama padidinti tiekimo pajėgumus. Siekiant atsižvelgti į galimus technologinius ir ekonominius pokyčius, strateginių žaliavų sąrašas turėtų būti periodiškai peržiūrimas ir prireikus atnaujinamas. Siekiant užtikrinti, kad pastangos didinti Sąjungos pajėgumus vertės grandinėje, stiprinti Sąjungos galimybes stebėti ir mažinti tiekimo riziką ir užtikrinti įvairesnį tiekimą būtų sutelkiamos į medžiagas, kurioms jų labiausiai reikia, atitinkamos priemonės turėtų būti taikomos tik strateginių žaliavų sąrašui;
- (5) į svarbiausių žaliavų sąrašą turėtų būti įtraukiamos visos strateginės žaliavos ir visos kitos visai Sąjungos ekonomikai itin svarbios žaliavos, kurių tiekimo sutrikimų rizika yra didelė. Siekdama atsižvelgti į galimus technologinius ir ekonominius pokyčius, Komisija, tęsdama dabartinę praktiką, turėtų periodiškai atlikti vertinimą, remdamasi įvairių žaliavų gamybos, prekybos, naudojimo, perdirbimo ir pakeitimo duomenimis, ir atnaujinti svarbiausių ir strateginių žaliavų sąrašus, kurie turi atspindėti su tomis žaliavomis susijusios ekonominės svarbos ir tiekimo rizikos pokyčius. Į svarbiausių žaliavų sąrašą turėtų būti įtraukiamos tos žaliavos, kurių ekonominė svarba ir tiekimo rizika pasiekia arba viršija nustatytas ribas, neklasifikuojant atitinkamų žaliavų pagal svarbą. Šis vertinimas turėtų būti grindžiamas paskutinių turimų penkerių metų laikotarpio duomenų vidurkiu. Šiame reglamente nustatytos priemonės, susijusios su leidimų išdavimu, planavimu, žvalgyba, stebėsena, žiedžiškumu ir tvarumu pagal vieno langelio principą, turėtų būti taikomos visų svarbiausių žaliavų atvejais;
- (6) siekiant stiprinti Sąjungos pajėgumus strateginių žaliavų vertės grandinėje, turėtų būti nustatyti lyginamieji dydžiai, kuriais būtų grindžiamos pastangos ir jais vadovaujantis būtų stebima pažanga. Turėtų būti siekiama padidinti kiekvienos strateginės žaliavos pajėgumus kiekviename vertės grandinės etape, kartu stengiantis pasiekti bendrus strateginių žaliavų gamybos, apdorojimo ir perdirbimo pajėgumų lyginamuosius dydžius. Pirma, Sąjunga turėtų didinti strateginių žaliavų nuosavų geologinių išteklių naudojimą ir stiprinti pajėgumus, kurių reikia norint išgauti medžiagas, reikalingas bent 10 proc. Sąjungoje suvartojamų strateginių žaliavų kiekio pagaminti. Atsižvelgiant į tai, kad gamybos pajėgumai labai priklauso nuo prieinamų Sąjungos geologinių išteklių, šio lyginamojo dydžio pasiekimas priklauso nuo tokio prieinamumo. Antra, siekdama sukurti visą vertės grandinę ir išvengti bet kokių kliūčių tarpiniuose etapuose, Sąjunga taip pat turėtų padidinti savo perdirbimo pajėgumus visoje vertės grandinėje ir sugebėti pagaminti bent 40 proc. metinio

Sąjungoje sunaudojamo strateginių žaliavų kiekio. Trečia, manoma, kad ateinančiais dešimtmečiais vis didesnę Sąjungoje suvartojamų strateginių žaliavų dalį gali sudaryti antrinės žaliavos, o dėl to padidėtų tiek Sąjungos žaliavų tiekimo saugumas, tiek tvarumas. Todėl naudojant Sąjungos perdirbimo pajėgumus turėtų būti galima pagaminti bent 15 proc. metinio Sąjungoje sunaudojamo strateginių žaliavų kiekio. Šie lyginamieji dydžiai susiję su laikotarpiu iki 2030 m., atsižvelgiant į Sąjungos klimato ir energetikos sričių tikslus, nustatytus pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/1119²⁹, ir juos pagrindžiančius Skaitmeninio dešimtmečio³⁰ programoje nustatytus skaitmeninius tikslus. Be to, kuriant kokybiškas darbo vietas, kai ugdomi įgūdžiai ir suteikiama galimybė pereiti iš vienos darbo vietos į kitą, bus mažinama sektorių darbo rinkoje kylanti rizika ir padedama užtikrinti ES konkurencingumą;

- (7) kalbant apie kai kurias žaliavas, Sąjunga beveik visiškai priklauso nuo tiekimo iš vienos šalies. Dėl tokios priklausomybės kyla didelė tiekimo sutrikimų rizika. Siekiant apriboti tokią galimą riziką ir padidinti Sąjungos ekonominį atsparumą, turėtų būti stengiamasi užtikrinti, kad iki 2030 m. ne daugiau kaip 65 proc. bet kokių strateginių neperdirbtų žaliavų Sąjungai būtų tiekiami iš vienos trečiosios šalies, tačiau ypatingą dėmesį reikėtų skirti šalims, su kuriomis Sąjunga yra sudariusi strategines partnerystes žaliavų srityje, nes tokiais atvejais yra daugiau galimybių apsisaugoti nuo tokios tiekimo rizikos;
- (8) būtina nustatyti tinkamas priemones, kuriomis būtų remiami strateginiai projektai, kuriuos įgyvendinant būtų siekiama išgauti, apdoroti arba perdirbti strategines žaliavas Sąjungoje ir kuriomis kartu su valstybėmis narėmis turėtų būti prisidedama prie pajėgumų didinimo siekiant, kad jie atitiktų lyginamuosius dydžius. Kitomis priemonėmis, visų pirma susijusiomis su žvalgyba arba žiediškumu, taip pat turėtų būti stiprinami įvairūs vertės grandinės etapai, taip siekiant lyginamųjų dydžių. Siekdama užtikrinti, kad lyginamieji dydžiai būtų pasiekiami laiku, Komisija, padedama Europos svarbiausių žaliavų tarybos (toliau – Taryba), turėtų stebėti pažangą, padarytą siekiant šių lyginamųjų dydžių, ir apie ją pranešti. Jeigu pažanga, padaryta siekiant lyginamųjų dydžių, apie kurią pranešama, iš esmės yra nepakankama, Komisija turėtų įvertinti papildomų priemonių taikymo galimybes ir šių priemonių proporcingumą. Jeigu pažanga, susijusi tik su viena strategine žaliava ar nedidele šių žaliavų grupe, būtų nepakankama, papildomų Sąjungos pastangų imtis iš esmės nereikėtų;
- (9) siekdama stiprinti pajėgumus Sąjungoje, Komisija, padedama Tarybos, turėtų nustatyti strateginius projektus Sąjungoje, kuriuos įgyvendinant ketinama vykdyti strateginių žaliavų gavybą, apdorojimą arba perdirbimą. Teikiant veiksmingą paramą strateginiams projektams galima pagerinti galutinės grandies sektorių galimybes gauti medžiagų, taip pat sukurti ekonominių galimybių visoje vertės grandinėje, be kita ko, ir MVĮ, ir prisidėti prie darbo vietų kūrimo. Todėl, siekiant užtikrinti strateginių projektų plėtojimą visoje Sąjungoje, tokiems projektams turėtų būti taikomos paprastesnės ir iš anksto žinomos leidimų išdavimo procedūros ir teikiama parama siekiant gauti finansavimą. Siekiant sutelkti paramą ir užtikrinti jos pridėtinę vertę,

²⁹ 2021 m. birželio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1119, kuriuo nustatoma poveikio klimatui neutralumo pasiekimo sistema ir iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 401/2009 ir (ES) 2018/1999 (OL L 243, 2021 7 9, p. 1).

³⁰ 2022 m. gruodžio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas (ES) 2022/2481, kuriuo nustatoma 2030 m. Skaitmeninio dešimtmečio politikos programa (OL L 323, 2022 12 19, p. 4–26).

prieš skiriant tokią paramą, projektai turėtų būti vertinami pagal tam tikrus kriterijus. Strateginiais Sąjungos projektais turėtų būti stiprinamas Sąjungos strateginių žaliavų tiekimo saugumas, techninės jų įgyvendinimo galimybės turi būti pakankamos, o projektai turi būti įgyvendinami tvariai tiek aplinkos, tiek socialiniu požiūriu. Tokie projektai taip pat turėtų būti naudingi tarpvalstybiniu mastu, t. y. ir už atitinkamos valstybės narės ribų. Jeigu Komisija įvertina, kad šie kriterijai buvo įvykdyti, ji turėtų paskelbti sprendimą dėl projekto pripažinimo strateginiu. Kadangi greitas pripažinimas yra labai svarbus siekiant veiksmingai remti Sąjungos tiekimo saugumą, vertinimo procesas turėtų likti racionalus ir ne pernelyg sudėtingas;

- (10) siekdama įvairinti strateginių žaliavų tiekimą Sąjungoje, Komisija, padedama Tarybos, turėtų nustatyti strateginius projektus trečiosiose šalyse, kuriose ketinama vykdyti strateginių žaliavų gavybą, apdorojimą arba perdirbimą. Siekiant užtikrinti, kad tokie strateginiai projektai būtų veiksmingai įgyvendinami, turėtų būti sudaromos geresnės galimybės jiems gauti finansavimą. Siekiant užtikrinti projektų pridėtinę vertę, jie turėtų būti vertinami pagal tam tikrus kriterijus. Kaip ir Sąjungos projektų atveju, strateginiais projektais trečiosiose šalyse turėtų būti stiprinamas Sąjungos strateginių žaliavų tiekimo saugumas, techninės jų įgyvendinimo galimybės turi būti pakankamos, o projektai turi būti įgyvendinami tvariai. Besiformuojančiose rinkose ir besivystančiose šalyse įgyvendinami projektai turėtų būti abipusiškai naudingi ir Sąjungai, ir susijusiai trečiajai šaliai, ir toje šalyje turi būti sukuriamą pridėtinė vertė, atsižvelgiant ir į jo suderinamumą su Sąjungos prekybos politika. Tokia vertė gali būti sukuriamą, kai projektas yra naudingas daugiau nei viename vertės grandinės etape, taip pat tuomet, kad įgyvendinant projektą sukuriamą platesnio masto ekonominė ir socialinė nauda, be kita ko, sukuriant tarptautinius standartus atitinkančias darbo vietas. Jeigu Komisija įvertina, kad šie kriterijai buvo įvykdyti, ji turėtų paskelbti sprendimą dėl projekto pripažinimo strateginiu;
- (11) siekiant užtikrinti, kad didesnė žaliavų gamyba būtų tvari, naujų žaliavų projektai turėtų būti įgyvendinami tvariai. Tuo tikslu strateginiai projektai, kuriems teikiama parama pagal šį reglamentą, turėtų būti vertinami atsižvelgiant į tarptautines priemones, apimančias visus tvarumo aspektus, nurodytus ES tvarių žaliavų principuose³¹, įskaitant aplinkos apsaugos užtikrinimą, socialiai atsakingą veiklą, kurią vykdančios gerbiamos žmogaus teisės, kaip antai moterų teisės, ir skaidrų verslą. Projektais taip pat turėtų būti užtikrinamas sąžiningas bendradarbiavimas ir išsamios bei prasmingos konsultacijos su vietos bendruomenėmis, be kita ko, su čia buvusių tautomis. Siekiant, kad projektų rengėjai galėtų aiškiai ir veiksmingai laikytis šio kriterijaus, turėtų būti laikoma, kad pakanka laikytis atitinkamų Sąjungos teisės aktų, tarptautinių standartų, gairių ir principų arba dalyvauti pagal šį reglamentą pripažintoje sertifikavimo schemoje;
- (12) bet kuris strateginių žaliavų projekto rengėjas turėtų turėti galimybę kreiptis į Komisiją dėl jo projekto pripažinimo strateginiu. Paraiškoje turėtų būti pateikiami keli su kriterijais susiję dokumentai ir įrodymai. Kad būtų galima geriau įvertinti gyvybingumą socialiniu, aplinkosauginiu ir ekonominiu požiūriais, projekto įgyvendinamumą ir įverčių patikimumo lygį, projekto rengėjas taip pat turėtų nurodyti projekto klasifikaciją pagal Jungtinių Tautų pagrindinę išteklių klasifikaciją ir sudaryti sąlygas objektyviam patvirtinimui, pagrįsdamas šią klasifikaciją atitinkamais

³¹ Europos Komisijos Vidaus rinkos, pramonės, verslumo ir MVI generalinis direktoratas. ES tvarių žaliavų principai. *Leidinių biuras*, 2021 m. Prieiga per internetą: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/23e4b6a0-41da-11ec-89db-01aa75ed71a1/language-lt>

įrodymais. Prie paraiškos taip pat turėtų būti pridedamas projekto tvarkaraštis, kad būtų galima įvertinti, kada projektu būtų galima prisidėti prie vidaus pajėgumų arba įvairinimo lyginamųjų dydžių užtikrinimo. Kadangi tam, kad kasybos projektai būtų įgyvendinami veiksmingai, labai svarbu, kad jiems pritartų visuomenė, projekto rengėjas taip pat turėtų pateikti planą, kuriame būtų numatytos priemonės visuomenės pritarimui lengviau gauti Ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas socialiniams partneriams, pilietinei visuomenei ir kitiems priežiūrą vykdančioms subjektams. Projekto rengėjas taip pat turėtų pateikti verslo planą, kuriame būtų pateikta informacija apie projekto finansinį gyvybingumą ir jau sudarytų susitarimų dėl finansavimo ir prekių pirkimo apžvalga, taip pat galimų darbo vietų kūrimo ir projekto poreikių, susijusių su kvalifikuota darbo jėga, įskaitant kvalifikacijos kėlimą ir perkvalifikavimą, įverčiai;

- (13) siekiant užtikrinti veiksmingą ir efektyvų paraiškų nagrinėjimą, Komisija turėtų turėti galimybę teikti pirmenybę projektų, susijusių su konkrečiais vertės grandinės etapais arba strateginėmis žaliavomis, kurioms skiriama nepakankamai dėmesio, paraiškų nagrinėjimui, taip užtikrinant subalansuotą Sąjungos pažangą siekiant visų į šį reglamentą įtrauktų Sąjungos pajėgumų lyginamųjų dydžių;
- (14) kadangi valstybės narės, kurios teritorijoje bus įgyvendinamas strateginis projektas, bendradarbiavimas yra būtinas siekiant užtikrinti veiksmingą projekto įgyvendinimą, ta valstybė narė turėtų turėti teisę prieštarauti ir taip užkirsti kelią tam, kad projektui be jos pritarimo būtų suteiktas strateginio projekto statusas. Tokiu atveju atitinkama valstybė narė turėtų pateikti pagrįstą savo atsisakymo paaiškinimą, nurodyma galiojančius kriterijus. Sąjunga taip pat neturėtų suteikti strateginio projekto statuso projektams, kuriuos trečioji šalis įgyvendins nepritariant jos vyriausybei, ir todėl turėtų nesuteikti tokio statuso, kai trečiosios šalies vyriausybė dėl to prieštarauja;
- (15) siekiant užkirsti kelią piktnaudžiavimui strateginio projekto statusu, Komisijai turėtų būti suteikiama galimybė panaikinti savo pradinį sprendimą pripažinti projektą strateginiu, jeigu jis nebeatitinka sąlygų arba jeigu pripažinimas buvo grindžiamas paraiška, kurioje buvo pateikta neteisinga informacija. Prieš tai Komisija turėtų pasitarti su Taryba ir išklausti projekto rengėją;
- (16) strateginiai projektai, atsižvelgiant į jų svarbą užtikrinant strateginių žaliavų tiekimo saugumą, turėtų būti laikomi viešąjį interesą atitinkančiais projektais. Siekiant užtikrinti sėkmingą žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, taip pat gynybos ir kosmoso sektorių atsparumą, labai svarbu užtikrinti strateginių žaliavų tiekimo saugumą. Siekdamas prisidėti prie strateginių žaliavų tiekimo Sąjungoje saugumo, valstybės narės gali numatyti paramą pagal nacionalines leidimų išdavimo procedūras, taip paspartinant strateginių projektų įgyvendinimą pagal Sąjungos teisę;
- (17) nacionalinėmis leidimų išdavimo procedūromis užtikrinama, kad žaliavų projektai būtų saugūs, patikimi ir atitiktų aplinkosaugos, socialinius ir saugos reikalavimus. Sąjungos aplinkos teisės aktuose nustatytos bendros nacionalinių leidimų išdavimo procedūrų ir turinio sąlygos, kuriomis užtikrinamas aukštas aplinkos apsaugos lygis ir sudaromos sąlygos tvariai išnaudoti Sąjungos potencialą žaliavų vertės grandinėje. Todėl strateginio projekto statusas neturėtų daryti poveikio jokiems atitinkamiems projektams taikomoms leidimų išdavimo sąlygoms, įskaitant sąlygas, nustatytas Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2011/92/ES³², Tarybos direktyvoje

32

2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/92/ES dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo, OL L 26, 2012 1 28, p. 1–21).

92/43/EEB³³, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2000/60/EB³⁴, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2010/75/ES³⁵ ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2004/35/EB³⁶, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2009/147/EB³⁷ ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2006/21/EB³⁸;

- (18) be to, nenuspėjamumas, sudėtingumas ir kartais per ilgai truncančios nacionalinių leidimų išdavimo procedūros kenkia investicijų saugumui, reikalingam norint veiksmingai plėtoti strateginius žaliavų projektus. Todėl, siekdamas užtikrinti ir paspartinti veiksmingą strateginių projektų įgyvendinimą, valstybės narės jiems turėtų taikyti supaprastintas ir iš anksto žinomas leidimų išdavimo procedūras. Šiuo tikslu strateginiams projektams nacionaliniu lygmeniu turėtų būti suteiktas prioritetas, siekiant užtikrinti spartų su jais susijusių administracinių procedūrų ir visų teisminių procedūrų bei ginčų sprendimo procedūrų vykdymą. Šiuo reglamentu kompetentingoms institucijoms neturėtų būti užkertamas kelias supaprastinti leidimų išdavimą kitiems, ne strateginiams projektams, susijusiems su svarbiausių žaliavų vertės grandine;
- (19) atsižvelgiant į strateginių projektų vaidmenį užtikrinant Sąjungos strateginių žaliavų tiekimo saugumą ir jų indėlį siekiant Sąjungos atviro strateginio savarankiškumo ir įgyvendinant žaliąją bei skaitmeninę pertvarką, atsakinga leidimus išduodanti institucija turėtų pripažinti, kad strateginiai projektai atitinka viešąjį interesą. Gali būti leidžiama vykdyti strateginius projektus, kurie daro neigiamą poveikį aplinkai tiek, kiek numatyta Direktyvoje 2000/60/EB, Tarybos direktyvoje 92/43/EEB ir Direktyvoje 2009/147/EB³⁹, jeigu atsakinga leidimus išduodanti institucija, remdamasi kiekvienu konkrečiu atveju atliktu vertinimu, padaro išvadą, kad viešasis interesas, dėl kurio įgyvendinamas projektas, yra viršesnis už tą poveikį, su sąlyga, kad tenkinamos visos tose direktyvose nustatytos atitinkamos sąlygos. Kai tinkama, vertinant kiekvieną konkretų atvejį reikėtų atsižvelgti į gavybos vietų geologinius ypatumus, dėl kurių gali būti ribojamas sprendimų dėl projekto vykdymo vietos priėmimas;
- (20) siekiant sumažinti leidimų išdavimo procedūros sudėtingumą ir padidinti jo efektyvumą bei skaidrumą, svarbiausių žaliavų projektų rengėjai turėtų turėti galimybę bendrauti su viena nacionaline institucija, atsakinga už visos leidimų išdavimo procedūros palengvinimą ir koordinavimą, o strateginių projektų atveju – už išsamaus sprendimo priėmimą per nustatytą laikotarpį. Tuo tikslu valstybės narės turėtų paskirti vieną nacionalinę kompetentingą instituciją. Prireikus, atsižvelgiant į

³³ 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyva 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (OL L 206, 1992 7 22, p. 7–50).

³⁴ 2000 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/60/EB, nustatanti Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus (OL L 327, 2000 12 22, p. 1–73).

³⁵ 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/75/ES dėl pramoninių išmetamų teršalų (taršos integruotos prevencijos ir kontrolės) (OL L 334, 2010 12 17, p. 17–119).

³⁶ ^[1] 2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/35/EB dėl atsakomybės už aplinkos apsaugą siekiant išvengti žalos aplinkai ir ją ištaisyti (atlyginti) (OL L 143, 2004 4 30, p. 56–75).

³⁷ 2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/147/EB dėl laukinių paukščių apsaugos (OL L 20, 2010 1 26, p. 7–25).

³⁸ 2006 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/21/EB dėl kasybos pramonės atliekų tvarkymo ir iš dalies keičianti Direktyvą 2004/35/EB. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos pareiškimas (OL L 102, 2006 4 11, p. 15–34).

³⁹ 2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/147/EB dėl laukinių paukščių apsaugos (OL L 20, 2010 1 26, p. 7–25).

valstybės narės vidaus organizacinę struktūrą, nacionalinės kompetentingos institucijos užduotis turėtų būti įmanoma tomis pačiomis sąlygomis perduoti kitai institucijai. Siekdamas užtikrinti veiksmingą savo pareigų vykdymą, valstybės narės savo nacionalinėms kompetentingoms institucijoms arba bet kuriai jų vardu veikiančiai institucijai turėtų skirti pakankamai darbuotojų ir išteklių;

- (21) siekdamas užtikrinti aiškumą dėl strateginių projektų statuso suteikimo ir apriboti galimo piktnaudžiavimo bylinėjimusi veiksmingumą, kartu nedarant neigiamo poveikio veiksmingam teisminiam nagrinėjimui, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad ginčai, susiję su leidimų strateginiams projektams išdavimo procedūra, būtų išsprendžiami laiku. Tuo tikslu nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad pareiškėjai ir projektų rengėjai galėtų naudotis paprasta ginčų sprendimo procedūra ir kad strateginių projektų atvejais būtų galima skubiai vykdyti visas su projektais susijusias teismines ir ginčų sprendimo procedūras;
- (22) siekiant sudaryti piliečiams ir įmonėms sąlygas tiesiogiai naudotis vidaus rinkos teikiamomis galimybėmis, nepatiriant nereikalingos papildomos administracinės naštos, Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2018/1724⁴⁰, kuriuo sukurti bendri skaitmeniniai vartai, nustatytos bendrosios vidaus rinkos veikimui svarbios informacijos, procedūrų ir pagalbos paslaugų teikimo internete taisyklės. Informacijos reikalavimai ir procedūros, kuriems taikomas šis reglamentas, turėtų atitikti Reglamento (ES) 2018/1724 reikalavimus. Visų pirma turėtų būti užtikrinama, kad strateginių projektų rengėjai turėtų prieigą ir galėtų internete atlikti procedūras, susijusias su leidimų išdavimo procedūra, kaip nustatyta Reglamento (ES) 2018/1724 6 straipsnio 1 dalyje ir II priede;
- (23) siekdamas, kad projektų rengėjams ir kitiems investuotojams būtų suteiktas strateginiams projektams plėtoti reikalingas saugumas ir aiškumas, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad su tokiais projektais susijusių leidimų išdavimo procedūrų trukmė neviršytų iš anksto nustatytų terminų. Strateginių projektų, susijusių tik su apdorojimu arba perdirbimu, atveju leidimų išdavimo procedūra neturėtų trukti ilgiau nei vienus metus. Tačiau strateginių projektų, susijusių su gavyba, atveju leidimų išdavimo procedūros trukmė, atsižvelgiant į galimo poveikio sudėtingumą ir mastą, neturėtų viršyti dvejų metų. Siekdamas veiksmingai laikytis šių terminų, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad atsakingos institucijos turėtų pakankamai išteklių ir darbuotojų. Pasitelkdama techninės paramos priemonę, Komisija valstybių narių prašymu padeda joms rengti, plėtoti ir įgyvendinti reformas, be kita ko, susijusias su administracinių gebėjimų, susijusių su nacionalinių leidimų išdavimu, stiprinimu;
- (24) poveikio aplinkai vertinimai ir leidimai, kurių reikalaujama pagal Sąjungos teisę, be kita ko, susiję su vandeniu, buveinėmis ir paukščiais, yra neatsiejama žaliavų projektų leidimų išdavimo procedūros dalis ir esminė apsaugos priemonė, kuria užtikrinama, kad būtų užkertamas kelias neigiamam poveikiui aplinkai arba kad jis būtų kuo mažesnis. Tačiau siekiant užtikrinti, kad strateginių projektų leidimų išdavimo procedūros būtų iš anksto žinomos ir vykdomos laiku, turėtų būti išnaudojamos visos galimybės supaprastinti būtinus vertinimus ir leidimus, kartu nemažinant aplinkos

⁴⁰ 2018 m. spalio 2 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1724, kuriuo sukuriami bendrieji skaitmeniniai vartai, skirti suteikti prieigą prie informacijos, procedūrų ir pagalbos bei problemų sprendimo paslaugų, ir kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1024/2012 (OL L 295, 2018 11 21, p. 1–38).

apsaugos lygio. Šiuo atžvilgiu turėtų būti užtikrinama, kad būtini vertinimai būtų susieti, taip išvengiant nereikalingo dubliavimosi, ir turėtų būti užtikrinama, kad projektų rengėjai ir atsakingos institucijos, prieš atlikdami tokį susietą vertinimą, aiškiai susitartų dėl jo apimties, taip išvengdamos nereikalingų tolesnių procedūrų;

- (25) vykstant konfliktams dėl žemės naudojimo gali atsirasti kliūčių įgyvendinti svarbiausių žaliavų projektus. Tinkamai parengti planai, įskaitant teritorijų ir zonų nustatymo planus, kuriuose atsižvelgiama į galimybes įgyvendinti svarbiausių žaliavų projektus ir kurių galimas poveikis aplinkai buvo įvertintas, gali padėti nustatyti visuomeninio turto ir interesų pusiausvyrą, sumažinti konfliktų riziką ir paspartinti tvarų žaliavų projektų įgyvendinimą Sąjungoje. Todėl atsakingos nacionalinės, regioninės ir vietos valdžios institucijos, rengdamos atitinkamus planus, turėtų apsvarstyti galimybę įtraukti nuostatas, susijusias su žaliavų projektais;
- (26) siekiant gauti finansavimą svarbiausių žaliavų projektams Sąjungoje dažnai kyla sunkumų. Svarbiausių žaliavų rinkoms dažnai būdingas didelis kainų nepastovumas, ilgi pasirengimo laikotarpiai, didelė koncentracija ir neskaidrumas. Be to, šiam sektoriui finansuoti reikia aukšto lygio ekspertinių žinių, kurių finansų įstaigoms dažnai trūksta. Siekdamas įveikti šiuos veiksnius ir padėti užtikrinti stabilų ir patikimą strateginių žaliavų tiekimą, valstybės narės ir Komisija turėtų padėti gauti finansavimą ir administracinę paramą;
- (27) stiprią Europos vertės grandinę galima sukurti tik turint pakankamai finansinių išteklių. Komisija bendradarbiaus su programą „InvestEU“ įgyvendinančiais partneriais, ieškodama būdų, kaip padidinti paramą investicijoms siekiant Reglamente (ES) 2021/523⁴¹ ir šiame reglamente nustatytų bendrų tikslų. Programos „InvestEU“ konsultacijų centras gali prisidėti kuriant perspektyvių projektų sistemą;
- (28) siekdami įveikti apribojimus, susijusius su šiuo metu dažnai suskaidytais viešųjų ir privačiųjų investicijų pastangomis, palengvinti integraciją ir investicijų grąžą, Komisija, valstybės narės ir skatinamojo finansavimo bankai turėtų geriau suderinti šiuo metu Sąjungos ir nacionaliniu lygmenimis vykdomas finansavimo programas ir sukurti jų sinergiją, taip pat užtikrinti geresnį veiksmų koordinavimą ir bendradarbiavimą su pramone ir pagrindinėmis privačiojo sektoriaus suinteresuotosiomis šalimis. Tuo tikslu turėtų būti įsteigtas specialus Tarybos pogrupis, kuriame dirbtų valstybių narių ir Komisijos ekspertai, taip pat atitinkamų viešųjų finansų įstaigų atstovai. Šis pogrupis turėtų svarstyti atskirus strateginių projektų finansavimo poreikius ir galimas jų finansavimo galimybes, kad projektų rengėjams būtų galima pateikti pasiūlymus, kaip geriausiai pasinaudoti esamomis finansavimo galimybėmis. Svarstydamas ir teikdamas rekomendacijas dėl strateginių projektų finansavimo trečiosiose šalyse, Taryba visų pirma turėtų atsižvelgti į strategiją „Global Gateway“⁴²;
- (29) labai svarbu užtikrinti privačias bendrovių, finansinių investuotojų ir perkančiųjų įmonių investicijas. Tais atvejais, kai vien privačių investicijų nepakanka, veiksmingam projektų įgyvendinimui svarbiausių žaliavų vertės grandinėje gali

⁴¹ 2021 m. kovo 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/523, kuriuo nustatoma programa „InvestEU“ ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2015/1017 (OL L 64, 2021 3 26, p. 30–89).

⁴² Bendras komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui, Regionų komitetui ir Europos investicijų bankui „Strategija „Global Gateway“ (JOIN(2021) 30 *final*).

prireikti viešosios paramos, pavyzdžiui, garantijų, paskolų arba investicijų į nuosavą ir kvaziniuosavą kapitalą. Ši viešoji parama gali būti laikoma valstybės pagalba. Tokia pagalba turi būti skatinamojo poveikio, būtina, tinkama ir proporcinga. Dabartinėse valstybės pagalbos gairėse, kurios neseniai buvo nuodugniai peržiūrėtos atsižvelgiant į dvejopos pertvarkos tikslus, numatyta daug galimybių tam tikromis sąlygomis remti investicijas svarbiausių žaliavų vertės grandinėje;

- (30) viešoji parama turi būti naudojama proporcingai sprendžiant rinkos nepakankamumo arba neoptimalios investavimo aplinkos problemas ir veikla neturėtų būti dubliuojama arba ja neturėtų būti išstumiamas privatus finansavimas ar sutrikdoma konkurencija vidaus rinkoje. Veiksmai turėtų suteikti Sąjungai aiškią pridėtinę vertę;
- (31) dėl nepastovių keleto strateginių žaliavų kainų ir dėl to, kad galimybės apdrausti nuo su šiuo nepastovumu susijusios rizikos išankstinių sandorių rinkose yra ribotos, projektų rengėjams būna sunku užtikrinti strateginių žaliavų projektų finansavimą, o galutinės grandies vartotojams – užtikrinti stabilias ir iš anksto žinomas pagrindinių žaliavų kainas. Siekiant sumažinti netikrumą dėl strateginių žaliavų kainų ateityje, būtina numatyti sistemą, pagal kurią tiek suinteresuotieji prekių pirkėjai, tiek strateginių projektų rengėjai galėtų nurodyti savo pirkimo ar pardavimo pasiūlymus ir bendrauti vieni su kitais, jeigu atitinkami pasiūlymai galėtų būti suderinami;
- (32) turimos žinios apie Sąjungos žaliavų telkinius ir jų žemėlapiai buvo formuojami tuo metu, kai strateginių technologijų kūrimui reikalingų svarbiausių žaliavų tiekimo užtikrinimas nebuvo laikomas prioritetu. Siekdamos gauti ir atnaujinti informaciją apie svarbiausių žaliavų telkinius, valstybės narės turėtų parengti nacionalines bendros svarbiausių žaliavų žvalgybos programas, kurios turėtų apimti tokias priemones kaip naudingųjų iškasenų telkinių žemėlapių sudarymas, geocheminės žvalgybos kampanijos, geomoksliniai tyrimai ir esamų geomokslinių duomenų rinkinių pakartotinis apdorojimas. Mineralų santalkų nustatymui ir jų išgavimo techninio ir ekonominio perspektyvumo vertinimas susijęs su didele finansine rizika. Siekdamos sumažinti tą riziką ir palengvinti gavybos projektų rengimą, valstybės narės turėtų viešai skelbti informaciją, gaunamą vykdant atitinkamą nacionalinę žvalgybos programą, prireikus naudodamos Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2007/2/EB nustatytą erdvinės informacijos infrastruktūros sistemą⁴³;
- (33) iš kosmoso užfiksuoti duomenys ir paslaugos, teikiamos vykdant Žemės stebėjimą, gali padėti kurti tvarias svarbiausių žaliavų vertės grandines, užtikrinant nuolatinį informacijos srautą, kuris galėtų būti naudingas vykdant tokią veiklą, kaip antai kasybos teritorijų stebėseną ir valdymas, poveikio aplinkai ir socialinio bei ekonominio poveikio vertinimas arba naudingųjų iškasenų išteklių žvalgyba. Kadangi stebint Žemę taip pat galima gauti informaciją apie atokias ir nepasiekiamas vietas, valstybės narės turėtų į tai kiek manoma atsižvelgti rengdamos ir įgyvendindamos savo nacionalines žvalgybos programas;
- (34) nors siekiant užtikrinti didesnę tiekimo saugumą būtina stiprinti Sąjungos svarbiausių žaliavų vertės grandinę, svarbiausių žaliavų tiekimo grandinės ir toliau bus pasaulinio masto ir neapsaugotos nuo išorės veiksnių. Nesenai arba tebevykstantys įvykiai – nuo COVID-19 krizės iki neišprovokuotos ir nepagrįstos karinės agresijos

⁴³ 2007 m. kovo 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2007/2/EB, sukurianti Europos bendrijos erdvinės informacijos infrastruktūrą (INSPIRE) (OL L 108, 2007 4 25, p. 1–14).

prieš Ukrainą – parodė kai kurių Sąjungos tiekimo grandinių pažeidžiamumą sutrikimų atvejais. Siekiant užtikrinti, kad valstybės narės ir Europos pramonė galėtų numatyti tiekimo sutrikimus ir būtų pasirengusios jų padariniams, reikėtų parengti priemones, kuriomis būtų didinami stebėsenos pajėgumai, koordinuojamos strateginės atsargos ir stiprinamas įmonių pasirengimas;

- (35) valstybės narės neturi tokių pačių pajėgumų, reikalingų užtikrinti informuotumą apie riziką ir ją numatyti, ir ne visos valstybės narės yra sukūrusios specialias struktūras, stebinčias svarbiausiųjų žaliavų tiekimo grandines ir galinčias informuoti įmones apie galimą tiekimo sutrikimų riziką. Be to, nors kai kurios įmonės investavo į savo tiekimo grandinių stebėseną, kitoms trūksta pajėgumų tai padaryti. Todėl, atsižvelgdama į pasaulinį svarbiausiųjų žaliavų tiekimo grandinių aspektą ir jų sudėtingumą, Komisija turėtų parengti specialią stebėsenos suvestinę, kurioje būtų vertinama svarbiausiųjų žaliavų tiekimo rizika, ir užtikrinti, kad surinkta informacija būtų prieinama valdžios institucijoms ir privatiems subjektams, taip didindama valstybių narių sinergiją; Siekdama užtikrinti, kad Sąjungos vertės grandinės būtų pakankamai parengtos galimiems tiekimo sutrikimams, Komisija turėtų atlikti testavimą nepalankiausiomis sąlygomis ir įvertinti strateginių žaliavų tiekimo grandinių pažeidžiamumą bei joms kylančią tiekimo riziką. Valstybės narės turėtų prisidėti prie šios veiklos, kai įmanoma, atlikdamos tokį testavimą nepalankiausiomis sąlygomis pasitelkiant nacionalines tiekimo ir informavimo įstaigas, susijusias su svarbiausiųjų žaliavų sritimi. Taryba turėtų užtikrinti Komisijos ir valstybių narių atliekamo testavimo nepalankiausiomis sąlygomis koordinavimą. Tais atvejais, kai nė viena valstybė narė neturi galimybių atlikti reikalingą konkrečios strateginės žaliavos testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, Komisija šį testavimą turėtų atlikti pati. Viešai skelbdama tokio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatus, Komisija taip pat turėtų pasiūlyti galimas strategijas, kurias galėtų taikyti valdžios institucijos ir privatūs subjektai, siekdami sumažinti tiekimo riziką, kaip antai strateginių atsargų kaupimo arba tolesnio jų tiekimo įvairinimo. Siekdama surinkti informaciją, reikalingą stebėsenos ir testavimo nepalankiausiomis sąlygomis priemonėms vykdyti, Komisija turėtų derinti veiksmus su atitinkamu nuolatiniu Tarybos pogrupiu, o valstybės narės turėtų nustatyti ir stebėti pagrindinius rinkos dalyvius, kurie yra svarbūs vertės grandinės veikimui. Tais atvejais, kai nė vienas nuolatinio pogrupio narys neturi galimybių atlikti reikalingą konkrečios strateginės žaliavos testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, Komisija turėtų šį testavimą atlikti pati;
- (36) strateginės atsargos yra svarbi priemonė siekiant sumažinti tiekimo sutrikimus, visų pirma susijusius su žaliavomis. Nors pagal siūlomą Bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo ekstremaliosiose situacijose priemonę tokias atsargas galima plėtoti, jeigu aktyvuojamas bendrosios rinkos budrumo režimas, valstybės narės ir įmonės nėra įpareigosotos kaupti ar derinti savo strategines atsargas iki tiekimo sutrikimo. Be to, visoje Europos Sąjungoje nėra koordinavimo mechanizmo, kurį taikant būtų galima parengti bendrą vertinimą ir galimo dubliavimo bei sinergijos analizę. Todėl pirmiausia, atsižvelgdamos į tai, kad šiuo metu trūksta svarbios informacijos, valstybės narės turėtų pateikti Komisijai informaciją apie savo strategines atsargas, nepriklausomai nuo to, ar jas tvarko valdžios institucijos, ar valstybių narių vardu veikiantys ekonominės veiklos vykdytojai. Be kita ko, turėtų būti pateikiama informacija apie turimas kiekvienos strateginės žaliavos atsargas, atsargų kiekio perspektyvas ir su šiomis atsargomis susijusias taisykles ir procedūras. Visos užklauskos turėtų būti proporcingos, jose turėtų būti atsižvelgiama į duomenims pateikti reikalingas sąnaudas ir pastangas, taip pat į jų poveikį nacionaliniam saugumui, ir turėtų būti nustatomi tinkami prašomos informacijos pateikimo terminai. Į analizę gali

būti įtraukiama informacija apie ekonominės veiklos vykdytojų turimas atsargas, tačiau tai nebus laikoma atitinkama užklausa. Komisija turėtų saugiai tvarkyti šiuos duomenis ir skelbti tik apibendrintą informaciją. Antra, remdamasi gauta informacija, Komisija turėtų parengti lyginamojo dydžio, kuris turėtų būti laikomas saugiu Sąjungos atsargų lygiu, projektą, atsižvelgdama į bendrą metinį atitinkamų strateginių žaliavų suvartojimą Sąjungoje. Remdamasi turimų atsargų palyginimu su bendru strateginių žaliavų atsargų lygiu visoje Sąjungoje, Taryba, sutarusi su Komisija, turėtų turėti galimybę teikti neprivalomas nuomones valstybėms narėms dėl to, kaip padidinti konvergenciją, ir skatinti valstybes nares kaupti savo strategijų atsargas. Tai darydama Taryba turėtų atsižvelgti į poreikį toliau skatinti strategines žaliavas naudojančius privačius veiklos vykdytojus kaupti strategines atsargas;

- (37) siekdama užtikrinti tolesnį koordinavimą, Komisija turėtų užtikrinti būtinas konsultacijas su valstybėmis narėmis prieš joms dalyvaujant tarptautiniuose forumuose, kuriuose gali būti aptariami tokie strateginiai ištekliai, visų pirma pasitelkdama specialų nuolatinį Tarybos pogrupį. Be to, siekdama padidinti šio pasiūlymo ir kitų horizontaliųjų ar konkrečių priemonių papildomumą, Komisija turėtų užtikrinti, kad surinkta ir apibendrinta informacija būtų perduodama budrumo arba krizių valdymo subjektams, kaip antai siūlomai Bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo ekstremaliosiose situacijose priemonės patariamajai grupei, siūlomai Lustų akto Europos puslaidininkių tarybai, HERA Valdybai arba Sveikatos krizių valdybai;
- (38) siekiant užtikrinti, kad didelės įmonės, gaminančios strategines technologijas Sąjungoje ir šiuo tikslu naudojančios strategines žaliavas, būtų pakankamai pasirengusios reaguoti į tiekimo sutrikimus, jos turėtų atlikti savo tiekimo grandinių auditą ir teikti atitinkamas ataskaitas savo direktorių valdyboms. Taip bus užtikrinama, kad šios įmonės atsižvelgs į strateginių žaliavų tiekimo riziką ir parengs tinkamas rizikos mažinimo strategijas, kad būtų geriau pasirengusios tiekimo sutrikimo atveju. Be to, tokios didelės įmonės turėtų reguliariai atlikti savo strateginių žaliavų tiekimo grandinių testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, siekdamas užtikrinti, kad būtų atsižvelgiama į visus skirtingus scenarijus, kurie sutrikimo atveju galėtų turėti įtakos jų tiekimui. Dėl šių priemonių bus papildomai atsižvelgiama į galimos tiekimo rizikos sąnaudas;
- (39) daugelis strateginių žaliavų rinkų nėra visiškai skaidrios ir daugiausia dėmesio jose skiriama pasiūlai, todėl didėja pardavėjų derybinė galia ir pirkėjams nustatomos kainos. Siekdama padėti sumažinti Sąjungoje įsisteigusių įmonių mokamas kainas, Komisija turėtų sukurti sistemą, pagal kurią būtų galima nustatyti bendrą suinteresuotų pirkėjų paklausą. Kurdama tokią sistemą Komisija turėtų atsižvelgti į patirtį, įgytą siekiant panašių tikslų, visų pirma bendro dujų pirkimo srityje, kaip nustatyta Tarybos reglamente (ES) 2022/2576⁴⁴. Valstybių narių valdžios institucijos taip pat turėtų turėti galimybę dalyvauti šioje sistemoje ir taip kaupti savo strategines atsargas. Visos pagal šį mechanizmą taikomos priemonės turėtų būti suderinamos su Sąjungos konkurencijos teise;
- (40) dėl šio reglamento nuostatų, susijusių su stebėseną ir strateginėmis atsargomis, nereikia suderinti nacionalinių įstatymų ir kitų teisės aktų ir jos nepakeičia esamų

⁴⁴ 2022 m. gruodžio 19 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/2576 dėl solidarumo didinimo geriau koordinuojant dujų pirkimą, nustatant patikimus lyginamuosius kainų indeksus ir tarpvalstybinius dujų mainus (OL L 335, 2022 12 29, p. 1–35).

mechanizmų. Stebėsenos ir pasirengimo valdyti riziką sričių paskatos turėtų atitikti Europos priemonės. Todėl tokios priemonės, kaip antai siūloma Bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo ekstremaliosiose situacijose priemonė, kurią taikant siekiama numatyti, sušvelninti ir reaguoti į bendrosios rinkos veikimui poveikį darančias krizes, arba Tarybos reglamentas (ES) 2022/2372⁴⁵ dėl priemonių sistemos, skirtos krizės atveju reikalingų medicininių atsako priemonių tiekimui užtikrinti susidarius Sąjungos lygmens ekstremaliajai visuomenės sveikatos situacijai, krizės arba grėsmės atveju vis tiek galėtų būti taikomos svarbiausiosioms ir strateginėms žaliavoms tiek, kiek toms medžiagoms šios priemonės taikomos. Keičiantis informacija turėtų būti užtikrinamas šio reglamento ir krizių valdymo priemonių papildomumas ir suderinamumas;

- (41) svarbiausiosios žaliavos yra metalai, kurie iš esmės gali būti perdirbami daugybę kartų, nors kartais jų kokybė dėl to pablogėja. Taip sukuriama galimybė vykdyti žaliąją pertvarką pereiti prie tikrai žiedinės ekonomikos. Po pradinio spartaus svarbiausių žaliavų, reikalingų naujoms technologijoms, paklausos augimo etapo, kai pirminė gavyba ir apdorojimas vis dar bus pagrindiniai šių žaliavų gavimo būdai, vis svarbesnis turėtų tapti perdirbimas ir dėl jo turėtų sumažėti pirminės gavybos poreikis bei su juo susijęs poveikis. Tačiau šiais laikais svarbiausių žaliavų perdirbimo lygiai tebėra maži, o perdirbimo sistemos ir technologijos dažnai neatitinka šių medžiagų ypatumų. Todėl reikia imtis veiksmų, kuriais būtų šalinami įvairūs veiksniai, ribojantys žiediško potencialą;
- (42) valstybėms narėms palikta svarbi kompetencija žiediško srityje, pavyzdžiui, susijusi su atliekų surinkimo ir apdorojimo sistemomis. Ši kompetencija turėtų būti naudojama siekiant padidinti atliekų srautą, kuriose esančių svarbiausių žaliavų panaudojimo tikimybė didelė, surinkimo ir perdirbimo lygius, pavyzdžiui, siūlant finansines paskatas, kaip antai nuolaidas, piniginių atlygių, arba naudojant užstato grąžinimo sistemas. Valstybių narių valdžios institucijos taip pat turėtų imtis veiksmų, nes jos veikia kaip svarbiausių žaliavų ir produktų, kurių sudėtyje yra šių žaliavų, pirkėjos, o nacionalinės mokslinių tyrimų ir inovacijų programos suteikia daug išteklių, kuriuos naudojant galima pagerinti svarbiausių žaliavų žiediško srities žinių ir technologijų būklę ir medžiagų efektyvumą. Galiausiai valstybės narės turėtų skatinti kasybos atliekose esančių svarbiausių žaliavų panaudojimą, pagerindamos informacijos prieinamumą ir pašalindamos teisines, ekonomines ir technines kliūtis. Vienas iš galimų sprendimų, į kuriuos valstybės narės turėtų atsižvelgti, yra rizikos pasidalijimo tarp veiklos vykdytojų ir valstybės narės mechanizmai, kuriais siekiama skatinti uždarytuose atliekų įrenginiuose esančių žaliavų panaudojimą;
- (43) daugelyje Sąjungos regionų, kuriuose anksčiau buvo vykdoma žaliavų gavyba, yra uždarytų įrenginių, kuriuose sukaupta daug kasybos atliekų, bet šias atliekas tik neseniai pradėta laikyti ekonomiškai svarbiomis, todėl jų svarbiausių žaliavų potencialas daugiausia dar nebuvo ištirtas. Naudojant kasybos atliekų įrenginiuose sukauptas svarbiausias žaliavas būtų galima sukurti ekonominę vertę ir darbo vietas istoriniuose kasybos regionuose, kurie dažnai nukenčia dėl deindustrializacijos ir nuosmukio. Nepakankamas dėmesys svarbiausių žaliavų kiekiams ir informacijos trūkumas, visų pirma kalbant apie uždarytus atliekų įrenginius, yra vienos iš pagrindinių kliūčių, trukdančių geriau išnaudoti kasybos atliekose esančių svarbiausių žaliavų potencialą;

⁴⁵ 2022 m. spalio 24 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/2372 dėl priemonių sistemos, skirtos krizės atveju reikalingų medicininių atsako priemonių tiekimui užtikrinti susidarius Sąjungos lygmens ekstremaliajai visuomenės sveikatos situacijai (OL L 314, 2022 12 6, p. 64–78).

- (44) galimybė panaudoti kasybos atliekų įrenginiuose esančias svarbiausias žaliavas turėtų būti vienas iš atitinkamų atliekų įrenginių valorizacijos elementų. Direktyvoje 2006/21/EB nustatyti griežti reikalavimai dėl kasybos pramonės atliekų tvarkymo užtikrinant aplinkos ir žmonių sveikatos apsaugą. Nors šie griežti reikalavimai turėtų būti taikomi toliau, tikslinga nustatyti papildomas priemones, kuriomis būtų siekiama kuo labiau padidinti kasybos atliekose esančių svarbiausių žaliavų naudojimą;
- (45) tiek esamų, tiek naujų kasybos atliekų įrenginių operatoriai turėtų atlikti preliminarų ekonominio vertinimo tyrimą, susijusį su svarbiausių žaliavų, išgautų iš įrenginių vietoje esančių kasybos atliekų ir iš tokių susidarantių atliekų, naudojimu. Laikantis Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2008/98/EB⁴⁶ nustatytos atliekų hierarchijos, pirmenybė turėtų būti teikiama veiksams, kuriais siekiama užkirsti kelią atliekų, kuriose yra svarbiausių žaliavų, susidarymui, išgaunant svarbiausias žaliavas iš išgauto iškasenų kiekio prieš joms tampant atliekomis. Atlikdami šį tyrimą, veiklos vykdytojai turėtų surinkti būtiną informaciją, be kita ko susijusia su svarbiausių žaliavų koncentracija ir kiekiais kasybos atliekose, ir įvertinti įvairias galimybes, susijusias su procesais, operacijomis ar verslo susitarimais, kuriuos naudojant būtų galima sudaryti sąlygas ekonomiškai perspektyviam svarbiausių žaliavų panaudojimui. Šiuo įpareigojimu papildomi Direktyvoje 2006/21/EB ir nacionaliniuose teisės aktuose, kuriais ši direktyva perkeliama į nacionalinę teisę, nustatyti įpareigojimai ir jis yra tiesiogiai taikomas. Vykdydami šį įpareigojimą veiklos vykdytojai ir kompetentingos institucijos turėtų siekti kuo labiau sumažinti administracinę naštą ir kuo labiau integruoti procedūras;
- (46) siekdamos spręsti nepakankamos informacijos apie uždarytų kasybos atliekų įrenginių svarbiausių žaliavų potencialą problemą, valstybės narės, laikydamosi Sąjungos konkurencijos taisyklių, turėtų sukurti duomenų bazę, kurioje būtų saugoma visa tokių žaliavų panaudojimui svarbi informacija, visų pirma susijusi su svarbiausių žaliavų kiekiais ir koncentracija kasybos atliekų įrenginiuose. Informacija turėtų būti skelbiama viešai patogiai naudoti, skaitmenine forma, kad būtų galima susipažinti su išsamesne technine informacija. Siekdamos suteikti naudotojams patogią prieigą prie informacijos, valstybės narės turėtų, pavyzdžiui, įsteigti kontaktinį punktą, kuriame būtų galima keistis išsamesne informacija su potencialiais svarbiausių žaliavų panaudojimo projektų kūrėjais. Sukurtoje duomenų bazėje potencialūs projektų rengėjai turėtų lengvai rasti įrenginius, kuriuose esančių svarbiausių žaliavų panaudojimo ekonominės perspektyvos yra didelės. Siekdamos sutelkti ribotus išteklius, valstybės narės, rinkdamos informaciją, turėtų laikytis pakopinio požiūrio ir daugiau pastangų reikalaujančius informacijos rinkimo etapus vykdyti tik perspektyviausiuose objektuose. Renkant informaciją turėtų būti siekiama teikti tikslią ir reprezentatyvią informaciją apie kasybos atliekų įrenginius ir kuo geriau parodyti svarbiausių žaliavų panaudojimo galimybes;
- (47) pastovieji magnetai naudojami įvairiuose produktuose, o svarbiausios ir sparčiausiai augančios šių magnetų naudojimo sritys yra susijusios su vėjo jėgainėmis ir elektrinėmis transporto priemonėmis, taip pat su kitais produktais, įskaitant magnetinio rezonanso tomografijos įrenginius, pramoninius robotus, lengvasias transporto priemones, aušinimo generatorius, šilumos siurblius, elektrinius variklius, pramoninius elektrinius siurblius, automatines skalbykles, būgnines džiovykles,

⁴⁶ 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinti kai kurias direktyvas (OL L 312, 2008 11 22, p. 3–30).

mikrobangų krosneles, dulkių siurblius ir indaploves, kuriuose yra daug vertų perdirbti svarbiausių žaliavų. Daugumos pastoviųjų magnetų, visų pirma pačių efektyviausių, sudėtyje yra svarbiausių žaliavų, kaip antai neodimio, prazeodimio, disprozio, terbio, boro, samario, nikelio arba kobalto. Juos perdirbti įmanoma, tačiau šiuo metu toks perdirbimas Sąjungoje atliekamas tik nedideliu mastu arba vykdant mokslinių tyrimų projektus. Todėl siekiant didinti žiedišumą pastovieji magnetai turėtų būti laikomi prioritetiniais produktais;

- (48) norint veiksmingai perdirbti magnetą, būtina, kad perdirbėjai galėtų naudoti būtiną informaciją, susijusią su produkte esančių magnetų kiekiu, rūšimi ir chemine sudėtimi, taip pat jų vieta, naudojama danga, klėjais ir priedais bei informaciją apie tai, kaip pašalinti tokius pastoviuosius magnetus iš produkto. Be to, siekiant užtikrinti, kad magnetų perdirbimas būtų naudingas verslui, Sąjungos rinkai pateikiamuose produktuose naudojamuose pastoviuosiuose magnetuose ilgainiui turėtų būti naudojama vis daugiau perdirbtųjų medžiagų. Pirmajame etape užtikrinant skaidrią informaciją, susijusią su perdirbtųjų medžiagų dalimi, atlikus specialų tinkamo lygio ir tikėtino poveikio vertinimą, turėtų būti nustatoma minimali perdirbtųjų medžiagų dalis;
- (49) Sąjungos rinkoje parduodamos svarbiausiosios žaliavos dažnai sertifikuojamos atsižvelgiant į jų gamybos ir tiekimo grandinės tvarumą. Sertifikavimas gali būti atliekamas taikant įvairias skirtingos aprėpties ir griežtumo viešojo ir privačiojo sektorių sertifikavimo schemas, todėl gali kilti painiava dėl teiginių, susijusių su atitinkamu taip sertifikuotų Sąjungos rinkai pateikiamų svarbiausių žaliavų tvarumo teiginių pobūdžiu ir teisingumu. Komisijai turėtų būti suteikiami įgaliojimai priimti įgyvendinimo aktus, kuriais pripažįstamos išsamiomis ir patikimomis laikytinos sertifikavimo schemas, kurias valdžios institucijos ir rinkos dalyviai, vertindami svarbiausių žaliavų tvarumą, gali naudoti kaip bendrą pagrindą. Turėtų būti pripažįstamos tik tokios sertifikavimo schemas, apimančios įvairius tvarumo aspektus, be kita ko, aplinkos apsaugą, žmogaus teises, įskaitant darbuotojų teises ir verslo skaidrumą, ir nuostatas dėl nepriklausomų trečiųjų šalių atliekamo atitikties tikrinimo ir stebėsenos. Siekiant užtikrinti procedūrų veiksmingumą, projektų rengėjams, teikiantiems paraiškas dėl pripažinimo strateginiais projektais, turėtų būti leidžiama kaip aplinkybę, pagrindžiančią, kad jų projektas įgyvendinamas tvariai, nurodyti dalyvavimą pripažintoje scheme;
- (50) svarbiausių žaliavų gamyba skirtingais vertės grandinės etapais daro poveikį aplinkai – klimatui, vandeniui, faunai arba florai. Siekiant apriboti šią žalą ir paskatinti tvaresnių svarbiausių žaliavų gamybą, Komisijai turėtų būti suteikiami įgaliojimai sukurti svarbiausių žaliavų aplinkosauginio pėdsako apskaičiavimo sistemą, apimančią tikrinimo procedūrą, kurią naudojant būtų užtikrinama, kad kartu su Sąjungos rinkai pateikiamomis svarbiausiosiomis žaliavomis būtų viešai skelbiama informacija apie šį pėdsaką. Taikant šią sistemą turėtų būti atsižvelgiama į mokslškai pagrįstus vertinimo metodus ir atitinkamus gyvavimo ciklo vertinimo srities tarptautinius standartus. Reikalavimas nurodyti medžiagos aplinkosauginį pėdsaką turėtų būti taikomas tik tuo atveju, jeigu, remiantis specialiu vertinimu, padaroma išvada, kad tai padėtų siekti Sąjungos klimato ir aplinkos tikslų, nes palengvintų svarbiausių žaliavų, kurių aplinkosauginis pėdsakas mažesnis, pirkimą ir nebūtų daromas neproporcingas poveikis prekybos srautams. Priėmusi atitinkamus skaičiavimo metodus, Komisija turėtų nustatyti svarbiausių žaliavų rodiklių dydžio klases, kad potencialūs pirkėjai galėtų lengvai palyginti atitinkamą prieinamų medžiagų aplinkosauginį pėdsaką, o rinka būtų skatinama naudoti tvaresnes

medžiagas. Svarbiausiųjų žaliavų pardavėjai turėtų užtikrinti, kad jų klientai galėtų susipažinti su aplinkosauginio pėdsako deklaracijomis. Užtikrinant skaidrumą, susijusį su Sąjungos rinkai pateikiamų svarbiausiųjų žaliavų atitinkamu pėdsaku, taip pat galima sudaryti sąlygas taikyti kitas Sąjungos ir nacionalinio lygmens politikos priemones, kaip antai paskatas arba žaliųjų viešųjų pirkimų kriterijus, kuriais skatinama svarbiausiųjų žaliavų, turinčių mažesnę poveikį aplinkai, gamyba;

- (51) aplinkosauginio pėdsako nustatymo metodai yra svarbus apskaičiavimo taisyklių rengimo pagrindas. Jie grindžiami moksliskai pagrįstais vertinimo metodais, kuriuos taikant atsižvelgiama į tarptautinio lygmens pokyčius ir kurie apima poveikį aplinkai, įskaitant klimato kaitą ir poveikį vandeniui, orui, dirvožemiui, ištekliams, taip pat žemės naudojimo ir toksiškumo poveikį;
- (52) turėtų būti užtikrinama, kad atsakingi veiklos vykdytojai, prieš pateikdami rinkai produktus arba medžiagas, įvertintų jų atitiktį reikalavimams, kuriais siekiama pagerinti pastoviųjų magnetų žiedišumą ir svarbiausiųjų žaliavų aplinkosauginio pėdsako deklaravimą, ir kad kompetentingos nacionalinės institucijos veiksmingai užtikrintų tų reikalavimų vykdymą. Šį uždavinį siekiama spręsti nuostatomis dėl atitikties užtikrinimo ir rinkos priežiūros, nustatytomis pagal Reglamentą (ES) 2019/1020 ir Reglamentą (ES) 2023/xxx [*Leidinių biuro prašoma įrašyti nuorodą į TPEPR*], todėl jos turėtų būti taikomos ir tiems reikalavimams. Siekiant toliau užtikrinti, kad būtų optimaliai naudojamosi esamomis sistemomis, turėtų būti užtikrinama, kad produktų, kurių tipas turi būti patvirtintas pagal Reglamentą (ES) 2018/858 arba Reglamentą (ES) Nr. 168/2013, atitiktis reikalavimams būtų užtikrinama taikant esamą tipo patvirtinimo sistemą;
- (53) kaip numatyta Reglamento (ES) Nr. 1025/2012 10 straipsnio 1 dalyje, Komisija turėtų paprašyti vienos ar kelių Europos standartizacijos organizacijų parengti Europos standartų projektus, kuriais būtų remiami šio reglamento tikslai;
- (54) siekdama įgyvendinti 2020 m. svarbiausiųjų žaliavų veiksmų planą, Sąjunga su trečiosiomis šalimis susitarė dėl strateginių partnerysčių žaliavų srityje. Siekiant įvairinti pasiūlą, šios pastangos turėtų būti tęsiamos. Siekdamas sukurti ir užtikrinti nuoseklią būsimų partnerysčių sudarymo sistemą, valstybės narės ir Komisija, bendradarbiaudamos Taryboje, turėtų aptarti ir užtikrinti, kad būtų koordinuojama, *inter alia*, informacija apie tai, ar esamomis partnerystėmis pasiekiami numatyti tikslai, pirmenybė trečiosioms šalims, kai sudaromos naujos partnerystės, tokių partnerysčių turinys ir jų suderinamumas bei galimo valstybių narių dvišalio bendradarbiavimo su atitinkamomis trečiosiomis šalimis sinergija. Sąjunga, laikydamasi strategijos „Global Gateway“, turėtų siekti abipusiškai naudingų partnerysčių su besiformuojančiomis rinkomis ir besivystančiomis šalimis, kuriomis būtų prisidedama prie jos žaliavų tiekimo grandinės įvairinimo ir sukuriama pridėtinė šių šalių gamybos vertė;
- (55) siekiant remti užduočių, susijusių su strateginių projektų rengimu ir jų finansavimu, žvalgybos programomis, stebėsenos pajėgumais ar strateginėmis atsargomis, įgyvendinimą ir teikti Komisijai tinkamas rekomendacijas, turėtų būti įsteigta Europos svarbiausiųjų žaliavų taryba. Šią Tarybą turėtų sudaryti valstybės narės ir Komisija, o kitos šalys joje galėtų dalyvauti stebėtojų teisėmis. Siekdama įgyti reikiamų ekspertinių žinių, reikalingų tam tikroms užduotims įgyvendinti, Taryba turėtų įsteigti nuolatinį finansavimo, žvalgybos, stebėsenos ir strateginių išteklių pogrupius, kurie turėtų veikti kaip tinklas, suburdami įvairias atitinkamas nacionalines institucijas ir prireikus konsultuodamiesi su pramonės atstovais, akademinė bendruomene, pilietine

visuomene ir kitomis atitinkamomis suinteresuotosiomis šalimis. Tarybos rekomendacijos ir nuomonės turėtų būti neprivalomos, o tai, kad tokių rekomendacijų ar nuomonių nėra, neturėtų trukdyti Komisijai vykdyti savo užduočių pagal šį reglamentą;

- (56) tai atvejais, kai nėra pažangos siekiant tikslų, įskaitant pajėgumų ir įvairinimo lyginamuosius dydžius, gali reikėti priimti papildomas priemones. Todėl Komisija turėtų stebėti pažangą siekiant šių tikslų;
- (57) siekiant, kad valstybėms narėms tenkanti administracinė našta būtų kuo mažesnė, skirtingos duomenų teikimo prievolės turėtų būti supaprastintos, o Komisija turėtų parengti formą, kurią naudodamos valstybės narės galėtų vykdyti savo prievolės teikti duomenis, susijusius su projektais, žvalgyba, stebėsena ar strateginėmis atsargomis reguliariai skelbiamame bendrajame dokumente, kuris gali būti konfidencialus arba skirtas tik tarnybiniam naudojimui;
- (58) siekiant užtikrinti patikimą ir konstruktyvų kompetentingų institucijų bendradarbiavimą Sąjungos ir nacionaliniu lygmenimis, visos šalys, taikančios šį reglamentą, turėtų gerbti informacijos ir duomenų, gautų vykdant savo užduotis, konfidencialumą. Komisija ir nacionalinės kompetentingos institucijos, jų pareigūnai, valstybės tarnautojai ir kiti asmenys, kurių darbą prižiūri šios institucijos, taip pat kitų valstybių narių institucijų pareigūnai ir valstybės tarnautojai neturėtų atskleisti informacijos, kurią jie gavo arba kuria pasikeitė pagal šį reglamentą, ir tokios informacijos, dėl kurios prisiimtas įpareigojimas saugoti profesinę paslaptį. Ši nuostata turėtų būti taikoma ir Europos svarbiausiųjų žaliavų tarybai. Duomenys turėtų būti tvarkomi ir saugomi saugioje aplinkoje;
- (59) priimant deleguotuosius aktus pagal SESV 290 straipsnį ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais, ir kad tos konsultacijos vyktų vadovaujantis 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais⁴⁷. Visų pirma siekiant užtikrinti vienodas galimybes dalyvauti atliekant su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, Europos Parlamentas ir Taryba visus dokumentus gauna tuo pačiu metu kaip ir valstybių narių ekspertai, o jų ekspertams sistemingai suteikiama galimybė dalyvauti Komisijos ekspertų grupių, kurios atlieka su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, posėdžiuose;
- (60) siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai, susiję su: a) strateginių projektų pripažinimo paraiškų, su strateginiais projektais susijusių pažangos ataskaitų, nacionalinių žvalgybos programų ir valstybių narių ataskaitų, susijusių su žvalgyba, stebėsena, strateginėmis atsargomis ir žiedišku, formų nustatymu; b) nustatymu, kurie produktai, sudedamosios dalys ir atliekų šrautai laikomi tokiais, kuriuose esančių svarbiausiųjų žaliavų panaudojimo tikimybė didelė, ir c) su svarbiausiųjų žaliavų tvarumu susijusių schemų pripažinimo kriterijų nustatymu ir taikymu. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamosi laikantis Europos Parlamento ir Tarybos Reglamento (ES) Nr. 182/2011⁴⁸;

⁴⁷ OL L 123, 2016 5 12, p. 1.

⁴⁸ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13–18).

- (61) siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi pagal šį reglamentą nustatytų įpareigojimų, visų pirma susijusių su tuo, kad įmonės turi laikytis ekologinio projektavimo reikalavimų, įmonėms, kurios nesilaiko savo įsipareigojimų, be kita ko, susijusių su pasirengimu valdyti riziką, projektų informacijos teikimu ir informacija apie perdirbamumą, turėtų būti taikomos sankcijos. Todėl reikia, kad valstybės narės už šio reglamento pažeidimus nacionalinės teisės aktuose nustatytų veiksmingas, proporcingas ir atgrasomas sankcijas;
- (62) Komisija turėtų atlikti šio reglamento vertinimą. Remiantis Tarpinstitucinio susitarimo dėl geresnės teisėkūros 22 dalimi, šis vertinimas turėtų būti grindžiamas penkiais kriterijais – veiksmingumu, efektyvumu, aktualumu, nuoseklumu ir Europos pridėtine verte – ir turėtų būti naudojamas kaip pagrindas galimų papildomų priemonių poveikiui įvertinti. Komisija turėtų pateikti Europos Parlamentui, Tarybai ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui šio reglamento įgyvendinimo ir pažangos siekiant jo tikslų, įskaitant pajėgumų ir įvairinimo lyginamuosius dydžius, ataskaitą. Ataskaitoje, remiantis priemonių, susijusių su informacijos apie svarbiausiųjų žaliavų aplinkosauginį pėdsaką skaidrumu, įgyvendinimu, taip pat turėtų būti įvertinama, ar tikslinga nustatyti didžiausias ribas, susijusias su aplinkosauginiu pėdsaku;
- (63) jeigu bet kuri iš šiame reglamente numatytų priemonių laikoma valstybės pagalba, su tokiais priemonėmis susijusios nuostatos nedaro poveikio Sutarties 107 ir 108 straipsnių taikymui;
- (64) kadangi šio reglamento tikslų, t. y. pagerinti vidaus rinkos veikimą, sukuriant sistemą, kuria būtų užtikrinamos Sąjungos galimybės naudoti saugiai ir tvariai tiekiamas svarbiausias žaliavas, valstybės narės negali deramai pasiekti, o dėl siūlomo veiksmo masto ir poveikio tuos tikslus galima pasiekti tik Sąjungos lygmeniu, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties (ES sutarties) 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 skyrius

Bendrosios nuostatos

1 straipsnis

Dalykas ir tikslai

1. Bendras šio reglamento tikslas – pagerinti vidaus rinkos veikimą sukuriant sistemą, kuria būtų užtikrinamas saugus ir tvarus svarbiausiųjų žaliavų tiekimas Sąjungai.
2. Siekiant 1 dalyje nurodyto bendro tikslo, šiuo reglamentu siekiama:
 - (a) sustiprinti įvairius strateginių žaliavų vertės grandinės etapus siekiant užtikrinti, kad iki 2030 m. būtų gerokai padidinti Sąjungos pajėgumai kiekvienos strateginės žaliavos atžvilgiu, kad Sąjungos pajėgumai apskritai būtų artimi arba jų pakaktų pasiekti šiuos lyginamuosius dydžius:
 - i) naudojant Sąjungos gavybos pajėgumus galima išgauti rūdas, naudingąsias iškasenas ar koncentratų, kurių kiekio pakanka pagaminti

- ne mažiau kaip 10 proc. metinio Sąjungoje sunaudojamo strateginių žaliavų kiekio, jeigu tai galima padaryti atsižvelgiant į Sąjungos atsargas;
- ii) naudojant Sąjungos apdorojimo pajėgumus, įskaitant visus tarpinius apdorojimo etapus, galima pagaminti ne mažiau kaip 40 proc. metinio Sąjungoje sunaudojamo strateginių žaliavų kiekio;
 - iii) naudojant Sąjungos perdirbimo pajėgumus, įskaitant visus tarpinius perdirbimo etapus, galima pagaminti ne mažiau kaip 15 proc. metinio Sąjungoje sunaudojamo strateginių žaliavų kiekio;
- (b) įvairinti strateginių žaliavų importą į Sąjungą, siekiant užtikrinti, kad iki 2030 m. metinis kiekvienos strateginės žaliavos sunaudojimo Sąjungoje kiekis bet kuriuo atitinkamu perdirbimo etapu galėtų būti grindžiamas importu iš kelių trečiųjų šalių, iš kurių nė viena netiektų daugiau kaip 65 proc. metinio Sąjungoje sunaudojamo kiekio;
 - (c) gerinti Sąjungos gebėjimą stebėti ir mažinti su svarbiausiosiomis žaliavomis susijusią tiekimo riziką;
 - (d) užtikrinti Sąjungos rinkai pateikiamų svarbiausiųjų žaliavų ir produktų, kurių sudėtyje yra svarbiausiųjų žaliavų, laisvą judėjimą, kartu užtikrinant aukšto lygio aplinkos apsaugą, pagerinant šių žaliavų žiedžiškumą ir tvarumą.
3. Jeigu, remdamasi 42 straipsnyje nurodyta ataskaita, Komisija padaro išvadą, kad tikėtina, jog Sąjunga nepasieks 2 dalyje nustatytų tikslų, Komisija įvertina galimybes pasiūlyti priemones arba pasinaudoti savo įgaliojimais Sąjungos lygmeniu ir šių veiksmų proporcingumą siekiant užtikrinti, kad tie tikslai būtų įgyvendinti.
4. Rengdama ekologinio projektavimo reikalavimus, Komisija atsižvelgia į 2 dalies a punkto iii papunktyje nustatytus tikslus ir lyginamuosius dydžius, kaip į susijusius Sąjungos prioritetus, kaip apibrėžta Reglamento XX/XXXX [Leidinių biuro prašoma įrašyti: Tvarių produktų ekologinio projektavimo reglamentas] 5 straipsnio 4 dalies a punkto i papunktyje, kuriais siekiama patobulinti šiuos produktų aspektus: patvarumą, galimybę pakartotinai naudoti, taisomumą, išteklių naudojimą arba efektyvų išteklių naudojimą, galimybes perdaryti ir perdirbti, perdirbtųjų medžiagų dalį ir galimybę panaudoti medžiagas.

2 straipsnis

Apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

- (1) žaliava – apdorota arba neapdorota medžiaga, naudojama kaip tarpinių arba galutinių produktų gamybos žaliava, išskyrus medžiagas, daugiausia naudojamas maistui, pašarams arba kaip deginamas kuras;
- (2) svarbiausiosios žaliavos – 4 straipsnyje apibrėžtos žaliavos;
- (3) strateginės žaliavos – 3 straipsnyje apibrėžtos žaliavos;
- (4) žaliavų vertės grandinė – veikla ir procesai, susiję su žaliavų žvalgyba, gavyba, apdorojimu ir perdirbimu;
- (5) žvalgyba – veikla, kurią vykdant siekiama atpažinti ir nustatyti mineralų santalkų savybes;

- (6) gavyba – pirminė rūdų, naudingųjų iškasenų ir augalinių produktų gavyba iš jų pirminio šaltinio, įskaitant po žeme esančias mineralų santalkas, po vandeniu esančias mineralų santalkas, jūros vandenį ir medžius;
- (7) Sąjungos gavybos pajėgumas – bendras didžiausias rūdų, naudingųjų iškasenų, augalinių produktų ir koncentratų, kurių sudėtyje yra strateginių žaliavų, kasmet gaunamų vykdant gavybos operacijas, įskaitant apdorojimo operacijas, kurios paprastai vykdomos Sąjungoje esančioje gavybos vietoje arba netoli jos, kiekis;
- (8) atsargos – mineralų santalkos, kuriose esančių išgautinų žaliavų gavyba yra ekonomiškai perspektyvi;
- (9) apdorojimas – fiziniai, cheminiai ir biologiniai procesai, susiję su žaliavų transformavimu iš rūdų, mineralų, augalinių produktų arba atliekų į grynuosius metalus, lydinius ar kitus ekonomiškai tinkamo pavidalo produktus;
- (10) Sąjungos perdirbimo pajėgumas – bendra didžiausia strateginių žaliavų perdirbimo operacijų, išskyrus tokias operacijas, kurios paprastai vykdomos Sąjungoje esančioje gavybos vietoje arba netoli jos, gamybos apimtis;
- (11) grąžinamasis perdirbimas – naudojimo operacija, kurios metu atliekų medžiagos perdirbamos į produktus arba medžiagas, panaudojamas pirminiais ar kitais tikslais.
- (12) Sąjungos grąžinamojo perdirbimo pajėgumas – bendra didžiausia strateginių žaliavų grąžinamojo perdirbimo operacijų, įskaitant atliekų rūšiavimą ir pirminį paruošimą bei jų perdirbimą į antrines žaliavas, gamybos apimtis Sąjungoje;
- (13) metinis sunaudojamas strateginių žaliavų kiekis – bendras Sąjungoje įsisteigusių įmonių perdirbamas strateginių žaliavų kiekis, išskyrus Sąjungos rinkai pateikiamuose tarpiniuose arba galutiniuose produktuose esančių strateginių žaliavų kiekius;
- (14) tiekimo rizika – tiekimo rizika, apskaičiuota pagal II priedą;
- (15) žaliavų projektas – planuojamas įrenginys arba planuojamas reikšmingas esamo įrenginio, kuriame vykdoma žaliavų gavybos, perdirbimo arba grąžinamojo perdirbimo veikla, išplėtimas arba paskirties pakeitimas;
- (16) prekių pirkėjas – įmonė, sudariusi prekių pirkimo sutartį su projekto rengėju;
- (17) prekių pirkimo sutartis – įmonės ir projekto rengėjo sutartimi grindžiamas susitarimas, kuriame numatomas įmonės įsipareigojimas per tam tikrą laikotarpį įsigyti dalį žaliavų, pagamintų vykdant konkretų žaliavų projektą, arba projekto rengėjo įsipareigojimas suteikti įmonei galimybę tai padaryti;
- (18) projekto rengėjas – įmonė arba įmonių konsorciumas, plėtojantis žaliavų projektą;
- (19) leidimų išdavimo procedūra – procedūra, kurios metu išduodami visi atitinkami administraciniai 5 straipsnyje nurodytų strateginių projektų planavimo, statybos ir vykdymo leidimai, įskaitant statybos, cheminių medžiagų naudojimo ir prijungimo prie tinklo leidimus, poveikio aplinkai vertinimus ir aplinkosaugos leidimus, kai jų reikia, apimanti visas administracines paraiškas ir procedūras nuo paraiškos galiojimo patvirtinimo iki pranešimo apie bendrąjį

sprendimą dėl 8 straipsnio 1 dalyje nurodytos atsakingos nacionalinės kompetentingos institucijos atliktos procedūros rezultatų;

- (20) bendrasis sprendimas – valstybių narių institucijų, išskyrus teismus ar tribunolus, priimtas sprendimas arba sprendimų rinkinys, kuriuo nustatoma, ar projekto rengėjui suteikiami įgaliojimai įgyvendinti žaliavų projektą, nedarantis poveikio bet kokiems sprendimams, priimtiems taikant administracinę apeliacinę procedūrą;
- (21) parengtinė žvalgyba – nacionaliniu arba regioniniu lygmeniu vykdoma žvalgyba, išskyrus detaliją žvalgybą;
- (22) detalioji žvalgyba – išsamus atskirų mineralų santalkų tyrinėjimas;
- (23) gilieji rūdos telkiniai – mineralų santalkos, kurios Žemės plutoje yra giliau nei įprastai eksploatuojamos rūdos apraiškos;
- (24) prognozinis žemėlapis – žemėlapis, kuriame nurodytos vietovės, kuriose gali būti tam tikros žaliavos mineralų santalkų;
- (25) tiekimo sutrikimas – netikėtas žymus žaliavų prieinamumo sumažėjimas arba žymus žaliavos kainos padidėjimas;
- (26) žaliavų tiekimo grandinė – žaliavų vertės grandinės veiksmai ir procesai iki etapo, nuo kurio žaliava pradeda naudoti tarpinių arba galutinių produktų gamybai;
- (27) švelninimo strategija – ekonominės veiklos vykdytojo parengtos priemonės, kuriomis siekiama apriboti su jo tiekimo grandine susijusio tiekimo sutrikimų tikimybę arba sumažinti dėl tokio sutrikimo padarytą žalą jo ekonominei veiklai;
- (28) pagrindiniai rinkos dalyviai – svarbiausių žaliavų gavybos, perdirbimo ar grąžinamojo perdirbimo veikloje dalyvaujantys gamintojai, svarbiausių žaliavų pardavėjai ir platintojai, taip pat galutinės grandies įmonės, naudojančios daug svarbiausių žaliavų;
- (29) strateginės atsargos – tam tikros žaliavos kiekis bet koku pavidalu, kurį saugo viešojo arba privačiojo sektoriaus veiklos vykdytojas, numatydamas šį kiekį panaudoti tiekimo sutrikimų atveju;
- (30) didelė įmonė – įmonė, kurios vidutinis įmonės darbuotojų skaičius paskutiniaisiais finansiniais metais, kurių metinės finansinės ataskaitos yra parengtos, viršijo 500 ir jos pasaulinė grynoji apyvarta viršijo 150 mln. EUR;
- (31) strateginės technologijos – technologijos, kurių reikia įgyvendinant žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, taip pat gynybos ir kosmoso srityse;
- (32) direktorių valdyba – už įmonės vykdomojo valdymo priežiūrą atsakingas administracinis ar priežiūros organas arba, jei tokio organo nėra, analogiškas pareigas einantis asmuo ar asmenys;
- (33) surinkimas – atliekų rinkimas, įskaitant preliminarų atliekų rūšiavimą ir preliminarų saugojimą, tam, kad jos būtų nuvežtos į atliekų apdorojimo įrenginius;
- (34) apdorojimas – naudojimo arba šalinimo operacijos, įskaitant parengiamuosius veiksmus prieš naudojimą arba šalinimą;

- (35) naudojimas – operacija įmonėje ar visoje ekonomikoje, kurios pagrindinis rezultatas yra atliekų panaudojimas naudingu tikslu, pakeičiant jomis kitas medžiagas, kurios priešingu atveju būtų buvusios panaudotos konkrečiai funkcijai atlikti, arba atliekų paruošimas tai funkcijai atlikti.
- (36) kasybos atliekos – kasybos atliekos, apibrėžtos Direktyvoje 2006/21/EB;
- (37) kasybos atliekų įrenginys – kasybos atliekų įrenginys, apibrėžtas Direktyvoje 2006/21/EB;
- (38) išankstinis ekonominis vertinimas – žaliavų projekto, kuriuo metu planuojama naudoti svarbiausias žaliavas iš kasybos atliekų, galimo ekonominio gyvybingumo ankstyvuoju etapu konceptualus vertinimas;
- (39) magnetinio rezonanso tomografijos prietaisas – neinvazinė medicinos priemonė, kurioje naudojant magnetinius laukus sukuriama anatominiai vaizdai, arba bet kuri kita priemonė, kurioje naudojant magnetinius laukus sukuriama objekto vidaus vaizdai;
- (40) vėjo energijos generatorius – sausumos arba jūros vėjo jėgainės dalis, kurioje mechaninė vėjaračio energija paverčiama elektros energija;
- (41) pramoninis robotas – automatiškai valdomas, perprogramuojamas, daugiavfunkcis manipulatorius, kurio judėjimas programuojamas trimis ar daugiau ašių, kuris gali būti fiksuotas arba mobilus, naudojamas pramonės automatizavimo tikslais;
- (42) motorinė transporto priemonė – patvirtinto tipo M arba N kategorijos transporto priemonė, apibrėžta Reglamente (ES) 2018/858;
- (43) lengvoji transporto priemonė – ratinė transporto priemonė, kuri gali būti varoma vien elektros varikliu arba varikliu ir žmogaus galia, įskaitant elektrinius paspirtukus, elektrinius dviračius ir patvirtinto tipo L kategorijos transporto priemones, apibrėžtus Reglamente (ES) Nr. 168/2013;
- (44) vėsinimo generatorius – vėsinimo sistemos dalis, kurioje sukuriama temperatūros skirtumas, leidžiantis, taikant elektrinį garų suspaudimo ciklą, ištraukti šilumą iš erdvės arba vykstant procesui, kai turi būti aušinama;
- (45) šilumos siurblys – šildymo sistemos dalis, kurioje, taikant elektrinį garų suspaudimo ciklą, sukuriama temperatūros skirtumas, leidžiantis tiekti šilumą patalpoms arba procesams;
- (46) elektros variklis – įrenginys, kuriuo elektrinė įėjimo galia paverčiama mechanine išėjimo galia ir kurio vardinė išėjimo galia yra ne mažesnė kaip 0,12 kW;
- (47) automatinė skalbyklė – skalbyklė, kuri sudėtus skalbinius išskalbia pati naudotojui nesikišant jokių programos etapų;
- (48) būgninė džiovyklė – prietaisas, kuriame tekstilės gaminiai džiovinami sukamame būgne, per kurį leidžiamas šildomas oras;
- (49) mikrobangų krosnelė – prietaisas maistui šildyti naudojant elektromagnetinę energiją;
- (50) dulkių siurblys – prietaisas nešvarumams nuo valomo paviršiaus surinkti naudojant oro srovę, susidarantią prietaiso viduje sukūrus žemesnį slėgį;
- (51) indaplovė – stalo reikmenims plauti ir skalauti skirtas prietaisas;

- (52) pastovusis magnetas – magnetas, kurio magnetizmas išlieka po to, kai jis pašalinamas iš išorinio magnetinio lauko;
- (53) duomenų saitas – brūkšninio kodo ženklas, dvimatis ženklas ar kita prietaisu nuskaitoma automatinio identifikavimo duomenų fiksavimo priemonė;
- (54) unikalus produkto identifikatorius – unikali ženklų eilutė, skirta produktams identifikuoti;
- (55) magnetų danga – medžiagos sluoksnis, paprastai naudojamas magnetams apsaugoti nuo korozijos;
- (56) pašalinimas – rankinis, mechaninis, cheminis, terminis arba metalurginis apdorojimas, kai tam tikros sudedamosios dalys arba medžiagos gali būti pašalinamos kaip išgaunamas srautas arba kartu su išgaunamu srautu;
- (57) perdirbėjas – fizinis arba juridinis asmuo, vykdomas perdirbimo operacijas patvirtintame įrenginyje;
- (58) tiekimas rinkai – produkto, skirto platinti, vartoti ar naudoti Sąjungos rinkoje, tiekimas vykdamas komercinę veiklą už atlygį arba be jo;
- (59) svarbiausios žaliavos rūšis – rinkai pateikiama svarbiausioji žaliava, kuri atskiriama pagal jos perdirbimo etapą, cheminę sudėtį, geografinę kilmę arba taikomus gamybos metodus;
- (60) pateikimas rinkai – produkto tiekimas Sąjungos rinkai pirmą kartą;
- (61) atitikties vertinimas – procesas, kurio metu nustatoma, ar įvykdyti 27, 28 arba 34 straipsnyje nustatyti reikalavimai;
- (62) strateginė partnerystė – Sąjungos ir trečiosios valstybės įsipareigojimas stiprinti bendradarbiavimą žaliavų vertės grandinės srityje, nustatomas neprivalomu dokumentu, kuriame nustatomi konkretūs veiksmai bendro intereso srityse.

2 skyrius

Svarbiausios ir strateginės žaliavos

3 straipsnis

Strateginių žaliavų sąrašas

1. I priedo 1 skirsnyje išvardytos žaliavos laikomos strateginėmis žaliavomis.
2. Siekiant atnaujinti strateginių žaliavų sąrašą, Komisijai pagal 36 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais iš dalies keičiamas I priedo 1 skirsnis.

Kartu su vertinamomis žaliavomis atnaujiname strateginių žaliavų sąrašą nurodomas žaliavų, kurios strategiškai yra vienos iš svarbiausių, prognozuojamas paklausos augimas ir sunkumai, kylantys didinant jų gamybą. Strateginė svarba, numatomas paklausos augimas ir gamybos didinimo sunkumai nustatomi pagal I priedo 2 skirsnį.
3. Komisija peržiūri ir prireikus atnaujina strateginių žaliavų sąrašą iki [Leidinių biuro prašoma įrašyti: ketveri metai nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos], o vėliau – kas ketverius metus.

4 straipsnis

Svarbiausių žaliavų sąrašas

1. II priedo 1 skirsnyje išvardytos žaliavos laikomos svarbiausiosiomis žaliavomis.
2. Siekiant atnaujinti svarbiausių žaliavų sąrašą, Komisijai pagal 36 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais iš dalies keičiamas II priedo 1 skirsnis.

Į atnaujintą svarbiausių žaliavų sąrašą įtraukiamos I priedo 1 skirsnyje išvardytos strateginės žaliavos ir kitos žaliavos, kurių ekonominė svarba ir tiekimo rizika yra lygios 3 dalyje nurodytoms riboms arba jas viršija. Ekonominė svarba ir tiekimo rizika nustatomos pagal II priedo 2 skirsnį.

3. Tiekimo rizikos riba yra 1, o ekonominės svarbos – 2,8.
4. Komisija peržiūri ir prireikus atnaujina svarbiausių žaliavų sąrašą iki [Leidinių biuro prašoma įrašyti: ketveri metai nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos], o vėliau – kas ketverius metus.

3 skyrius

Sąjungos žaliavų vertės grandinės stiprinimas

1 SKIRSNIS

STRATEGINIAI PROJEKTAI

5 straipsnis

Strateginių projektų pripažinimo kriterijai

1. Gavusi projekto rengėjo paraišką ir laikydamosi 6 straipsnyje nustatytos tvarkos, Komisija strateginiais projektais pripažįsta žaliavų projektus, kurie atitinka šiuos kriterijus:
 - (a) projektu būtų reikšmingai prisidedama prie Sąjungos strateginių žaliavų tiekimo saugumo užtikrinimo;
 - (b) projektą įgyvendinti yra arba bus techniškai įmanoma per pagrįstą laikotarpį, o numatomą projekto gamybos apimtį galima pakankamai patikimai įvertinti;
 - (c) projektas būtų įgyvendinamas tvariai, visų pirma kiek tai susiję su poveikio aplinkai stebėsenai, prevencijai ir mažinimui, socialiai atsakinga veikla, įskaitant pagarbą žmogaus ir darbuotojų teisėms, kokybiškų darbo vietų kūrimo galimybėmis ir prasmingu bendradarbiavimu su vietos bendruomenėmis ir atitinkamais socialiniais partneriais, taip pat skaidria verslo veikla laikantis tinkamos atitikties užtikrinimo politikos, siekiant užkirsti kelią neigiamam poveikiui tinkamam viešojo administravimo veikimui, be kita ko, korupcijai ir kyšininkavimui, ir kuo labiau sumažinti šį poveikį;
 - (d) Sąjungoje vykdomų projektų atveju projekto sukūrimas, vykdymas ir gamyba būtų naudingi tarpvalstybiniu mastu ne tik atitinkamai valstybei narei, bet ir galutinės grandies sektoriams;
 - (e) trečiosiose šalyse, kurios yra besiformuojančios rinkos arba besivystančios ekonomikos šalys, vykdomų projektų atveju projektas būtų abipusiškai

naudingas Sąjungai ir atitinkamai trečiajai šaliai, nes toje šalyje būtų sukuriama pridėtinė vertė.

2. Atitiktį 1 dalyje nustatytiems pripažinimo kriterijams Komisija vertina pagal III priede išdėstytus elementus ir įrodymus.

Komisijai pagal 36 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais iš dalies keičiamas III priedas, siekiant elementus ir įrodymus, į kuriuos reikia atsižvelgti vertinant, ar laikomasi 1 dalyje nustatytų pripažinimo kriterijų, suderinti su technikos ir mokslo sričių pažanga arba atsižvelgti į Sąjungos teisės aktų ar tarptautinių dokumentų, išvardytų III priedo 4 punkte, pakeitimus, arba į priimtus papildomus Sąjungos teisės aktus ar tarptautinius dokumentus, susijusius su 1 dalies c punkte nurodyto kriterijaus įvykdymu.

3. Projekto pripažinimas strateginiu projektu nedaro poveikio reikalavimams, taikomiems atitinkamam projektui arba projekto rengėjui pagal tarptautinę, Sąjungos arba nacionalinę teisę.

6 straipsnis

Paraiška ir pripažinimas

1. Paraiškas dėl žaliavų projekto pripažinimo strateginiu projektu projekto rengėjas teikia Komisijai. Paraiškoje pateikiama ši informacija:
 - (a) svarbūs įrodymai, susiję su 5 straipsnio 1 dalyje nustatytų kriterijų laikymusi;
 - (b) projekto klasifikacija pagal Jungtinių Tautų pagrindinę išteklių klasifikaciją kartu su atitinkamais įrodymais;
 - (c) projekto įgyvendinimo tvarkaraštis, įskaitant projektui reikalingų leidimų ir atitinkamos leidimų išdavimo procedūros būklės apžvalgą;
 - (d) planas, kuriame numatomos priemonės visuomenės pritarimui lengviau gauti, įskaitant, kai tinkama, pakartotinai naudojamų ryšių su vietos bendruomenėmis ir organizacijomis, įskaitant socialinius partnerius, kanalų sukūrimą, informuotumo didinimo ir informavimo kampanijų įgyvendinimą ir poveikio švelninimo bei kompensavimo mechanizmų sukūrimą;
 - (e) informacija apie projekte dalyvaujančių įmonių kontrolę, nustatyta pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 139/2004 3 straipsnio 2 ir 3 dalis;
 - (f) verslo planas, kuriame įvertinamas projekto finansinis gyvybingumas;
 - (g) galimybių pagal projektą sukurti kokybiškų darbo vietų ir projekto poreikių, susijusių su kvalifikuota darbo jėga, taip pat kvalifikacijos kėlimu ir perkvalifikavimu, įvertinimas.
2. Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatoma forma, kurią turi naudoti projektų rengėjai, pildydami 1 dalyje nurodytas paraiškas. Šioje formoje gali būti nurodyta, kaip turi būti pateikiama 1 dalyje nurodyta informacija. Minėtieji įgyvendinimo aktai priimami laikantis 37 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamąsios procedūros.
3. Jeigu Komisija mano, kad paraiškoje pateikta informacija yra neišsami, ji suteikia pareiškėjui galimybę laiku pateikti papildomą informaciją, reikalingą paraiškai užpildyti.

4. 34 straipsnyje nurodyta Europos svarbiausiųjų žaliavų taryba (toliau – Taryba), taikydama sąžiningas ir skaidrias procedūras, aptaria, ar paraiška išsami ir pateikia nuomonę dėl to, ar siūlomas projektas atitinka 5 straipsnio 1 dalyje nustatytus kriterijus.
5. Jeigu valstybė narė, kurios teritorija susijusi su siūlomu projektu, prieštarauja tam, kad siūlomas projektas būtų pripažintas strateginiu, 4 dalyje nurodyto aptarimo metu ji nurodo pagrįstas tokio prieštaravimo priežastis. Taryba aptaria valstybės narės pateiktas pagrįstas prieštaravimo priežastis. Jeigu po šio aptarimo valstybė narė ir toliau prieštarauja, strateginio projekto statusas projektui nesuteikiamas.

Trečiosiose šalyse vykdomų strateginių projektų atveju Komisija gautą paraišką pasidalija su trečiaja šalimi, kurios teritorijoje siūloma vykdyti projektą. Komisija netvirtina paraiškos negavusi aiškaus atitinkamos trečiosios šalies pritarimo.
6. Komisija, atsižvelgdama į 4 dalyje nurodytą Tarybos nuomonę, per 60 dienų priima sprendimą dėl projekto pripažinimo strateginiu projektu ir apie tai praneša pareiškėjui.

Komisijos sprendimas turi būti pagrįstas, taip pat ir tais atvejais, kai jis skiriasi nuo Tarybos nuomonės. Komisija savo argumentus pateikia Tarybai ir projekto rengėjui.
7. Komisija gali teikti pirmenybę paraiškų dėl projektų, kurių įgyvendinimas pasiekė konkrečius vertės grandinės etapus, nagrinėjimui, siekdama:
 - (a) užtikrinti, kad strateginiai projektai būtų proporcingai vykdomi visų strateginių žaliavų srityse ir visuose vertės grandinės etapuose;
 - (b) užtikrinti, kad būtų daroma pažanga siekiant visų 1 straipsnio 2 dalies a ir b punktuose nustatytų kriterijų.
8. Jeigu Komisija nustato, kad strateginis projektas nebeatitinka 5 straipsnio 1 dalyje nustatytų kriterijų arba jeigu jo pripažinimas buvo grindžiamas paraiška, kurioje pateikta neteisinga informacija, ji gali, atsižvelgdama į Tarybos ir atsakingo projekto rengėjo nuomonę, panaikinti sprendimą, kuriuo projektui buvo suteiktas strateginio projekto statusas.
9. Jeigu projektai nebelaikomi strateginiais projektais, netenkama visų šiame reglamente numatytų teisių, susijusių su strateginio projekto statusu.

7 straipsnis

Strateginių projektų įgyvendinimas

1. Laikoma, kad strateginiais projektais prisidedama prie strateginių žaliavų tiekimo saugumo Sąjungoje užtikrinimo.
2. Kalbant apie Direktyvos 92/43/EEB 6 straipsnio 4 dalyje ir 16 straipsnio 1 dalies c punkte, Direktyvos 2000/60/EB 4 straipsnio 7 dalyje ir Direktyvos 2009/147/EB 9 straipsnio 1 dalies a punkte aptartą poveikį aplinkai, laikoma, kad Sąjungos strateginiai projektai yra viešojo intereso projektai arba kad jais siekiama visuomenės sveikatos ir saugos tikslų ir taip pat gali būti laikoma, kad jie yra viršesnio viešojo intereso projektai, jeigu tenkinamos visos tose direktyvose nustatytos sąlygos.
3. Valstybė narė, kurios teritorijoje siūloma vykdyti strateginį projektą, imasi priemonių, siekdama padėti laiku ir veiksmingai įgyvendinti tokį projektą.

4. Taryba periodiškai aptaria strateginių projektų įgyvendinimą ir prireikus priemonės, kurių galėtų imtis projekto rengėjas arba valstybė narė, kurios teritorijoje siūloma vykdyti strateginį projektą, siekdami dar labiau palengvinti tų strateginių projektų įgyvendinimą.
5. Kas dvejus metus nuo pripažinimo strateginiu projektu dienos projekto rengėjas teikia Tarybai ataskaitas, kuriose pateikiama bent ši informacija:
 - (a) projekto įgyvendinimo pažanga, visų pirma susijusi su leidimų išdavimo procedūra;
 - (b) tam tikrais atvejais vėlavimo priežastys, palyginti su 6 straipsnio 1 dalies c punkte nurodytu tvarkaraščiu, ir tokio vėlavimo panaikinimo planas;
 - (c) projekto finansavimo pažanga, įskaitant informaciją apie viešojo sektoriaus finansinę paramą.
6. Taryba gali bet kuriuo metu prašyti, kad projektų rengėjai pateiktų papildomos informacijos, susijusios su strateginių projektų įgyvendinimu.
7. Projekto rengėjas praneša Komisijai apie:
 - (a) projekto pakeitimus, turinčius poveikį jo atitikčiai 5 straipsnio 1 dalyje nustatytiems kriterijams;
 - (b) ilgalaikius projekte dalyvaujančių įmonių kontrolės pokyčius, palyginti su 6 straipsnio 1 dalies e punkte nurodyta informacija.
8. Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatoma forma, kurią turi naudoti projektų rengėjai, rengdami 5 dalyje nurodytas ataskaitas. Šioje formoje gali būti nurodyta, kaip turi būti pateikiama 5 dalyje nurodyta informacija. Minėtieji įgyvendinimo aktai priimami laikantis 37 straipsnio 2 dalyje nurodytos patarimosios procedūros.
9. Projekto rengėjas sukuria ir reguliariai atnaujiną specialią projekto interneto svetainę, kurioje pateikiama atitinkama informacija, susijusi su strateginiu projektu, įskaitant informaciją apie strateginio projekto poveikį aplinkai, socialinį ir ekonominį poveikį ir naudą. Ši interneto svetainė turi būti laisvai prieinama visuomenei, o informacija joje turi būti pateikiama vietos gyventojams lengvai suprantama kalba arba kalbomis.

2 SKIRSNIS

LEIDIMŲ IŠDAVIMO PROCEDŪRA

8 straipsnis

Vieno langelio principas

1. Iki [Leidinių biuro prašoma įrašyti: 3 mėnesiai po šio reglamento įsigaliojimo dienos] valstybės narės paskiria vieną nacionalinę kompetentingą instituciją, kuri bus atsakinga už leidimų išdavimo svarbiausiųjų žaliavų projektams procedūros palengvinimą ir koordinavimą ir teiks informaciją apie 17 straipsnyje nurodytus elementus.
2. 1 dalyje nurodyta nacionalinė kompetentinga institucija yra bendras projekto rengėjo kontaktinis punktas leidimų išdavimo procedūros, po kurios priimamas bendrasis

sprendimas dėl konkretaus svarbiausiųjų žaliavų projekto, metu ir koordinuoja visų susijusių dokumentų ir informacijos pateikimą.

3. 1 dalyje nurodytos nacionalinės kompetentingos institucijos pareigos arba su ja susijusios užduotys gali būti perduodamos kitai institucijai arba vykdomos kitos institucijos kiekvienu svarbiausiųjų žaliavų projekto atveju, jeigu:
 - (a) 1 dalyje nurodyta nacionalinė kompetentinga institucija praneša projekto rengėjui apie tokį užduočių perdavimą;
 - (b) už kiekvieną svarbiausiųjų žaliavų projektą atsako atskira institucija;
 - (c) bet kokių susijusių dokumentų ir informacijos pateikimą koordinuoja viena institucija.
4. Projektų rengėjams leidžiama visus su leidimų išdavimo procesu susijusius dokumentus pateikti elektronine forma.
5. 1 dalyje nurodyta nacionalinė kompetentinga institucija atsižvelgia į visus galiojančius atliktus tyrimus ir leidimus, išduotus konkrečiam į Sąjungos sąrašą įtrauktam projektui, prieš pradėdamos vykdyti konkretaus projekto leidimų išdavimo procedūrą pagal šį straipsnį, ir nereikalauja pakartotinių tyrimų ir leidimų, išskyrus atvejus, kai pagal Sąjungos teisę reikalaujama kitaip.
6. 1 dalyje nurodyta nacionalinė kompetentinga institucija užtikrina, kad pareiškėjai galėtų lengvai gauti informaciją ir kad būtų taikomos paprastos ginčų, susijusių su leidimų išdavimo procedūra ir leidimų išdavimu svarbiausiųjų žaliavų projektams, sprendimo procedūros, įskaitant, atitinkamais atvejais, ir alternatyvaus ginčų sprendimo mechanizmus.
7. Valstybės narės užtikrina, kad 1 dalyje nurodyta nacionalinė kompetentinga institucija turėtų pakankamai kvalifikuotų darbuotojų ir pakankamai finansinių, techninių ir technologinių išteklių, reikalingų, kad ji galėtų veiksmingai vykdyti savo užduotis pagal šį reglamentą, be kita ko, kvalifikacijos kėlimui ir perkvalifikavimui.
8. Taryba:
 - (a) periodiškai aptaria šio skirsnio įgyvendinimą ir dalijasi geriausios patirties pavyzdžiais, kaip paspartinti leidimų išdavimo svarbiausiųjų žaliavų projektams procedūras ir padidinti visuomenės pritarimą;
 - (b) prireikus siūlo Komisijai šio skirsnio įgyvendinimo gaires, į kurias turi atsižvelgti 1 dalyje nurodytos nacionalinės kompetentingos institucijos.

9 straipsnis

Strateginių projektų prioritetinis statusas

1. Siekdami užtikrinti veiksmingą su strateginiais projektais Sąjungoje susijusių leidimų išdavimo procedūrų administracinį tvarkymą, projekto rengėjai ir visos susijusios institucijos užtikrina, kad tos procedūros būtų sutvarkomos kuo greičiau pagal Sąjungos ir nacionalinę teisę.
2. Nedarant poveikio Sąjungos teisėje nustatytiems įpareigojimams, strateginiams projektams Sąjungoje suteikiamas aukščiausios nacionalinės svarbos statusas (jeigu toks statusas numatomas nacionalinėje teisėje), ir į juos turi būti atitinkamai atsižvelgiama leidimų išdavimo procedūros metu.

3. Visos ginčų sprendimo procedūros, bylinėjimasis, apeliaciniai skundai ir apskundimo teismine tvarka priemonės, susijusios su leidimų išdavimo procedūra ir leidimų vykdyti strateginius projektus Sąjungoje išdavimu, nacionaliniuose teismuose, tribunoluose, kolegijose, įskaitant tarpininkavimo ar arbitražo teismus (jeigu šios institucijos numatomos pagal nacionalinę teisę), laikomos skubiomis, jeigu ir tiek, kiek tokios skubos procedūros numatomos nacionalinėje teisėje, ir su sąlyga, kad gerbiamos įprastai galiojančios asmenų arba vietos bendruomenių teisės į gynybą. Prireikus taikant tokias skubos procedūras dalyvauja strateginių projektų rengėjai.

10 straipsnis

Leidimų išdavimo procedūros trukmė

1. Sąjungoje įgyvendinamų strateginių projektų atveju leidimų išdavimo procedūros trukmė turi būti ne ilgesnė nei:
 - (a) 24 mėnesiai, jei tai strateginiai projektai, susiję su gavyba;
 - (b) 12 mėnesių, jei tai strateginiai projektai, susiję tik su perdirbimu arba grąžinamuoju perdirbimu.
2. Sąjungos strateginių projektų, kurių leidimų išdavimo procedūra buvo pradėta prieš suteikiant jiems strateginio projekto statusą, atveju likusių leidimų išdavimo proceso etapų po to, kai projektui suteikiamas strateginio projekto statusas, trukmė, nukrypstant nuo 1 dalies, turi būti ne ilgesnė nei:
 - (a) 21 mėnuo, jei tai strateginiai projektai, susiję su gavyba;
 - (b) 9 mėnesiai, jei tai strateginiai projektai, susiję tik su perdirbimu arba grąžinamuoju perdirbimu.
3. Išimtiniais atvejais, kai to reikia dėl siūlomo projekto pobūdžio, sudėtingumo, vietos ar dydžio, 8 straipsnio 1 dalyje nurodyta nacionalinė kompetentinga institucija kiekvienu konkrečiu atveju gali pratęsti 1 dalies a punkte ir 2 dalies a punkte nurodytus terminus ne daugiau kaip trimis mėnesiais, o 1 dalies b punkte ir 2 dalies b punkte nurodytus terminus – ne daugiau kaip vienu mėnesiu iki jų galiojimo pabaigos. Tokiu atveju 8 straipsnio 1 dalyje nurodyta nacionalinė kompetentinga institucija raštu informuoja projekto rengėją apie pratęsimo priežastis ir datą, iki kurios tikimasi priimti bendrąjį sprendimą.
4. Strateginių projektų, susijusių tik su perdirbimu arba grąžinamuoju perdirbimu, atveju, jeigu 8 straipsnio 1 dalyje nurodyta nacionalinė kompetentinga institucija per 1 ir 2 dalyse nurodytus galiojančius terminus nepriima bendrojo sprendimo, atitinkamas prašymas išduoti leidimą laikomas patvirtintu, išskyrus tuos atvejus, kai dėl konkretaus projekto reikia atlikti poveikio aplinkai vertinimą pagal Tarybos direktyvą 92/43/EEB arba direktyvas 2000/60/EB, 2008/98/EB, 2009/147/EB, 2010/75/ES, 2011/92/ES arba 2012/18/ES arba nustatyti, ar toks poveikio aplinkai vertinimas yra būtinas, o atitinkami vertinimai dar nebuvo atlikti.
5. 8 straipsnio 1 dalyje nurodyta nacionalinė kompetentinga institucija patvirtina prašymą ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo prašymo išduoti leidimą, susijusį su strateginiu projektu, gavimo arba, jeigu projekto rengėjas neišsiuntė visos prašymui išnagrinėti reikalingos informacijos, paprašo projekto rengėjo pateikti išsamų prašymą per keturiolika dienų nuo šio prašymo pateikimo dienos.

Leidimų išdavimo procedūros pradžia laikoma data, kai nacionalinė 8 straipsnio 1 dalyje nurodyta kompetentinga institucija patvirtina, kad prašymas yra pagrįstas.

6. 8 straipsnio 1 dalyje nurodyta nacionalinė kompetentinga institucija, glaudžiai bendradarbiaudama su projekto rengėju ir kitomis atitinkamomis institucijomis, ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo prašymo išduoti leidimą pagrįstumo patvirtinimo dienos parengia išsamų leidimo išdavimo procedūros tvarkaraštį. Šį tvarkaraštį projekto rengėjas paskelbia 7 straipsnio 7 dalyje nurodytoje interneto svetainėje arba 8 straipsnio 1 dalyje nurodyta nacionalinė kompetentinga institucija jį paskelbia laisvai prieinamoje interneto svetainėje.
7. Šiame straipsnyje nustatyti terminai neturi poveikio prievolėms pagal tarptautinę ir Sąjungos teisę ir administracinėms apeliacinėms procedūroms bei apskundimo teismine tvarka priemonėms.

Šiame straipsnyje nustatyti terminai bet kuriai leidimų išdavimo procedūrai taikomi nedarant poveikio valstybių narių nustatytiems trumpesniems terminams.

11 straipsnis

Poveikio aplinkai vertinimai ir aplinkosaugos leidimai

1. Jeigu pagal Direktyvos 2011/92/ES 5–9 straipsnius turi būti atliekamas strateginio projekto poveikio aplinkai vertinimas, atitinkamas projekto rengėjas paprašo 8 straipsnio 1 dalyje nurodytos nacionalinės kompetentingos institucijos pateikti nuomonę dėl informacijos, kuri turi būti įtraukta į poveikio aplinkai vertinimo ataskaitą pagal tos direktyvos 5 straipsnio 1 dalį, aprėpties ir išsamumo.

8 straipsnio 1 dalyje nurodyta nacionalinė kompetentinga institucija užtikrina, kad pirmoje pastraipoje nurodyta nuomonė būtų pateikta kuo greičiau ir ne vėliau kaip per 30 dienų nuo projekto rengėjo prašymo pateikimo dienos.

2. Strateginių projektų, kurių poveikio aplinkai vertinimus vienu metu privaloma atlikti pagal Tarybos direktyvą 92/43/EEB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvas 2000/60/EB, 2008/98/EB, 2009/147/EB, 2010/75/ES, 2011/92/ES arba 2012/18/ES, atveju 8 straipsnio 1 dalyje nurodyta nacionalinė kompetentinga institucija užtikrina, kad būtų taikoma suderinta arba bendra procedūra, atitinkanti tų Sąjungos teisės aktų reikalavimus.

Taikydama 1 pirmoje pastraipoje nurodytą suderintą procedūrą 8 straipsnio 1 dalyje nurodyta nacionalinė kompetentinga institucija koordinuoja įvairius individualius konkretaus projekto poveikio aplinkai vertinimus, kurių reikalaujama pagal atitinkamus Sąjungos teisės aktus.

Taikydama pirmoje pastraipoje nurodytą bendrą procedūrą 8 straipsnio 1 dalyje nurodyta nacionalinė kompetentinga institucija numato vieną konkretaus projekto poveikio aplinkai vertinimą, kurio reikalaujama pagal atitinkamus Sąjungos teisės aktus.

3. 8 straipsnio 1 dalyje nurodyta nacionalinė kompetentinga institucija užtikrina, kad atitinkamos institucijos per tris mėnesius nuo visos būtinos informacijos, surinktos pagal Direktyvos 2011/92/ES 5, 6 ir 7 straipsnius, gavimo ir tos direktyvos 6 ir 7 straipsniuose nurodytų konsultacijų užbaigimo pateiktų jos 1 straipsnio 2 dalies g punkto iv papunktyje nurodytą pagrįstą išvadą dėl strateginio projekto poveikio aplinkai vertinimo.

4. Strateginių projektų atveju konsultavimosi su suinteresuotąja visuomene dėl poveikio aplinkai vertinimo ataskaitos, nurodytos Direktyvos 2011/92/ES 5 straipsnio 1 dalyje, laikotarpis negali būti ilgesnis kaip 90 dienų.
5. Šio straipsnio 1 dalis netaikoma strateginių projektų, kurių leidimų išdavimo procedūra buvo pradėta prieš suteikiant jiems strateginio projekto statusą, atveju.
Šio straipsnio 2–4 dalys strateginių projektų, kurių leidimų išdavimo procedūra buvo pradėta prieš suteikiant jiems strateginio projekto statusą, atveju taikomos tik tuomet, kai tose dalyse nurodyti veiksmai dar nebuvo užbaigti.

12 straipsnis

Planavimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad nacionalinės, regioninės ir vietos valdžios institucijos, atsakingos už planų, įskaitant zonų ir teritorijų nustatymo ir žemės naudojimo planų, rengimą, prireikus į tokius planus įtrauktų nuostatas dėl svarbiausių žaliavų projektų rengimo. Pirmenybė turi būti teikiama dirbtiniams ir užstatytiems paviršiams, pramoninėms vietovėms, urbanistinėms dykroms ir, kai tinkama, plyno lauko žemei, nenaudojamai žemės ūkiui ir miškininkystei.
2. Tais atvejais, kai planai, kuriuose yra nuostatų dėl svarbiausių žaliavų projektų plėtojimo, vertinami pagal Direktyvą 2001/42/EB ir pagal Direktyvos 92/43/EEB 6 straipsnį, tie vertinimai turi būti sujungiami. Atitinkamais atvejais, atliekant šį bendrą vertinimą taip pat nagrinėjamas poveikis vandens telkiniams, kuriems gali būti daromas poveikis, ir patikrinama, ar dėl tokio plano pablogėtų Direktyvos 2000/60/EB 4 straipsnyje nurodyta vandens telkinio būklė arba potencialas arba ar dėl tokio projekto gali būti trukdoma užtikrinti gerą vandens telkinio būklę arba gerą jo potencialą. Jeigu atitinkamos valstybės narės turi įvertinti esamos ir būsimos veiklos poveikį jūrų aplinkai, įskaitant sausumos ir jūros sąveiką, kaip nurodyta Direktyvos 2014/89/ES 4 straipsnyje, šis poveikis taip pat įtraukiamas į bendrą vertinimą.

13 straipsnis

JT EEK konvencijų taikymas

1. Šio reglamento nuostatos nepažeidžia įsipareigojimų pagal 1998 m. birželio 25 d. Orhuse pasirašytos Jungtinių Tautų Europos ekonomikos komisijos (JT EEK) konvencijos dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimančioms sprendimams ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais 6 ir 7 straipsnius ir pagal 1991 m. vasario 25 d. Espe pasirašytą JT EEK konvenciją dėl poveikio aplinkai vertinimo tarpvalstybiniame kontekste.
2. Visi pagal šį skirsnį priimti sprendimai skelbiami viešai.

3 SKIRSNIS

REIKIAMOS SĄLYGOS

14 straipsnis

Spartesnis įgyvendinimas

1. Komisija ir valstybės narės imasi veiksmų, siekdamos paspartinti ir sutelkti privačiąsias investicijas į strateginius projektus. Tokia veikla, nedarant poveikio

SESV 107 ir 108 straipsniams, gali apimti paramos strateginiams projektams, kuriems sunku gauti finansavimą, teikimą ir koordinavimą.

2. Siekdamas palengvinti greitą ir veiksmingą strateginių projektų įgyvendinimą, valstybės narės gali teikti administracinę paramą. Tai, be kita ko, gali būti:
 - (a) pagalba siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi galiojančių administracinių ir duomenų teikimo pareigų;
 - (b) pagalba projektų rengėjams, siekiantiems dar labiau padidinti visuomenės pritarimą dėl projekto.

15 straipsnis

Finansavimo koordinavimas

1. 35 straipsnio 6 dalies a punkte nurodytas nuolatinis pogrupis strateginio projekto rengėjo prašymu aptaria ir pataria, kaip būtų galima užbaigti jo projekto finansavimą, atsižvelgdamas į jau užtikrintą finansavimą ir apsvarstydamas bent šiuos aspektus:
 - (a) papildomus privačiojo finansavimo šaltinius;
 - (b) paramą iš Europos investicijų banko grupės ar kitų tarptautinių finansų įstaigų, įskaitant Europos rekonstrukcijos ir plėtros banką, lėšų;
 - (c) esamas valstybių narių priemones ir programas, įskaitant nacionalinių skatinamojo finansavimo bankų ir įstaigų priemones ir programas;
 - (d) atitinkamas Sąjungos lėšų suteikimo ir finansavimo programas.

16 straipsnis

Palankesnių sąlygų susitarimams dėl prekių pirkimo sudarymas

1. Komisija, laikydamosi konkurencijos taisyklių, sukuria sistemą, kuria sudaromos palankesnės sąlygos susitarimams dėl prekių pirkimo, susijusiems su strateginiais projektais.
2. Taikant 1 dalyje nurodytą sistemą potencialiems prekių pirkėjams turi būti suteikiama galimybė teikti kainų pasiūlymus, kuriuose nurodoma:
 - (a) strateginių žaliavų, kurias jie ketina pirkti, kiekis ir kokybė;
 - (b) numatoma kaina arba kainų intervalas;
 - (c) numatoma prekių pirkimo susitarimo trukmė.
3. Taikant 1 dalyje nurodytą sistemą projektų rengėjams turi būti suteikiama galimybė teikti pasiūlymus, kuriuose nurodoma:
 - (a) strateginių žaliavų, dėl kurių jos siekia sudaryti pirkimo susitarimus, kiekis ir kokybė;
 - (b) numatoma kaina už kurią jie ketina parduoti, arba kainų intervalas;
 - (c) numatoma prekių pirkimo susitarimo trukmė.
4. Remdamasi pagal 2 ir 3 dalis gautais kainų pasiūlymais ir pasiūlymais, Komisija padeda užmegzti ryšius tarp strateginių projektų rengėjų ir jų projektams svarbių potencialių prekių pirkėjų.

Administracinės informacijos prieinamumas internete

Valstybės narės centralizuotai ir lengvai prieinamu būdu internetu teikia šią informaciją apie administracinius procesus, susijusius su svarbiausių žaliavų projektais:

- (a) leidimų išdavimo procedūra;
- (b) finansavimo ir investavimo paslaugos;
- (c) lėšų suteikimo galimybės Sąjungos arba valstybių narių lygmeniu;
- (d) verslo rėmimo paslaugos, įskaitant, be kita ko, pelno mokesčio deklaravimą, vietos mokesčių įstatymus, darbo teisę.

4 SKIRSNIS ŽVALGYBA

Nacionalinės žvalgybos programos

1. Kiekviena valstybė narė parengia nacionalinę svarbiausių žaliavų parengtinės žvalgybos programą. Kiekviena valstybė narė pirmąją tokią programą parengia iki [Leidinių biuro prašoma įrašyti: 1 metai po šio reglamento įsigaliojimo dienos]. Nacionalinės programos peržiūros ir prireikus atnaujinamos bent kas penkerius metus.
2. Į 1 dalyje nurodytas nacionalines žvalgybos programas įtraukiamos priemonės, kuriomis siekiama padidinti turimą informaciją apie Sąjungos svarbiausių žaliavų santalkas, įskaitant giliuosius rūdos telkinius. Į šias programas atitinkamai įtraukiamos šios priemonės:
 - (a) tinkamo mastelio mineralų žemėlapių sudarymas;
 - (b) geocheminės žvalgybos kampanijos, įskaitant dirvožemio, nuosėdų, uolienų cheminės sudėties nustatymą;
 - (c) geomoksliniai tyrimai, kaip antai geofiziniai tyrimai;
 - (d) duomenų, surinktų atliekant parengtinę žvalgybą, be kita ko, rengiant prognozinius žemėlapius, tvarkymas;
 - (e) esamų geomokslinių tyrimų duomenų pakartotinis apdorojimas siekiant patikrinti nenustatytas mineralų santalkas, kuriose gali būti svarbiausių žaliavų.
3. Valstybės narės 1 dalyje nurodytas nacionalines programas pateikia Komisijai.
4. Valstybės narės 43 straipsnyje nurodytoje ataskaitoje pateikia informaciją apie į savo nacionalines programas įtrauktų priemonių įgyvendinimo pažangą.
5. Valstybės narės laisvai prieinamoje interneto svetainėje viešai skelbia informaciją apie savo mineralų santalkas, kuriose yra svarbiausių žaliavų, surinktą taikant 1 dalyje nurodytose nacionalinėse programose nustatytas priemones. Atitinkamais atvejais ši informacija apima nustatytų santalkų klasifikavimą pagal Jungtinių Tautų pagrindinę išteklių klasifikaciją.

Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatoma pirmoje pastraipoje nurodytos informacijos teikimo forma. Šioje formoje gali būti nurodyta, kaip turi būti pateikiama pirmoje pastraipoje nurodyta informacija. Minėtieji įgyvendinimo aktai priimami laikantis 37 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamąsios procedūros.

6. Atsižvelgdamas į esamą bendradarbiavimą atliekant parengtinę žvalgybą, 35 straipsnio 6 dalies b punkte nurodytas nuolatinis pogrupis aptaria 1 dalyje nurodytas nacionalines programas ir jų įgyvendinimą, visų pirma bent šiuos aspektus:
 - (a) bendradarbiavimo galimybes, įskaitant tarpvalstybinio masto mineralų santalkų ir bendrų geologinių klodų žvalgybą;
 - (b) geriausios patirties, susijusios su 2 dalyje išvardytomis priemonėmis, pavyzdžius;
 - (c) galimybę sukurti integruotą duomenų bazę, kurioje būtų saugomi 1 dalyje nurodytų nacionalinių programų rezultatai.

4 skyrius

Rizikos stebėseną ir mažinimas

19 straipsnis

Stebėseną ir testavimas nepalankiausiomis sąlygomis

1. Komisija turi stebėti su svarbiausiosiomis žaliavomis susijusią tiekimo riziką. Turi būti stebima bent šių parametų raida:
 - (a) prekybos srautų;
 - (b) paklausos ir pasiūlos;
 - (c) pasiūlos koncentravimo;
 - (d) Sąjungos ir pasaulinės gamybos ir gamybos pajėgumų įvairiais vertės grandinės etapais.
2. 35 straipsnio 6 dalies c punkte nurodytame nuolatiniam pogrupyje dalyvaujančios nacionalinės institucijos padeda Komisijai vykdyti 1 dalyje nurodytą stebėseną:
 - (a) dalydamosi turima informacija apie 1 dalyje išvardytų parametų raidą, įskaitant 20 straipsnyje nurodytą informaciją;
 - (b) bendradarbiaujant su Komisija ir kitomis dalyvaujančiomis institucijomis rinkdamos informaciją apie 1 dalyje išvardytų parametų raidą, įskaitant 20 straipsnyje nurodytą informaciją;
 - (c) teikdamos svarbiausių žaliavų tiekimo rizikos analizę, atsižvelgiant į 1 dalyje išvardytų parametų raidą.
3. Komisija, bendradarbiaudama su nacionalinėmis institucijomis, dalyvaujančiomis 35 straipsnio 6 dalies c punkte nurodytame nuolatiniam pogrupyje, užtikrina, kad bent kas trejus metus būtų atliekamas kiekvienos strateginės žaliavos tiekimo grandinės testavimas nepalankiausiomis sąlygomis. Tuo tikslu 35 straipsnio 6 dalies c punkte nurodytas nuolatinis pogrupis koordinuoja ir paskirsto įvairių dalyvaujančių institucijų atliekamo skirtingų strateginių žaliavų testavimo nepalankiausiomis sąlygomis veiksmus.

Pirmoje pastraipoje nurodytas testavimas nepalankiausiomis sąlygomis apima atitinkamos strateginės žaliavos Sąjungos tiekimo grandinės pažeidžiamumo dėl tiekimo sutrikimų vertinimą, kurio metu nustatomas įvairių scenarijų, dėl kurių gali kilti tokie sutrikimai, poveikis ir galimi padariniai, atsižvelgiant bent į šiuos aspektus:

- (a) kur išgaunama, perdirbama atitinkama žaliava arba vykdomas grąžinamasis perdirbimas;
 - (b) ekonominės veiklos vykdytojų pajėgumus visoje vertės grandinėje ir rinkos struktūroje;
 - (c) veiksnius, kurie gali turėti įtakos tiekimui, įskaitant, be kita ko, geopolitinę padėtį, logistiką, energijos tiekimą, darbo jėgą ar stichines nelaimes;
 - (d) galimybes naudoti alternatyvius tiekimo šaltinius ir pakaitines medžiagas;
 - (e) atitinkamus žaliavų naudotojus vertės grandinėje ir jų paklausos dalį, ypatingą dėmesį skiriant žaliajai ir skaitmeninei pertvarkai, taip pat gynybos ir kosmoso sritims svarbių technologijų gamybai.
4. Komisija laisvai prieinamoje interneto svetainėje viešai skelbia ir reguliariai atnauja stebėsenos suvestinę, kurioje pateikiami šie duomenys:
- (a) turima informacija apie 1 dalyje nurodytų parametrų raidą;
 - (b) svarbiausiųjų žaliavų tiekimo rizikos apskaičiavimas atsižvelgiant į a punkte nurodytą informaciją;
 - (c) 3 dalyje nurodyto testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatai;
 - (d) tam tikrais atvejais siūlomos tinkamos rizikos mažinimo strategijos, kurias taikant būtų galima sumažinti tiekimo riziką.
5. Jeigu, remdamasi pagal 1, 2 ir 3 dalis surinkta informacija, Komisija mano, kad yra aiškių duomenų, jog gali kilti tiekimo sutrikimų, Komisija įspėja valstybės nares, Tarybą ir Sąjungos budraus krizių stebėjimo arba krizių valdymo mechanizmų, kurių taikymo sritis apima atitinkamas svarbiausias arba strategines žaliavas, valdymo įstaigas.

20 straipsnis

Su stebėseną susijusios pareigos teikti informaciją

1. Teikdamos 43 straipsnyje nurodytą ataskaitą, valstybės narės pateikia Komisijai informaciją apie visus naujus arba jų teritorijoje jau vykdomus žaliavų projektus, susijusią su 19 straipsnio 1 dalies d punktu, įskaitant naujų projektų klasifikaciją pagal Jungtinių Tautų pagrindinę išteklių klasifikaciją.
2. Valstybės narės nustato visoje jų teritorijoje esančioje svarbiausiųjų žaliavų vertės grandinėje veikiančius pagrindinius rinkos dalyvius ir:
 - (a) stebi jų veiklą vykdydamos reguliarius ir proporcingus tyrimus, taip rinkdamos 19 straipsnyje nurodytoms stebėsenos užduotims atlikti reikalingą informaciją;
 - (b) 43 straipsnyje nurodytoje ataskaitoje pateikia informaciją apie tų tyrimų rezultatus;
 - (c) nedelsdamos praneša Komisijai apie svarbius įvykius, kurie gali trukdyti pagrindiniams rinkos dalyviams vykdyti įprastą veiklą.

3. Valstybės narės pagal šio straipsnio 2 dalies a ir b punktus surinktus duomenis perduoda nacionalinėms statistikos tarnyboms ir Eurostatui statistinės informacijos rengimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 223/2009 tikslais. Valstybės narės paskiria nacionalinę instituciją, atsakingą už duomenų perdavimą nacionalinėms statistikos tarnyboms ir Eurostatui.

21 straipsnis

Duomenų apie strategines atsargas teikimas

1. Valstybės narės kartu su 43 straipsnyje nurodyta ataskaita teikia Komisijai informaciją apie strateginių žaliavų atsargų būklę.
2. 1 dalyje nurodyta informacija turi būti susijusi su atsargomis, kurias turi visos valdžios institucijos, valstybinės bendrovės arba ekonominės veiklos vykdytojai, kuriems valstybė narė pavedė kaupti strategines atsargas jos vardu, ir turi apimti bent šiuos duomenis:
 - (a) turimų kiekvienos strateginės žaliavos atsargų lygį, išreikštą tiek tonomis, tiek metinio atitinkamų medžiagų nacionalinio sunaudojamo kiekio procentine dalimi, taip pat atsargų cheminę formą ir grynumą;
 - (b) turimų kiekvienos strateginės žaliavos atsargų lygio raidą per pastaruosius 5 metus;
 - (c) taisyklės arba procedūras, taikomas strateginių išteklių pateikimui, paskyrimui ir paskirstymui.
3. Ataskaitoje taip pat gali būti pateikiama informacija apie strategines svarbiausiųjų ir kitų žaliavų atsargas.

22 straipsnis

Strateginių atsargų koordinavimas

1. Iki [Leidinių biuro prašoma įrašyti: 2 metai po šio reglamento įsigaliojimo dienos], o vėliau – kas dvejus metus Komisija, remdamasi pagal 21 straipsnio 1 dalį gauta informacija, Tarybai pateikia:
 - (a) lyginamojo saugaus kiekvienos strateginės žaliavos Sąjungos atsargų lygiu dydžio projektą, apibrėžtą pagal 2 dalį;
 - (b) kiekvienos strateginės žaliavos bendro Sąjungos atsargų lygio ir a punkte nurodyto lyginamojo dydžio projekto palyginimą;
 - (c) informacija apie galimą strateginių atsargų prieinamumą tarpvalstybiniu mastu, atsižvelgiant į jų pateikimo, paskyrimo ir paskirstymo taisyklės arba procedūras.
2. Komisija, atsižvelgdama į Tarybos nuomonę, patvirtina lyginamąjį saugaus Sąjungos strateginių žaliavų atsargų lygio dydį, kuris:
 - (a) išreiškiamas kiekiu, reikalingu, kad tiekimo sutrikimo atveju būtų padengtas tam tikro skaičiaus dienų vidutinis grynasis importas, apskaičiuotas remiantis importo per praėjusius kalendorinius metus kiekiu;

- (b) nustatomas atsižvelgiant į privačių veiklos vykdytojų turimas atsargas, jeigu apie jas turima informacijos;
 - (c) turi būti proporcingas tiekimo rizikai ir ekonominei svarbai, susijusiai su atitinkama strategine žaliava.
3. Komisija, atsižvelgdama į Tarybos nuomonę, gali teikti valstybėms narėms skirtas nuomones, kuriomis siekiama padėti:
- (a) padidinti strateginių atsargų lygį, atsižvelgiant į 1 dalies b punkte nurodytą palyginimą, santykinį turimų atsargų pasiskirstymą valstybėse narėse ir ekonominės veiklos vykdytojų strateginių žaliavų sunaudojamą kiekį atitinkamose valstybių narių teritorijose;
 - (b) iš dalies pakeisti arba koordinuoti strateginių atsargų pateikimo, paskyrimo ir paskirstymo taisyklės arba procedūras siekiant pagerinti jų prieinamumą tarpvalstybiniu mastu, visų pirma, kai tai būtina strateginėms technologijoms gaminti.
4. Rengdama 3 dalyje nurodytas nuomones, Taryba ypatingą dėmesį skiria poreikiui išlaikyti paskatas strategines žaliavas naudojančioms privatiems veiklos vykdytojams kaupti savo atsargas arba imtis kitų tiekimo rizikos valdymo priemonių.
5. Valstybės narės 43 straipsnyje nurodytoje ataskaitoje pateikia informaciją apie tai, ar ir kaip jos įgyvendino arba ketina įgyvendinti 3 dalyje minėtas nuomones.
6. Prieš bent dviem valstybėms narėms dalyvaujant tarptautiniuose ar daugiašaliuose strateginių žaliavų išteklių forumuose, Komisija užtikrina išankstinį veiksmų suderinimą tarp atitinkamų valstybių narių ir Komisijos arba specialiaame Tarybos posėdyje.
7. Surinktus duomenis apie turimas Sąjungos atsargas Komisija teikia Sąjungos budraus krizių stebėjimo arba krizių valdymo mechanizmų, kurių taikymo sritis apima atitinkamas strategines žaliavas, valdymo įstaigoms.

23 straipsnis

Įmonių pasirengimas valdyti riziką

1. Valstybės narės nustato dideles įmones, kurios jų teritorijoje gamina strategines technologijas naudojamos strategines žaliavas.
- Pirmoje pastraipoje nurodytos strateginės technologijos, be kita ko, apima energijos kaupimo ir elektromobilumo baterijas, su vandenilio gamyba ir naudojimu susijusią įrangą, su atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamyba susijusią įrangą, traukos variklius, šilumos siurblius, duomenų perdavimą ir saugojimą, mobiliuosius elektroninius prietaisus, su adityviąja gamyba susijusią įrangą, robotiką, bepiločius orlaivius, raketų paleidimo įrenginius, palydovus ir pažangiuosius lustus.
2. Pagal 1 dalį valstybių narių nustatytos didelės įmonės kas dvejus metus atlieka savo tiekimo grandinės auditą, kurio metu:
- (a) parengiamas žemėlapis, rodantis, kur jų naudojamos strateginės žaliavos yra išgaunamos, perdirbamos arba kur vykdomas šių žaliavų grąžinamasis perdirbimas;
 - (b) atliekamas jų strateginių žaliavų tiekimo grandinės testavimas nepalankiausiomis sąlygomis, kurio metu įvertinamas jos pažeidžiamumas

tiekimo sutrikimų atveju, nustatomas įvairių scenarijų, dėl kurių gali atsirasti tokių sutrikimų, poveikis ir galimi padariniai atsižvelgiant bent į 19 straipsnio 3 dalyje išvardytus elementus.

3. 1 dalyje nurodytos įmonės savo direktorių valdyboms teikia ataskaitas, kurioje yra 2 dalyje nurodyto audito rezultatai.

24 straipsnis

Bendras pirkimas

1. Komisija sukuria ir taiko sistemą, kurią taikant sutelkiami Sąjungoje įsisteigusių strategines žaliavas naudojančių suinteresuotųjų įmonių ir valstybių narių institucijų, atsakingų už strategines atsargas, poreikiai, ir kreipiasi į tiekėjus dėl pasiūlymų, siekdama patenkinti šią bendrą paklausą. Tai pasakytina ir apie neperdirbamas, ir apie perdirbamas strategines žaliavas.
2. Kurdamą ir taikydama 1 dalyje nurodytą sistemą, Komisija:
 - (a) remdamasi pagal 21 ir 22 straipsnius surinkta informacija, pasirenka, kurių strateginių žaliavų atžvilgiu ir kuriame perdirbimo etape gali būti taikoma ši sistema, atsižvelgiant į santykinę skirtingų strateginių žaliavų tiekimo riziką ir poreikį kaupti su tomis žaliavomis susijusias strategines atsargas;
 - (b) atsižvelgdama į numatomą suinteresuotųjų dalyvių skaičių ir poreikį užtikrinti, kad šį skaičių būtų galima tinkamai valdyti, nustato mažiausius reikalaujamos žaliavos kiekius, dėl kurių būtų galima dalyvauti sistemoje.
3. Dalyvavimas dalyje nurodytoje sistemoje turi būti atviras ir skaidrus visoms Sąjungoje įsisteigusioms suinteresuotosioms įmonėms ir valstybių narių institucijoms. Valstybės narės arba nacionaliniai subjektai, kuriems taikomos viešųjų pirkimų direktyvos 2014/24 arba 2014/25, gali dalyvauti tik tais atvejais, kai toks dalyvavimas suderinamas su šiomis direktyvomis.
4. 1 dalyje nurodytoje sistemoje dalyvaujančios Sąjungos įmonės ir valstybių narių institucijos gali skaidriai bendrai derėtis dėl pirkimo, be kita ko, dėl pirkimo susitarimo kainų ar kitų sąlygų, arba vykdyti bendrą pirkimą, siekdamas susitarti su tiekėjais dėl geresnių sąlygų arba išvengti žaliavų stygiaus. Dalyvaujančios Sąjungos įmonės ir valstybių narių institucijos laikosi Sąjungos teisės, įskaitant Sąjungos konkurencijos teisę.
5. Subjektai negali dalyvauti kaip tiekėjai paklausos telkimo ir bendro pirkimo procesuose arba kaip paslaugų teikėjai, jeigu:
 - (a) jiems taikomos Sąjungos ribojamosios priemonės, priimtose pagal SESV 215 straipsnį;
 - (b) jie tiesiogiai arba netiesiogiai nuosavybės teise priklauso fiziniams ar juridiniams asmenims, subjektams ar organizacijoms, kuriems taikomos tokios Sąjungos ribojamosios priemonės, yra jų kontroliuojamos arba veikia jų vardu ar nurodymu.
6. Nukrypdamą nuo Reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046 176 straipsnio, Komisija pagal pirkimų procedūrą, nustatytą Reglamente (ES, Euratomas) 2018/1046, gali sudaryti būtinų paslaugų sutartį su Sąjungoje įsisteigusiu subjektu, kuris veikia kaip paslaugų teikėjas, vykdamas 1 dalyje aprašytos sistemos kūrimo ir valdymo užduotis. Atrinktas paslaugų teikėjas neturi turėti jokio interesų konflikto.

7. Paslaugų sutartyje Komisija apibrėžia užduotis, kurias turi vykdyti paslaugų teikėjas – įskaitant paklausos telkimą, tiekimui reikalingų prieigos teisių suteikimą, visų dalyvių registravimą ir tikrinimą, informacijos, susijusios su veikla, skelbimą ir ataskaitų apie ją teikimą bei visas kitas užduotis, būtinas sistemai sukurti ir taikyti. Paslaugų sutartyje taip pat aptariami praktiniai paslaugų teikėjo veiklos aspektai, įskaitant IT priemonės naudojimą, saugumo priemones, valiutą ar valiutas, mokėjimo tvarką ir įsipareigojimus.
8. Paslaugų sutartimi su paslaugų teikėju Komisijai paliekama teisė vykdyti jo veiklos stebėseną ir auditą. Tuo tikslu Komisija turi visapusišką prieigą prie paslaugų teikėjo turimos su sutartimi susijusios informacijos. Visi serveriai ir informacija fiziškai laikomi ir saugomi Sąjungos teritorijoje.
9. Paslaugų sutartyje su pasirinktu paslaugų teikėju nustatoma paslaugų teikėjo gaunamos informacijos nuosavybė ir numatomas galimas tos informacijos perdavimas Komisijai, nutraukus paslaugų sutartį arba pasibaigus jos galiojimui.

5 skyrius Tvarumas

1 SKIRSNIS ŽIEDIŠKUMAS

25 straipsnis

Nacionalinės žiediško užtikrinimo priemonės

1. Kiekviena valstybė narė iki [Leidinių biuro prašoma įrašyti: 3 metai nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos] priima ir įgyvendina nacionalines programas, kuriose numato priemones, skirtas:
 - (a) didinti atliekų, kuriose esančių svarbiausių žaliavų panaudojimo tikimybę didelę, surinkimą ir užtikrinti, kad jos būtų įtraukiamos į tinkamą grąžinamojo perdirbimo sistemą, siekiant kuo labiau padidinti perdirbamų medžiagų, naudojamų svarbiausių žaliavų grąžinamojo perdirbimo įrenginiuose, prieinamumą ir kokybę;
 - (b) didinti produktų ir sudedamųjų dalių, kuriuose esančių svarbiausių žaliavų panaudojimo tikimybę didelę, pakartotinį naudojimą;
 - (c) didinti antrinių svarbiausių žaliavų naudojimą gamybos metu, be kita ko, atitinkamais atvejais atsižvelgiant į perdirbtųjų medžiagų dalį nustatant su viešaisiais pirkimais susijusius sutarčių skyrimo kriterijus;
 - (d) didinti svarbiausių žaliavų grąžinamojo perdirbimo technologijų brandą ir skatinti medžiagų naudojimo efektyvumą bei svarbiausių žaliavų pakeitimą tam tikrose srityse, bent jau įtraukiant su tuo susijusius paramos veiksmus, nustatytus nacionalinėse mokslinių tyrimų ir inovacijų programose;
 - (e) užtikrinti, kad jų darbuotojai turėtų įgūdžių, reikalingų svarbiausių žaliavų vertės grandinės žiediško užtikrinimui.
2. 1 dalyje nurodytos programos visų pirma taikomos produktams ir atliekoms, kuriems pagal Sąjungos teisės aktus netaikomi jokie konkretūs surinkimo, apdorojimo,

grąžinamojo perdirbimo ar pakartotinio naudojimo reikalavimai. Kitų produktų ir atliekų atveju priemonės įgyvendinamos laikantis galiojančių Sąjungos teisės aktų.

Atsižvelgiant į 1 dalies a ir b punktus, nedarant poveikio SESV 107 ir 108 straipsniams, toje dalyje nurodytos programos gali apimti finansinių paskatų, kaip antai nuolaidų, piniginio atlygio arba užstato grąžinimo sistemų, nustatymą, siekiant skatinti pakartotinai naudoti produktus, kuriuose esančių svarbiausiųjų žaliavų panaudojimo tikimybė didelė, ir rinkti tokiuose produktuose esančias atliekas.

3. Kiekviena valstybė narė iki [Leidinių biuro prašoma įrašyti: 4 metai po šio reglamento įsigaliojimo dienos] priima ir įgyvendina priemones, kuriomis skatinamas kasybos atliekose esančių svarbiausiųjų žaliavų naudojimas, visų pirma kalbant apie uždarytus atliekų įrenginius, kurie pagal 26 straipsnį sukurtose duomenų bazėje nurodomi kaip įrenginiai, kurių atliekose esančių svarbiausiųjų žaliavų panaudojimas gali būti ekonomiškai naudingas.
4. 1 ir 2 dalyse nurodytos nacionalinės priemonės rengiamos taip, kad laikantis SESV būtų išvengiama prekybos kliūčių ir konkurencijos iškreipimų.
5. Teikdamos Komisijai duomenis apie perdirbtų elektros ir elektroninės įrangos atliekų kiekį pagal Direktyvos 2012/19/ES dėl elektros ir elektroninės įrangos atliekų 16 straipsnio 6 dalį, valstybės narės atskirai nustato ir praneša sudedamųjų dalių, kuriose yra atitinkamas iš tokios įrangos atliekų pašalintų svarbiausiųjų žaliavų kiekis, kiekį ir svarbiausiųjų žaliavų, panaudotų iš elektros ir elektroninės įrangos atliekų, kiekį. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatoma tokių ataskaitų forma ir elementai. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 37 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros. Pirmasis ataskaitinis laikotarpis turi apimti pirmuosius visus kalendorinius metus po tų įgyvendinimo aktų priėmimo.
6. Valstybės narės 43 straipsnyje nurodytoje ataskaitoje pateikia informaciją apie 1 dalyje nurodytų nacionalinių programų priėmimą ir priemonių, kurių imtasi pagal 1 ir 2 dalis, įgyvendinimo pažangą.
7. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomas produktų, sudedamųjų dalių ir atliekų srautų, jeigu jų atžvilgiu nustatyta, kad juose esančių svarbiausiųjų žaliavų panaudojimo tikimybė gali būti didelė, kaip apibrėžta 1 dalies a ir b punktuose, sąrašas.

Sudarydama šį sąrašą, Komisija atsižvelgia į:

- (a) bendrą svarbiausiųjų žaliavų, kurias galima gauti iš tų produktų, sudedamųjų dalių ir atliekų srautų, kiekį;
- (b) tai, kokių mastų tiems produktams, sudedamosioms dalims ir atliekų srautams taikomi Sąjungos teisės aktai;
- (c) reglamentavimo spragas;
- (d) ypatingas problemas, darančias poveikį jų surinkimui ir atliekų apdorojimui;
- (e) jiems taikomas esamas atliekų surinkimo ir apdorojimo sistemas.

Pirmoje pastraipoje nurodyti įgyvendinimo aktai priimami laikantis 37 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

26 straipsnis

Kasybos atliekose esančių svarbiausiųjų žaliavų naudojimas

1. Veiklos vykdytojai, įpareigoti pateikti atliekų tvarkymo planus pagal Direktyvos 2006/21/EB 5 straipsnį, Direktyvos 2006/21/EB 3 straipsnyje apibrėžtai kompetentingai institucijai pateikia preliminarų ekonominio vertinimo tyrimą dėl galimybių naudoti svarbiausias žaliavas, esančias:
 - (a) įrenginyje laikomose kasybos atliekose ir
 - (b) susidarančiose kasybos atliekose, arba, jeigu manoma, kad tai yra veiksmingiau, išgaunamas iš išgauto iškasenų kiekio prieš joms tampant atliekomis.
2. Į 1 dalyje nurodytą tyrimą įtraukiamas bent svarbiausių žaliavų, esančių kasybos atliekose ir išgautame iškasenų kiekyje, kiekio ir koncentracijos įvertinimas bei techninių ir ekonominių galimybių jas naudoti įvertinimas.
3. Esamų atliekų įrenginių operatoriai pateikia 1 dalyje nurodytą tyrimą Direktyvos 2006/21/EB 3 straipsnyje apibrėžtai kompetentingai institucijai iki [Leidinių biuro prašoma įrašyti: 3 metai po šio reglamento įsigaliojimo dienos]. Naujų atliekų įrenginių operatoriai pateikia šį tyrimą kompetentingai institucijai, teikdami savo atliekų tvarkymo planus pagal Direktyvos 2006/21/EB 5 straipsnį.
4. Valstybės narės sukuria visų jų teritorijoje esančių uždarytų atliekų įrenginių, įskaitant apleistus atliekų įrenginius, duomenų bazę. Šioje duomenų bazėje teikiama informacija, susijusi su:
 - (a) atliekų įrenginio buvimo vieta, plotu ir atliekų kiekiu;
 - (b) atliekų įrenginio operatoriumi arba buvusiu operatoriumi ir, atitinkamai atvejais, teisėtu jo funkcijų perėmėju;
 - (c) apytiksliais visų žaliavų, esančių kasybos atliekose ir, jeigu įmanoma, pradiniuose naudingųjų iškasenų telkiniuose, kiekiais ir koncentracijomis pagal šio straipsnio 6 dalį;
 - (d) bet kokia papildoma informacija, kurią valstybė narė laiko svarbia, kad būtų galima panaudoti atliekų įrenginyje esančias svarbiausias žaliavas.
5. 4 dalyje nurodyta duomenų bazė turi būti sukurta ne vėliau kaip iki [Leidinių biuro prašoma įrašyti: 1 metai nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos], o visa informacija turi būti pateikta iki [Leidinių biuro prašoma įrašyti: 3 metai po šio reglamento įsigaliojimo dienos]. Ši duomenų bazė pateikiama viešai prieinama ir skaitmenine forma ir atnaujinama bent kas dvejus metus, įtraukiant turimą papildomą informaciją ir duomenis, susijusius su neseniai uždarytais arba nustatytais įrenginiais.
6. Siekdamos pateikti 4 dalies c punkte nurodytą informaciją, valstybės narės turi atlikti bent šiuos veiksmus:
 - (a) visų uždarytų atliekų įrenginių atvejais valstybės narės išsamiai peržiūri turimas leidimų išdavimo bylas iki [Leidinių biuro prašoma įrašyti: 1 metai po šio reglamento įsigaliojimo dienos];
 - (b) atliekų įrenginių, dėl kurių, remiantis turima informacija, *a priori* neatmetama galimybė, kad juose gali būti svarbiausių žaliavų, kurias panaudoti būtų ekonomiškai naudinga, atvejais valstybės narės ne vėliau kaip iki [Leidinių biuro prašoma įrašyti: 2 metai po šio reglamento įsigaliojimo dienos] atlieka papildomą reprezentatyvių geocheminių mėginių paėmimą;

- (c) atliekų įrenginių, kuriuose, kaip nustatoma atlikus šios dalies a ir b punktuose aprašytus veiksmus, gali būti svarbiausių žaliavų, kurias panaudoti būtų ekonomiškai naudinga, atvejais valstybės narės ne vėliau kaip iki [Leidinių biuro prašoma įrašyti: 3 metai po šio reglamento įsigaliojimo dienos] atlieka papildomą išsamesnę analizę, apimančią gręžinių kerno tyrimus arba lygiaverčius metodus, kai tai yra nekenksminga aplinkai, laikantis galiojančių Sąjungos lygmens aplinkos apsaugos reikalavimų ir, atitinkamais atvejais, Direktyvos 2006/21/EB reikalavimų.
7. 6 dalyje aprašyti veiksmai vykdomi laikantis nacionalinių teisinių sistemų, susijusių su nuosavybės teisėmis, žemės, naudingųjų iškasenų ištekliais ir atliekomis, ir kitų atitinkamų nuostatų. Tais atvejais, kai tokie veiksniai trukdo vykdyti šiuos veiksmus, valstybės narės institucijos siekia, kad atliekų įrenginio operatorius arba savininkas bendradarbiautų. 6 dalyje aprašytų veiksmų rezultatai turi būti prieinami duomenų bazėje. Jeigu įmanoma, valstybės narės į duomenų bazę įtraukia uždarytų kasybos atliekų įrenginių klasifikaciją pagal Jungtinių Tautų pagrindinę išteklių klasifikaciją.

27 straipsnis

Pastoviųjų magnetų perdirbamumas

1. Nuo [Leidinių biuro prašoma įrašyti: 3 metai po šio reglamento įsigaliojimo dienos] bet kuris fizinis arba juridinis asmuo, pateikiantis rinkai magnetinio rezonanso tomografijos prietaisus, vėjo energijos generatorius, pramoninius robotus, motorines transporto priemones, lengvasias transporto priemones, aušinimo generatorius, šilumos siurblius, elektros variklius, įskaitant tuos atvejus, kai jie yra įmontuoti į kitus produktus, automatines skalbykles, būgnines džiovyklas, mikrobangų krosneles, dulkių siurblius ar indaploves, užtikrina, kad tie produktai būtų paženklinėti gerai pastebima, aiškiai įskaitoma ir nenutrinama etikete, kurioje nurodoma:
- (a) ar šiuose produktuose yra vienas ar daugiau pastoviųjų magnetų;
 - (b) jeigu produkte yra vienas ar daugiau pastoviųjų magnetų, ar tie magnetai yra kurios nors iš šių rūšių:
 - i) neodimio, geležies ir boro;
 - ii) samario ir kobalto;
 - iii) aliuminio, nikelio ir kobalto;
 - iv) ferito.
2. Komisija priima įgyvendinimo aktą, kuriuo nustatoma 1 dalyje nurodyto ženklinimo forma. Tas įgyvendinimo aktas priimamas laikantis 37 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.
3. Nuo [Leidinių biuro prašoma įrašyti: 3 metai nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos] bet kuris fizinis arba juridinis asmuo, pateikiantis rinkai 1 dalyje nurodytus produktus, kuriuose yra vienas ar daugiau 1 dalies b punkto i–iii papunkčiuose nurodytų rūšių pastoviųjų magnetų, užtikrina, kad ant produkto arba jo viduje būtų duomenų saitas.
4. 3 dalyje nurodytas duomenų saitas turi būti susietas su unikaliu produkto identifikatoriumi, pagal kurį galima nustatyti:

- (a) atsakingo fizinio arba juridinio asmens vardą ir pavardę (pavadinimą), registruotą prekybinį pavadinimą arba registruotą prekių ženklą ir, kai žinoma, elektronines ryšio priemones, kurias naudojant galima su jais susisiekti;
 - (b) informaciją apie visų produkte esančių atskirų pastoviųjų magnetų masę, vietą ir cheminę sudėtį, taip pat tai, kokia magnetų danga, klėjai ir priedai naudojami ir kokios rūšies;
 - (c) informaciją, kurią naudojant galima pasiekti visus produkte esančius pastoviuosius magnetus ir juos pašalinti, be kita ko, bent informaciją apie visų pašalinimo etapų seką, priemones ar technologijas pastoviam magnetui pasiekti ir pašalinti, nedarant poveikio Direktyvos 2012/19/ES 15 straipsnio 1 daliai.
5. Produktų, kuriuose pastovieji magnetai yra sumontuoti tik viename ar keliuose produktuose sumontuotuose elektros varikliuose, atveju vietoje 4 dalies b punkte nurodytos informacijos gali būti pateikiama informacija apie tų elektros variklių buvimo vietą, o vietoje 4 dalies c punkte nurodytos informacijos gali būti pateikiama informacija apie tai, kaip galima pasiekti ir pašalinti elektros variklius, be kita ko, bent informacija apie visų pašalinimo etapų seką, priemones ar technologijas elektros varikliams pasiekti ir pašalinti.
6. 3 dalyje nurodytų produktų, kuriems pagal kitą Sąjungos teisėkūros procedūra priimamą aktą reikalingas Reglamente XX/XXXX [Tvarių produktų ekologinio projektavimo reglamentas] apibrėžtas produkto pasas, atveju 4 dalyje nurodyta informacija pateikiama tame produkto pase.
7. 3 dalyje nurodyta informacija turi būti išsami, atnaujinta ir tiksli, ji turi būti prieinama bent jau tokį patį laikotarpį, kuris yra lygus tipiniam produkto naudojimo laikotarpiui, prie kurio pridedama dešimt metų, įskaitant laikotarpį po atsakingo fizinio ar juridinio asmens nemokumo nustatymo, likvidavimo arba veiklos Sąjungoje nutraukimo.
- 4 dalyje nurodyta informacija turi būti susijusi su produkto modeliu arba, jeigu to paties modelio vienetų informacija skiriasi, su konkrečia partija arba vienetu. 4 dalyje nurodyta informacija turi būti prieinama perdirbėjams, rinkos priežiūros institucijoms ir muitinėms.
8. Taikomi Reglamento (ES).../... [Leidinių biuro prašoma įrašyti nuorodą į *Tvarių gaminių ekologinio projektavimo reglamentą*] 9 straipsnio 1 dalies c ir d punktai bei 10 ir 13 straipsniai, taip pat vartojamos atitinkamos to reglamento 2 straipsnyje nurodytos apibrėžtys.
- Prieš pateikdami rinkai 3 dalyje nurodytą produktą, fiziniai arba juridiniai asmenys užtikrina, kad 4 dalyje nurodytas unikalus produkto identifikatorius būtų įkeltas į registrą, nurodytą Reglamento (ES).../... [Tvarių gaminių ekologinis projektavimas] [12 straipsnio 1 dalyje].
- Taikant pirmą ir antrą pastraipas Reglamento (ES) 2023/xxx [Leidinių biuro prašoma įrašyti nuorodą į TPEPR] 10 straipsnio b punkte pateikiamos nuorodos į „galiojančią pagal 4 dalį priimtą deleguotąjį aktą“, o 10 straipsnio f punkte bei 13 straipsnio 2 dalyje pateikiamos nuorodos į „pagal 4 dalį priimtus deleguotuosius aktus“ laikomos nuorodomis į šį reglamentą.
9. Jeigu informacijos apie pastoviųjų magnetų perdirbimą reikalavimai bet kuriam iš 1 dalyje išvardytų produktų nustatomi deleguotuosiuose aktuose, priimamuose pagal

Reglamento XX/XXXX [Leidinių biuro prašoma įrašyti: Tvarių gaminių ekologinio projektavimo reglamentas] 4 straipsnį arba kitus derinamuosius Sąjungos teisės aktus, tie reikalavimai taikomi vietoje šio straipsnio nuostatų.

10. Šio straipsnio reikalavimai netaikomi produktams, visų pirma kuriams gynybos ar kosmoso reikmės.
11. Magnetinio rezonanso tomografijos prietaisams, L kategorijos patvirtinto tipo motorinėms transporto priemonėms ir lengvosioms transporto priemonėms šio straipsnio reikalavimai taikomi nuo [Leidinių biuro prašoma įrašyti: 5 metai po šio reglamento įsigaliojimo dienos].
12. Komisijai pagal 36 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais iš dalies keičiamas VI priedas, siekiant pridėti arba atnaujinti 1 dalyje nurodytus produktus atitinkančių Kombinuotosios nomenklatūros⁴⁹ kodų ir produktų aprašymų sąrašą, kad būtų lengviau atlikti darbą, susijusį su tais produktais ir su šiame straipsnyje bei 28 straipsnyje nustatytais reikalavimais.

28 straipsnis

Perdirbtųjų medžiagų dalis pastoviuosiuose magnetuose

1. Nuo [Leidinių biuro prašoma įrašyti: 3 metai po šio reglamento įsigaliojimo dienos] arba po dvejų metų nuo 2 dalyje nurodyto deleguotojo akto įsigaliojimo dienos, nelygu, kuri data vėlesnė, bet kuris fizinis arba juridinis asmuo, tiekiantis rinkai 27 straipsnio 1 dalyje nurodytus produktus, kuriuose yra vienas arba daugiau pastoviųjų magnetų, nurodytų 27 straipsnio 1 dalies b punkto i–iii papunkčiuose, ir kuriuose bendras visų tokių pastoviųjų magnetų svoris viršija 0,2 kg, laisvai prieinamoje interneto svetainėje viešai paskelbia informaciją apie neodimio, disprozio, praeodimio, terbio, boro, samario, nikelio ir kobalto, panaudotų iš produkte sumontuotų pastoviųjų magnetų atliekų po vartojimo, dalį.
2. Iki [Leidinių biuro prašoma įrašyti: 2 metai po šio reglamento įsigaliojimo dienos] Komisija pagal 36 straipsnį priima deleguotąjį aktą, kuriuo papildomas šis reglamentas, nustatant taisykles dėl neodimio, disprozio, praeodimio, terbio, boro, samario, nikelio ir kobalto, panaudotų iš gamybos atliekų arba iš 1 dalyje nurodytuose produktuose sumontuotų pastoviųjų magnetų atliekų po vartojimo, dalies apskaičiavimo ir tikrinimo taisyklių.

Apskaičiavimo ir tikrinimo taisyklėse nurodoma galiojanti atitikties vertinimo procedūra pagal vieną iš Sprendimo Nr. 768/2008/EB II priede nustatytų modulių, pritaikyta atsižvelgiant į atitinkamus produktus. Apibrėždama galiojančią atitikties vertinimo procedūrą, Komisija atsižvelgia į šiuos kriterijus:

- (a) atitinkamo modulio tinkamumą produkto tipui ir proporcingumą siekiamam viešajam interesui;
- (b) tai, ar yra kompetentingų ir nepriklausomų trečiųjų šalių, galinčių vykdyti galimas trečiųjų šalių atitikties vertinimo užduotis;
- (c) kai būtinas trečiosios šalies dalyvavimas – gamintojo poreikį turėti galimybę pasirinkti Sprendimo Nr. 768/2008/EB II priede nustatytus kokybės užtikrinimo ir produkto sertifikavimo modulius.

⁴⁹

Reglamento (EEB) Nr. 2658/87 I priede pateikta Kombinuotoji nomenklatūra.

3. Po 2030 m. gruodžio 31 d. Komisija galės priimti deleguotuosius aktus, kuriais šis reglamentas bus papildomas nustatant mažiausias neodimio, disprozio, prazeodimio, terbio, boro, samario, nikelio ir kobalto, panaudotų iš produktų atliekų po vartojimo, dalis, kurių turi būti 1 dalyje nurodytuose produktuose sumontuotuose pastoviuosiuose magnetuose.

Pirmoje pastraipoje nurodytuose deleguotuosiuose aktuose numatomi pereinamieji laikotarpiai, priderinti atsižvelgiant į produktų, kuriems, siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi reikalavimų, taikoma ši priemonė, pritaikymo sunkumus.

Pirmoje pastraipoje nurodyta mažiausia dalis nustatoma remiantis išankstiniu poveikio vertinimu ir atsižvelgiant į:

- (a) esamą ir prognozuojamą neodimio, disprozio, prazeodimio, terbio, boro, samario, nikelio ir kobalto, gautų iš produktų atliekų po vartojimo, prieinamumą;
 - (b) informaciją, surinktą pagal 1 dalį, ir santykinę perdirbtųjų medžiagų, esančių pastoviuosiuose magnetuose, sumontuotuose 1 dalyje nurodytuose rinkai pateiktuose produktuose, pasiskirstymą;
 - (c) technikos ir mokslo pažangą, įskaitant didelius pastoviųjų magnetų technologijų pokyčius, turinčius įtakos tam, kokios medžiagos gali būti panaudojamos;
 - (d) faktinį ir galimą mažiausios dalies indėlį siekiant Sąjungos klimato ir aplinkos tikslų;
 - (e) galimą poveikį produktų, kurių sudėtyje yra pastoviųjų magnetų, veikimui;
 - (f) poreikį užkirsti kelią neproporcingam neigiamam poveikiui pastoviųjų magnetų ir produktų, kurių sudėtyje yra pastoviųjų magnetų, įperkamumui.
4. Jeigu reikalavimai, susiję su perdirbtųjų medžiagų, esančių pastoviuosiuose magnetuose, dalimi bet kuriam iš 1 dalyje išvardytų produktų nustatomi deleguotuosiuose aktuose, priimamuose pagal Reglamento XX/XXXX [Leidinių biuro prašoma įrašyti: Tvarių gaminių ekologinio projektavimo reglamentas] 4 straipsnį arba kitus derinamuosius Sąjungos teisės aktus, tie reikalavimai taikomi vietoje šio straipsnio nuostatų.
5. Nuo 1 dalyje nustatyto reikalavimo taikymo pradžios dienos, siūlydami, taip pat ir nuotoliniu būdu, parduoti 1 dalyje nurodytus produktus arba demonstruoti juos komercinės veiklos metu, fiziniai ir juridiniai asmenys, teikiantys rinkai 1 dalyje nurodytus produktus, užtikrina, kad jų klientai galėtų susipažinti su 1 dalyje nurodyta informacija prieš įsipareigodami pagal pirkimo–pardavimo sutartį.
- Fiziniai ir juridiniai asmenys, tiekiantys rinkai 1 dalyje nurodytus produktus, neteikia ir nerodo etikečių, ženklų, simbolių ar užrašų, kurie galėtų suklaidinti arba supainioti klientus dėl 1 dalyje nurodytos informacijos. Šio straipsnio reikalavimai netaikomi produktams, visų pirma kuriams gynybos ar kosmoso reikmės.
6. Magnetinio rezonanso tomografijos prietaisams, L kategorijos patvirtinto tipo motorinėms transporto priemonėms ir lengvosioms transporto priemonėms 1 ir 6 dalyse nustatyti reikalavimai pradedami taikyti praėjus 5 metams nuo 2 dalyje nurodyto deleguotojo akto įsigaliojimo dienos.

2 SKIRSNIS

SERTIFIKAVIMAS IR APLINKOSAUGINIS PĖDSAKAS

29 straipsnis

Pripažintos schemas

1. Vyriausybės arba organizacijos, parengusios ir prižiūrinčios sertifikavimo schemas, susijusias su svarbiausiųjų žaliavų tvarumu (toliau – schemų vykdytojai), gali prašyti, kad Komisija pripažintų jų schemas.

Pirmoje pastraipoje nurodytuose prašymuose pateikiami svarbūs įrodymai, susiję su IV priede nustatytų kriterijų laikymusi. Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatoma būtiniausia informacija, kuri turi būti pateikiama prašymuose. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 37 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.
2. Jeigu, remdamasi pagal 1 dalį pateiktais įrodymais, Komisija nustato, kad sertifikavimo schema atitinka IV priede nustatytus kriterijus, ji priima įgyvendinimo aktą, kuriuo ta schema pripažįstama. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 37 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.
3. Komisija periodiškai tikrina, ar pripažintos schemas ir toliau atitinka IV priede nustatytus kriterijus.
4. Pripažintų schemų vykdytojai nedelsdami praneša Komisijai apie bet kokius pripažintų schemų pakeitimus ar atnaujinimus. Komisija įvertina, ar tokie pakeitimai ar atnaujinimai turi įtakos schemas pripažinimo pagrindui, ir imasi atitinkamų veiksmų.
5. Jeigu yra įrodymų, kad yra pakartotinių arba reikšmingų atvejų, kai ekonominės veiklos vykdytojai, veikdami pagal pripažintą schemą, neįvykdė tos schemas reikalavimų, Komisija, pasikonsultavusi su pripažintos schemas vykdytoju, išnagrinėja, ar tie atvejai yra susiję su schemas trūkumais, turinčiais įtakos pripažinimo pagrindui, ir imasi atitinkamų veiksmų.
6. Jeigu Komisija nustato pripažintos schemas trūkumų, turinčių įtakos jos pripažinimo pagrindui, ji gali suteikti schemas vykdytojui atitinkamą laikotarpį, per kurį jis turi atlikti taisomuosius veiksmus.
7. Jeigu schemas vykdytojas nesiima arba atsisako imtis būtinų taisomųjų veiksmų ir jeigu Komisija nustato, kad dėl 6 dalyje nurodytų trūkumų schema nebeatitinka IV priede nustatytų kriterijų, Komisija priima įgyvendinimo aktą, kuriuo panaikinamas schemas pripažinimas. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 37 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.
8. Komisija sukuria ir nuolat atnauja pripažintų schemų registrą. Šis registras viešai skelbiamas laisvai prieinamoje interneto svetainėje.

30 straipsnis

Aplinkosauginio pėdsako deklaracija

1. Komisijai pagal 36 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais šis reglamentas papildomas nustatytomis įvairių svarbiausiųjų žaliavų aplinkosauginio pėdsako apskaičiavimo ir tikrinimo taisyklėmis pagal V priedą,

atsižvelgiant į moksliskai pagrįstus vertinimo metodus ir atitinkamus tarptautinius standartus. Apskaičiavimo ir tikrinimo taisyklėse nurodoma, kuri poveikio kategorija yra svarbiausia. Aplinkosauginio pėdsako deklaracija teikiama atsižvelgiant tik į tą poveikio kategoriją.

2. Komisija gali priimti apskaičiavimo ir tikrinimo taisykles, susijusias su konkrečia svarbiausiąja žaliava, jeigu, atsižvelgusi į įvairias atitinkamas poveikio aplinkai kategorijas, ji padaro išvadą, kad atitinkama svarbiausioji žaliava turi didelį aplinkosauginį pėdsaką, todėl prievolės deklaruoti tos medžiagos aplinkosauginį pėdsaką pagal svarbiausią poveikio kategoriją, kai ji pateikiama rinkai, vykdymas yra būtinas ir proporcingas siekiant prisidėti prie Sąjungos klimato ir aplinkos tikslų, sudarant palankesnes sąlygas tiekti svarbiausias žaliavas, kurių aplinkosauginis pėdsakas yra mažesnis.
3. Svarstydamas, ar 2 dalyje numatytos prievolės vykdymas yra būtinas, Komisija atsižvelgia į šias aplinkybes:
 - (a) ar ir kaip Sąjungos klimato ir aplinkos tikslai jau buvo pasiekti kitais Sąjungos teisės aktais, taikomais atitinkamoms svarbiausiosioms žaliavoms;
 - (b) ar esama atitinkamų tarptautinių standartų ir gairių ir į jų taikymą arba galimybes susitarti dėl tokių standartų tarptautiniu lygmeniu, taip pat ar rinkoje esama tvarios praktikos pavyzdžių, įskaitant savanoriškas schemas, pripažintas pagal 29 straipsnį;
 - (c) koks yra strateginių partnerysčių, strateginių projektų, prekybos susitarimų ir kitų tarptautinių priemonių veiksmingumas ir kokią informavimo veiklą vykdo Sąjunga, siekdama Sąjungos klimato ir aplinkos tikslų.
4. Komisija atlieka išankstinį poveikio vertinimą, po kurio nusprendžia, ar priimti 1 dalyje numatytą deleguotąjį aktą. Atliekant tokį vertinimą:
 - (a) visų pirma, *inter alia*, konsultuojamasi su:
 - (a) visomis atitinkamomis suinteresuotosiomis grupėmis, kaip antai pramonė, įskaitant galutinės grandies pramonės sektorius, MVĮ ir, tam tikrais atvejais, amatų sektoriumi, socialiniais partneriais, prekiautojais, mažmenininkais, importuotojais, aplinkos apsaugos grupėmis ir vartotojų organizacijomis;
 - (b) trečiosiomis šalimis, kurių prekybai su Sąjunga šis įsipareigojimas gali turėti didelį poveikį;
 - (c) Taryba;
 - (b) užtikrinama, kad jokios priemonės nebūtų rengiamos, priimanamos ar taikomos siekiant sukurti nereikalingas tarptautinės prekybos kliūtis, arba taip, kad prekyba jomis būtų ribojama daugiau nei būtina Sąjungos klimato ir aplinkos apsaugos tikslams pasiekti, atsižvelgiant į trečiųjų šalių tiekėjų gebėjimą laikytis tokios deklaracijos taip, kad bendriems prekybos srautams ir svarbiausių žaliavų sąnaudoms nebūtų daromas neproporcingas poveikis;
 - (c) įvertinama, ar priemonė padėtų siekti Sąjungos klimato ir aplinkos apsaugos tikslų, nedarant neproporcingo poveikio Sąjungos pramonės gebėjimui naudoti atitinkamą svarbiausiąją žaliavą.

5. Bet kuris fizinis arba juridinis asmuo, pateikiantis rinkai svarbiausias žaliavas, dėl kurių Komisija yra priėmusi apskaičiavimo ir tikrinimo taisykles pagal 1 dalį, turi pateikti aplinkosauginio pėdsako deklaraciją.
- Pirmoje pastraipoje nustatytas reikalavimas taikomas kiekvienai atskirai rinkai pateikiamų svarbiausių žaliavų rūšiai ir netaikomas svarbiausiosioms žaliavoms, esančioms tarpiniuose arba galutiniuose produktuose.
6. 5 dalyje nurodytoje aplinkosauginio pėdsako deklaracijoje pateikiama ši informacija:
- (a) atsakingo fizinio arba juridinio asmens vardas ir pavardė (pavadinimas), registruotas prekybinis pavadinimas arba registruotas prekių ženklas ir, kai žinoma, elektroninės ryšio priemonės, kuriomis galima su jais susisiekti;
 - (b) informacija apie svarbiausių žaliavų, dėl kurių teikiama deklaracija, rūšį;
 - (c) jei taikoma, informacija apie šalį ir regioną, kuriame buvo išgauta, perdirbta, rafinuota svarbiausioji žaliava ir kuriame buvo vykdomas šios žaliavos grąžinamasis perdirbimas;
 - (d) svarbiausių žaliavų aplinkosauginis pėdsakas, apskaičiuotas pagal galiojančias tikrinimo ir apskaičiavimo taisykles, priimtas pagal 1 dalį;
 - (e) aplinkosauginio pėdsako rodiklio dydžio klasė, kurią atitinka svarbiausioji žaliava, nustatyta pagal taikytiną deleguotąjį aktą, priimtą pagal 7 dalį;
 - (f) interneto nuoroda, rodanti, kur galima susipažinti su viešai paskelbtu tyrimu, kuriuo pagrįsti aplinkosauginio pėdsako deklaravimo rezultatai.
7. Komisija pagal 36 straipsnį gali priimti deleguotuosius aktus, kuriais šis reglamentas papildomas nustatant svarbiausių žaliavų, dėl kurių pagal 1 dalį priimtos apskaičiavimo ir tikrinimo taisyklės, aplinkosauginio pėdsako rodiklio dydžio klases pagal V priedą.
8. Aplinkosauginio pėdsako deklaracija skelbiama laisvai prieinamoje interneto svetainėje.
- Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti įgyvendinimo aktą, kuriuo nustatoma 5 dalyje nurodytos aplinkosauginio pėdsako deklaracijos forma. Tas įgyvendinimo aktas priimamas laikantis 37 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.
9. Siūlydami, taip pat ir nuotoliniu būdu, parduoti svarbiausias žaliavas arba demonstruodami jas komercinės veiklos metu, fiziniai ir juridiniai asmenys, teikiantys rinkai svarbiausias žaliavas, užtikrina, kad jų klientai galėtų susipažinti su aplinkosauginio pėdsako deklaracija prieš įsipareigodami pagal pirkimo–pardavimo sutartį.
- Fiziniai ir juridiniai asmenys, teikiantys rinkai svarbiausias žaliavas, neteikia ir nerodo etikečių, ženklų, simbolių ar užrašų, kurie galėtų suklaidinti arba supainioti klientus dėl informacijos, nurodytos aplinkosauginio pėdsako deklaracijoje.

3 SKIRSNIS

LAISVAS JUDĖJIMAS, ATITIKTIES UŽTIKRINIMAS IR RINKOS PRIEŽIŪRA

31 straipsnis

Laisvas judėjimas

1. Valstybės narės dėl priežasčių, susijusių su informacija apie pastoviųjų magnetų perdirbimą arba perdirbtosios medžiagos dalį, arba dėl priežasčių, susijusių su informacija apie svarbiausių žaliavų, kurioms taikomas šis reglamentas, aplinkosauginį pėdsaką, nedraudžia, neriboja ir netrukdo tiekti rinkai arba pradėti naudoti produktus, kurių sudėtyje yra pastoviųjų magnetų, arba svarbiausių žaliavų, atitinkančias šio reglamento reikalavimus.
2. Valstybės narės nedraudžia prekybos mugėse, parodose, pristatymuose ar panašiuose renginiuose demonstruoti produktų, kurių sudėtyje yra pastoviųjų magnetų, arba svarbiausių žaliavų, neatitinkančių šio reglamento reikalavimų, jeigu ant jų matomame ženkle aiškiai nurodoma, kad tokie produktai ar medžiagos neatitinka šio reglamento reikalavimų ir kad jie negali būti tiekami rinkai tol, kol nebus užtikrinta jų atitiktis.

32 straipsnis

Atitikties užtikrinimas ir rinkos priežiūra

1. Prieš pateikdami rinkai produktą, kuriam taikomas 27 arba 28 straipsnis, atsakingi fiziniai arba juridiniai asmenys užtikrina, kad būtų atlikta taikoma atitikties vertinimo procedūra ir kad būtų parengti reikiami techniniai dokumentai. Jeigu atlikus atitikties vertinimo procedūrą nustatoma, kad produktas atitinka taikomus reikalavimus, atsakingi fiziniai arba juridiniai asmenys užtikrina, kad būtų parengta ES atitikties deklaracija ir kad produktas būtų paženklintas CE ženklu.
2. Produktų, kuriems taikomi 27 straipsnyje nustatyti reikalavimai, atitikties vertinimo procedūra išdėstyta Reglamento (ES) 2023/xxx [Leidinių biuro prašoma įrašyti nuorodą į TPEPR] IV priede, išskyrus atvejus, kai tiems produktams taip pat taikomi 28 straipsnyje nustatyti reikalavimai. Tokiu atveju taikoma atitikties vertinimo procedūra, nustatyta apskaičiavimo ir tikrinimo taisyklėse, priimtose pagal 28 straipsnio 2 dalį.
3. Kartu su 27 ir 28 straipsniuose nustatytais ir Sąjungos rinkai pateikiamiems produktams taikomais reikalavimais taikomas Reglamento (ES) 2023/xxx [Leidinių biuro prašoma įrašyti nuorodą į TPEPR] IX skyrius ir 37, 38 ir 39 straipsniai, taip pat vartojamos atitinkamos to reglamento 2 straipsnyje pateiktos apibrėžtys.
4. Rinkos priežiūros srityje taikomos šios taisyklės:
 - (a) kartu su 27, 28 ar 30 straipsniuose nustatytais ir Sąjungos rinkai pateikiamiems produktams taikomais reikalavimais taikomas Reglamento (ES) 2023/xxx [Leidinių biuro prašoma įrašyti nuorodą į TPEPR] XII skyrius, taip pat vartojamos atitinkamos to reglamento 2 straipsnyje pateiktos apibrėžtys;
 - (b) valstybės narės, be ekologinio projektavimo reikalavimų, nustatytų pagal Reglamentą (ES) 2023/xxx [Leidinių biuro prašoma įrašyti nuorodą į TPEPR], atsižvelgia į 27, 28 ir 30 straipsniuose nustatytus reikalavimus, remdamosi to reglamento 59 straipsnio 1 dalyje nurodytu veiksmų planu;
 - (c) kartu su 27, 28 ir 30 straipsniuose nustatytais reikalavimais taip pat taikomas Reglamento (ES) 2023/xxx [Leidinių biuro prašoma įrašyti nuorodą į TPEPR] 60 straipsnis ir 61 straipsnio 1 dalis;
 - (d) be ekologinio projektavimo reikalavimų, nustatytų pagal Reglamentą (ES) 2023/xxx [Leidinių biuro prašoma įrašyti nuorodą į TPEPR], Komisija į to

- reglamento 61 straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodytą ataskaitą įtraukia informaciją, susijusią su 27, 28 ir 30 straipsniuose nustatytais reikalavimais;
- (e) įgyvendindama Reglamento (ES) 2023/xxx [Leidinių biuro prašoma įrašyti nuorodą į TPEPR] 62 straipsnį, tame straipsnyje nurodyta administracinio bendradarbiavimo grupė ir Komisija taip pat atsižvelgia į 27, 28 ir 30 straipsniuose nustatytus reikalavimus.
5. Taikant 3 ir 4 dalis, atitinkamos Reglamento (ES) 2023/xxx [Leidinių biuro prašoma įrašyti nuorodą į TPEPR] dalys taikomos taip:
- (a) Reglamento (ES) 2023/xxx [OP prašoma įrašyti nuorodą į TPEPR] 37 straipsnio 1 dalyje pateikiamos nuorodos į „ekologinio projektavimo reikalavimus, nurodytus pagal 4 straipsnį priimtuose taikytinuose deleguotuosiuose teisės aktuose“, 63 straipsnio 1 dalyje pateikiamos nuorodos į „reikalavimus, nustatytus pagal 4 straipsnį priimtuose taikytinuose deleguotuosiuose teisės aktuose“ ir 63 straipsnio 5 dalyje pateikiamos nuorodos į „reikalavimus, nustatytus pagal 4 straipsnį priimtame taikytiname deleguotajame teisės akte“ laikomos nuorodomis į „šio reglamento 27 ir 28 straipsniuose nustatytus reikalavimus“;
- (b) Reglamento (ES) 2023/xxx [OP prašoma įrašyti nuorodą į TPEPR] 37 straipsnio 3 dalyje ir 63 straipsnio 1 dalyje pateikiamos nuorodos į „produktą, kuriam taikomas pagal 4 straipsnį priimtas deleguotasis aktas“ laikomos nuorodomis į „produktus arba medžiagas, kuriems taikomi šio reglamento 27 ir 28 straipsniuose nustatyti reikalavimai“;
- (c) Reglamento (ES) 2023/xxx [OP prašoma įrašyti nuorodą į TPEPR] 41 straipsnyje pateikiamos nuorodos į „atitikties vertinimo užduotis, numatytas pagal 4 straipsnį priimtuose deleguotuosiuose aktuose“ ir 45 straipsnio 10 dalyje pateikiamos nuorodos į „atitikties vertinimo užduotis, numatytas pagal 4 straipsnį priimtuose atitinkamuose deleguotuosiuose aktuose“ laikomos nuorodomis į „atitikties vertinimo užduotis, numatytas pagal šio reglamento 28 straipsnio 2 dalį priimtose skaičiavimo ir tikrinimo taisyklėse“;
- (d) Reglamento (ES) 2023/xxx [OP prašoma įrašyti nuorodą į TPEPR] 53 straipsnio 1 dalyje pateikiamos nuorodos į „atitikties vertinimo užduotis, numatytas pagal 4 straipsnį priimtuose deleguotuosiuose aktuose“ laikomos nuorodomis į „atitikties vertinimo procedūras, numatytas pagal šio reglamento 28 straipsnio 2 dalį priimtose skaičiavimo ir tikrinimo taisyklėse“.
6. Šis straipsnis netaikomas produktams, kuriems taikomi tipo patvirtinimo reikalavimai, nustatyti pagal Reglamentą (ES) 2018/858 ir Reglamentą (ES) Nr. 168/2013.

6 skyrius

Strateginės partnerystės

33 straipsnis

Strateginės partnerystės

1. Taryba periodiškai aptaria:

- (a) koku mastu Sąjungos sudarytomis strateginėmis partnerystėmis prisidedama prie:
 - i) Sąjungos tiekimo saugumo didinimo;
 - ii) 1 straipsnio 2 dalies b punkte nustatyto lyginamojo dydžio;
 - iii) Sąjungos ir šalių partnerių bendradarbiavimo svarbiausių žaliavų vertės grandinėje gerinimo;
 - (b) valstybių narių dvišalio bendradarbiavimo su atitinkamomis trečiosiomis šalimis ir veiksmų, kuriuos Sąjunga vykdo pagal strategines partnerystes, suderinamumą ir galimą sinergiją;
 - (c) kurioms trečiosioms šalims turėtų būti teikiama pirmenybė sudaryti strategines partnerystes, atsižvelgiant į šiuos kriterijus:
 - i) galimą indėlį, užtikrinantį tiekimo saugumą, atsižvelgiant į galimas trečiosios šalies atsargas, gavybos, perdirbimo ir grąžinamojo perdirbimo pajėgumus, susijusius su svarbiausiosiomis žaliavomis;
 - ii) ar trečiosios šalies reglamentavimo sistema užtikrinama poveikio aplinkai stebėseną, prevenciją ir mažinimą, socialiai atsakingą veiklą, įskaitant pagarbą žmogaus ir darbo teisėms, ir prasmingą bendradarbiavimą su vietos bendruomenėmis, skaidri verslo veiklą ir neigiamo poveikio tinkamam viešojo administravimo ir teisinės valstybės veikimui prevenciją;
 - iii) ar yra sudaryti trečiosios šalies ir Sąjungos bendradarbiavimo susitarimai, o besiformuojančių rinkų ir besivystančių šalių atveju – kokios yra strategijos „Global Gateway“ investicinių projektų įgyvendinimo galimybės;
 - iv) besiformuojančių rinkų ir besivystančių šalių atveju – ar partnerystė būtų galima prisidėti prie pridėtinės vertės kūrimo vietos lygmeniu ir ar ji būtų abipusiškai naudinga tiek šaliai partnerei, tiek Sąjungai, ir kokia būtų ta nauda.
2. Atsižvelgdama į 1 dalį ir kiek tai susiję su besiformuojančiomis rinkomis ir besivystančiomis šalimis, Taryba užtikrina bendradarbiavimą su kitais atitinkamais veiksmų koordinavimo forumais, įskaitant forumus, įsteigtus įgyvendinant strategiją „Global Gateway“.
3. Valstybės narės:
- a) derina veiksmus su Komisija, siekdamas užtikrinti jų dvišalio bendradarbiavimo su atitinkamomis trečiosiomis šalimis ir Sąjungos neprivalomų strateginių partnerysčių su trečiosiomis šalimis, apimančių bent svarbiausių žaliavų vertės grandinę, suderinamumą;
 - b) padeda Komisijai įgyvendinti pagal strategines partnerystes nustatytas bendradarbiavimo priemones.

7 skyrius Valdymas

34 straipsnis

Europos svarbiausiųjų žaliavų taryba

1. Įsteigiama Europos svarbiausiųjų žaliavų taryba.
2. Taryba vykdo šiame reglamente nustatytas užduotis.

35 straipsnis

Europos svarbiausiųjų žaliavų tarybos sudėtis ir veikimas

1. Tarybą sudaro valstybių narių ir Komisijos atstovai. Jai pirmininkauja Komisija.
2. Kiekviena valstybė narė į Tarybą paskiria aukšto lygio atstovą. Tam tikrais atvejais, kiek tai susiję su funkcijomis ir kompetencija, valstybė narė gali paskirti skirtingus atstovus įvairioms Tarybos užduotims vykdyti. Turi būti numatyti visos Tarybos pakaitiniai nariai.
3. Remdamasi Komisijos pasiūlymu, Taryba paprasta narių balsų dauguma priima savo darbo tvarkos taisykles.
4. Siekdama veiksmingai vykdyti šiame reglamente nurodytas užduotis, Taryba reguliariai posėdžiauja. Prireikus, Taryba susirenka Komisijai pateikus pagrįstą prašymą.

Taryba renkasi bent:

- (a) kas 3 mėnesius – strateginių projektų paraiškoms vertinti pagal 3 skyriaus 1 skirsnį;
 - (b) kas 6 mėnesius – stebėsenai pagal 4 skyrių tobulinti;
 - (c) kartą per metus – valstybių narių išsipareigojimams, susijusiems su žvalgyba, nustatytiems 3 skyriaus 4 skirsnyje, įgyvendinimo pažangai aptarti, be kita ko, atsižvelgiant į svarbiausiųjų ar strateginių žaliavų sąrašų atnaujinimus.
5. Komisija padeda Tarybai pasitelkdama vykdomąjį sekretoriatą, kuris teikia techninę ir logistinę paramą.
 6. Taryba gali steigti nuolatinius arba laikinus pogrupius, sprendžiančius konkrečius klausimus ir užduotis.

Taryba įsteigia bent šiuos nuolatinius pogrupius:

- (a) pogrupį strateginių projektų finansavimui pagal 15 straipsnį aptarti ir koordinuoti; nacionalinių skatinamojo finansavimo bankų ir įstaigų, Europos plėtros finansų įstaigų, Europos investicijų banko grupės, kitų tarptautinių finansų įstaigų, įskaitant Europos rekonstrukcijos ir plėtros banką, ir, kai tinkama, privačių finansų įstaigų atstovai kviečiami dalyvauti stebėtojų teisėmis;
- (b) nacionalinių geologijos institutų arba tarnybų pogrupį arba, jeigu tokių institutų arba tarnybų nėra, paskiriama atitinkama nacionalinė valdžios institucija,

atsakinga už parengtinę žvalgybą ir prisidedanti prie 18 straipsnyje nurodytų nacionalinių žvalgybos programų koordinavimo;

- (c) pogrupį, apimantį nacionalines tiekimo ir informavimo agentūras, susijusias su svarbiausiosiomis žaliavomis, arba, jeigu tokių agentūrų nėra, paskiriama atitinkama už tą klausimą atsakinga nacionalinė institucija, prisidedanti prie 19 straipsnyje nustatytų stebėsenos užduočių vykdymo;
- (d) pogrupį, apimantį nacionalinę ekstremaliųjų situacijų valdymo agentūrą ir už strategines atsargas atsakingas nacionalines institucijas arba, jeigu tokios agentūros ir institucijos nėra, paskiriama atitinkama už tą klausimą atsakinga nacionalinė institucija, prisidedanti prie strateginių atsargų koordinavimo, kaip nustatyta 22 straipsnyje.

7. Taryba kviečia Europos Parlamento atstovus stebėtojų teisėmis dalyvauti jos posėdžiuose, įskaitant 6 dalyje nurodytų nuolatinių ar laikinųjų pogrupių posėdžius.

Tam tikrais atvejais Taryba gali kviesti ekspertus, kitas trečiąsias šalis arba trečiųjų valstybių atstovus stebėtojų teisėmis dalyvauti 6 dalyje nurodytų nuolatinių ar laikinųjų pogrupių posėdžiuose arba teikti rašytines pastabas.

Vykdydama savo užduotis, Taryba, kai tinkama, užtikrina koordinavimą, bendradarbiavimą ir keitimąsi informacija su atitinkamomis reagavimo į krizes ir pasirengimo krizėms struktūromis, sukurtomis pagal Sąjungos teisę.

8. Taryba imasi būtinų priemonių, siekdama užtikrinti saugų konfidencialios ir neskelbtinos komercinės informacijos valdymą ir tvarkymą.
9. Taryba deda visas pastangas, kad būtų pasiektas bendras sutarimas.

8 skyrius

Deleguotieji įgaliojimai ir komiteto procedūra

36 straipsnis

Delegavimas

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.
2. 3 straipsnio 2 dalyje, 4 straipsnio 2 dalyje, 5 straipsnio 2 dalyje, 27 straipsnio 12 dalyje, 28 straipsnio 2 dalyje ir 30 straipsnio 1 ir 5 dalyse nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami aštuonerių metų laikotarpiui nuo [Leidinių biuro prašoma įrašyti: vienas mėnuo po šio reglamento įsigaliojimo dienos]. Likus ne mažiau kaip devyniems mėnesiams iki šešerių metų laikotarpio pabaigos Komisija parengia naudoti deleguotaisiais įgaliojimais ataskaitą. Deleguotieji įgaliojimai savaime pratęsimi tokios pačios trukmės laikotarpiams, išskyrus atvejus, kai Europos Parlamentas arba Taryba pareiškia prieštaravimų dėl tokio pratęsimo likus ne mažiau kaip trimis mėnesiams iki kiekvieno laikotarpio pabaigos.
3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 3 straipsnio 2 dalyje, 4 straipsnio 2 dalyje, 5 straipsnio 2 dalyje, 27 straipsnio 12 dalyje, 28 straipsnio 2 dalyje ir 30 straipsnio 1 ir 5 dalyse nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po sprendimo paskelbimo

Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje arba vėlesnį jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.

4. Prieš priimdama deleguotąjį aktą Komisija konsultuojasi su kiekvienos valstybės narės paskirtais ekspertais vadovaudamasi 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais. Konsultacijos su valstybių narių ekspertais rengiamos po konsultacijų pagal 14 straipsnį.
5. Kai tik Komisija priima deleguotąjį teisės aktą, apie tai ji tuo pačiu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.
6. Pagal 3 straipsnio 2 dalį, 4 straipsnio 2 dalį, 5 straipsnio 2 dalį, 27 straipsnio 12 dalį, 28 straipsnio 2 dalį ir 30 straipsnio 1 ir 5 dalis priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva tas laikotarpis gali būti pratęsimas dviem mėnesiams.

37 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda [Leidinių biuro prašoma įrašyti nuorodą į šį teisės aktą] įgyvendinimo komitetas. Šis komitetas – komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.
2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamentas (ES) Nr. 182/2011 4 straipsnis.
3. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamentas (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.

9 skyrius Daliniai pakeitimai

38 straipsnis

Reglamento (ES) 2018/1724 dalinis pakeitimas

Reglamentas (ES) 2018/1724 iš dalies keičiamas taip:

- (1) I priedo pirmame stulpelyje įrašoma nauja eilutė „S. Svarbiausių žaliavų projektai“.
- (2) I priedo antro stulpelio eilutėje „S. Svarbiausių žaliavų projektai“ pridedami šie punktai:
 - „1. Informacija apie leidimų išdavimo procesą“;
 - „2. Informacija apie finansavimo ir investavimo paslaugas“;
 - „3. Informacija apie lėšų suteikimo galimybes Sąjungos arba valstybių narių lygmeniu“;
 - „4. Informacija apie verslo rėmimo paslaugas, įskaitant, be kita ko, pelno mokesčio deklaravimą, vietos mokesčių įstatymus, darbo teisę“

- (3) II priedo pirmame stulpelyje įrašoma nauja eilutė „Svarbiausiųjų žaliavų projektai“.
- (4) II priedo antro stulpelio eilutėje „Svarbiausiųjų žaliavų projektai“ pridedami šie punktai:
 „Procedūra, susijusi su visais atitinkamais administraciniais leidimais planuoti, statyti ir vykdyti neutralaus poveikio klimatui technologijų gamybos projektus, įskaitant statybos, cheminių medžiagų naudojimo ir prijungimo prie tinklo leidimus, poveikio aplinkai vertinimus ir aplinkosaugos leidimus, kai jų reikia, ir apimanti visas administravimo sritis ir procedūras“.
- (5) II priedo trečio stulpelio eilutėje „Svarbiausiųjų žaliavų projektai“ pridedamas šis punktas:
 „Visi rezultatai, susiję su procedūromis, pradedant nuo paraiškos galiojimo patvirtinimo ir baigiant atsakingos nacionalinės kompetentingos institucijos pranešimu apie bendrąjį sprendimą dėl procedūros rezultatų“.
- (6) III priede pridedamas šis punktas:
 „9) [Leidinių biuro prašoma įrašyti nuorodą į šį pasiūlymą] 8 straipsnio 1 dalyje nurodytos nacionalinės kompetentingos institucijos“.

39 straipsnis

Reglamento (ES) 2019/1020 dalinis pakeitimas

Reglamentas (ES) 2019/1020 iš dalies keičiamas taip:

- (1) 4 straipsnio 5 dalies tekstas „(ES) 2016/425 (35) ir (ES) 2016/426 (36)“ pakeičiamas taip: „(ES) 2016/425 (*), (ES) 2016/426 (**) ir [(ES) [...]] [šio reglamento priėmimo metai]/...(***)]“;
- (2) I priedas papildomas šiuo punktu: „X [Leidinių biuro prašoma įrašyti kitą eilės numerį] Reglamentas (ES).../..., kuriuo nustatoma saugaus ir tvaraus svarbiausiųjų žaliavų tiekimo užtikrinimo sistema ir kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2019/1020 [Leidinių biuro prašoma įrašyti šio reglamento paskelbimo duomenis], kiek tai susiję su to reglamento 27, 28 arba 30 straipsniuose nustatytais reikalavimais.“

40 straipsnis

Reglamento (ES) 2018/858 dalinis pakeitimas

Reglamento (ES) 2018/858 II priedas iš dalies keičiamas taip:

I dalies lentelėje įterpiamas šis tekstas:

[Leidinių biuro prašoma G skiltyje įrašyti kitą eilės numerį]	Pastoviųjų magnetų žiediško reikalavimai	Reglamentas (ES) XX/XXXX [Leidinių biuro prašoma įrašyti šio reglamento paskelbimo OL duomenis]	X	X	X	X	X	X					X	X
---	--	---	---	---	---	---	---	---	--	--	--	--	---	---

41 straipsnis

Reglamento (ES) Nr. 168/2013 dalinis pakeitimas

Reglamento (ES) 168/2013 II priedas iš dalies keičiamas taip:

I dalies lentelėje įterpiamas šis tekstas:

[Leidinių biuro prašoma C1 skiltyje įrašyti kitą eilės numerį]	Pastoviųjų magnetų žiediško reikalavimai	Reglamentas (ES) XX/XXXX [Leidinių biuro prašoma įrašyti šio reglamento paskelbimo OL duomenis]	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
--	--	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

10 skyrius

Baigiamosios nuostatos

42 straipsnis

Pažangos stebėseną

1. Komisija, atsižvelgdama į Tarybos rekomendacijas, stebi pažangą, padarytą siekiant 1 straipsnio 2 dalyje nustatytų tikslų, ir bent kas trejus metus skelbia ataskaitą, kurioje išsamiai apibūdinama Sąjungos pažanga siekiant tų tikslų.
Pirmoji ataskaita parengiama iki [Leidinių biuro prašoma įrašyti: 4 metai po šio reglamento įsigaliojimo dienos].
2. 1 dalyje nurodytoje ataskaitoje pateikiama kiekybinė informacija apie Sąjungos pažangą, padarytą siekiant 1 straipsnio 2 dalies a ir b punktuose nustatytų lyginamųjų dydžių, mastą.

43 straipsnis

Valstybių narių teikiama informacija

1. Valstybės narės kasmet siunčia Komisijai ataskaitą, kurioje pateikiama 18 straipsnio 4 dalyje, 20 straipsnio 1 ir 2 dalyse, 21 straipsnio 1 dalyje, 22 straipsnio 5 dalyje ir 25 straipsnio 6 dalyje nurodyta informacija. Pirmoji ataskaita išsiunčiama [Leidinių biuro prašoma įrašyti: vieni metai po šio reglamento įsigaliojimo dienos].
2. Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatoma 1 dalyje nurodytų ataskaitų forma. Šioje formoje gali būti nurodyta, kaip turi būti pateikiama 1 dalyje nurodyta informacija. Minėtieji įgyvendinimo aktai priimami laikantis 37 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamąsios procedūros.
3. 1 dalyje nurodytose ataskaitose teikiama informacija tvarkoma pagal 44 straipsnį.

44 straipsnis

Konfidencialios informacijos tvarkymas

1. Informacija, gaunama įgyvendinant šį reglamentą, naudojama tik šio reglamento tikslais ir saugoma atitinkamais Sąjungos ir nacionalinės teisės aktais.
2. Valstybės narės ir Komisija užtikrina komercinių ir verslo paslapčių ir kitos neskelbtinos, konfidencialios ir įslaptintos informacijos, gautos ir parengtos taikant šį reglamentą, įskaitant rekomendacijas ir priemones, kurių reikia imtis, apsaugą pagal Sąjungos ir atitinkamą nacionalinę teisę.
3. Valstybės narės ir Komisija užtikrina, kad įslaptintos informacijos, kuri buvo pateikta arba kuria apsieista pagal šį reglamentą, slaptumo žymos laipsnis nebūtų sumažintas arba ta informacija nebūtų išslaptinta be informaciją teikiančios šalies išankstinio raštiško sutikimo.
4. Jeigu valstybė narė mano, kad teikiant apibendrintą informaciją pagal 21 straipsnį vis tiek būtų galima pakenkti jos nacionalinio saugumo interesams, ji gali prieštarauti dėl to, kad Komisija ją pateiktų, pateikdama pagrįstą pranešimą.
5. Komisija ir nacionalinės institucijos, jų pareigūnai, darbuotojai ir kiti šių institucijų prižiūrimi asmenys užtikrina informacijos, gautos vykdant jų užduotis ir veiklą, konfidencialumą. Ši prievolė taip pat taikoma visiems valstybių narių atstovams, stebėtojams, ekspertams ir kitiems asmenims, dalyvaujantiems 35 straipsnyje apibrėžtos Tarybos posėdžiuose.

45 straipsnis

Sankcijos

Per 12 mėnesių nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos valstybės narės nustato sankcijų už šio reglamento pažeidimus skyrimo taisykles ir imasi visų jų taikymui užtikrinti būtinų priemonių. Nustatytos sankcijos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasomos. Valstybės narės nedelsdamos praneša apie tas taisykles ir tas priemones Komisijai ir nedelsdamos jai praneša apie visus vėlesnius joms įtakos turinčius pakeitimus.

46 straipsnis

Įvertinimas

1. Ne vėliau kaip iki [Leidinių biuro prašoma įrašyti: 5 metai nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos] Komisija atlieka šio reglamento vertinimą atsižvelgdama į jo tikslus ir pateikia apie tai ataskaitą Europos Parlamentui, Tarybai ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui.
2. 1 dalyje nurodytoje ataskaitoje įvertinama bent tai, ar tikslinga nustatyti didžiausias svarbiausių žaliavų, dėl kurių buvo priimtose skaičiavimo ir tikrinimo taisyklės, aplinkosauginio pėdsako ribas.

47 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas / Pirmininkė

Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė

FINANSINĖ TEISĖS AKTO PASIŪLYMO PAŽYMA

1. PASIŪLYMO (INICIATYVOS) STRUKTŪRA

1.1. Pasiūlymo (iniciatyvos) pavadinimas

1.2. Atitinkama (-os) politikos sritis (-ys)

1.3. Pasiūlymas (iniciatyva) susijęs (-usi) su:

1.4. Tikslas (-ai)

1.4.1. Bendrasis (-ieji) tikslas (-ai)

1.4.2. Konkretus (-ūs) tikslas (-ai)

1.4.3. Numatomas (-i) rezultatas (-ai) ir poveikis

1.4.4. Veiklos rezultatų rodikliai

1.5. Pasiūlymo (iniciatyvos) pagrindas

1.5.1. Trumpalaikiai arba ilgalaikiai poreikiai, įskaitant išsamų iniciatyvos įgyvendinimo pradinio etapo tvarkaraštį

1.5.2. Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė (gali būti susijusi su įvairiais veiksniais, pavyzdžiui, koordinavimo nauda, teisiniu tikrumu, didesniu veiksmingumu ar papildomumu). Šiame punkte „Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė“ – dalyvaujant Sąjungai užtikrinama vertė, papildanti vertę, kuri būtų užtikrinta vien valstybių narių veiksmams.

1.5.3. Panašios patirties išvados

1.5.4. Suderinamumas su daugiamete finansine programa ir galima sinergija su kitomis atitinkamomis priemonėmis

1.5.5. Įvairių turimų finansavimo galimybių vertinimas, įskaitant perskirstymo mastą

1.6. Pasiūlymo (iniciatyvos) trukmė ir finansinis poveikis

1.7. Planuojamas (-i) biudžeto vykdymo metodas (-ai)

2. VALDYMO PRIEMONĖS

2.1. Stebėsenos ir atskaitomybės taisyklės

2.2. Valdymo ir kontrolės sistema (-os)

2.2.1. Valdymo būdo (-ų), finansavimo įgyvendinimo mechanizmo (-ų), mokėjimo tvarkos ir siūlomos kontrolės strategijos pagrindimas

2.2.2. Informacija apie nustatytą riziką ir jai sumažinti įdiegtą (-as) vidaus kontrolės sistemą (-as)

2.2.3. Kontrolės išlaidų efektyvumo apskaičiavimas ir pagrindimas (kontrolės sąnaudų ir susijusių valdomų lėšų vertės santykis) ir numatomo klaidų rizikos lygio vertinimas (atliekant mokėjimą ir užbaigiant programą)

2.3. Sukčiavimo ir pažeidimų prevencijos priemonės

3. NUMATOMAS PASIŪLYMO (INICIATYVOS) FINANSINIS POVEIKIS

- 3.1. Atitinkama (-os) daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija (-os) ir biudžeto išlaidų eilutė (-ės)**
- 3.2. Numatomas pasiūlymo finansinis poveikis asignavimams**
 - 3.2.1. Numatomo poveikio veiklos asignavimams santrauka*
 - 3.2.2. Numatomas veiklos asignavimais finansuojamas atliktas darbas*
 - 3.2.3. Numatomo poveikio administraciniam asignavimams santrauka*
 - 3.2.3.1. Numatomi žmogiškųjų išteklių poreikiai*
 - 3.2.4. Suderinamumas su dabartine daugiamete finansine programa*
 - 3.2.5. Trečiųjų šalių įnašai*
- 3.3. Numatomas poveikis pajamoms**

1. PASIŪLYMO (INICIATYVOS) STRUKTŪRA

1.1. Pasiūlymo (iniciatyvos) pavadinimas

Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas, kuriuo nustatoma saugaus ir tvaraus svarbiausių žaliavų tiekimo užtikrinimo sistema (Europos svarbiausių žaliavų aktas)

1.2. Atitinkama (-os) politikos sritis (-ys)

„Europos žaliasis kursas“;
„Prie skaitmeninio amžiaus prisitaikusi Europa“;
„Pasaulyje stipresnė Europa“.

1.3. Pasiūlymas (iniciatyva) susijęs (-usi) su:

■ nauju veiksmu

☐ nauju veiksmu, kai bus įgyvendintas bandomasis projektas ir (arba) atlikti parengiamieji veiksmai⁵⁰

☐ esamo veiksmo galiojimo pratęsimu

☐ vieno ar daugiau veiksmų sujungimu arba nukreipimu į kitą / naują veiksmą

1.4. Tikslas (-ai)

1.4.1. Bendrasis (-ieji) tikslas (-ai)

Bendras Europos svarbiausių žaliavų akto tikslas – užtikrinti saugią ES prieigą prie svarbiausių žaliavų, kartu skatinant tvarių tiekimo šaltinių plėtoją. Taip galiausiai prisidedama prie ekonomikos augimo ir aukšto ES gyvenimo lygio, išvengiama sutrikimų ir neigiamų pasekmių Europos bendrojoje rinkoje ir didinamas Europos įmonių konkurencingumas, kartu nepamirštant ES vaidmens skatinant darnų vystymąsi ir aplinkos apsaugą visame pasaulyje.

1.4.2. Konkretus (-ūs) tikslas (-ai)

konkretus tikslas

- sustiprinti įvairius strateginių žaliavų vertės grandinės etapus;
- įvairinti Sąjungos žaliavų importą;
- gerinti Sąjungos galimybes stebėti ir mažinti svarbiausių žaliavų tiekimo sutrikimų riziką;
- užtikrinti Sąjungos rinkai pateikiamų svarbiausių žaliavų laisvą judėjimą, kartu užtikrinant aukšto lygio aplinkos apsaugą, pagerinant šių žaliavų žiedžiškumą ir tvarumą.

1.4.3. Numatomas (-i) rezultatas (-ai) ir poveikis

Nurodyti poveikį, kurį pasiūlymas (iniciatyva) turėtų padaryti tiksliniams gavėjams (tikslinėms grupėms).

⁵⁰

Kaip nurodyta Finansinio reglamento 58 straipsnio 2 dalies a arba b punkte.

Manoma, kad priėmus Svarbiausių žaliavų aktą bus užtikrintas saugus svarbiausių žaliavų tiekimas ir sustiprinti ES pajėgumai visoje svarbiausių žaliavų vertės grandinėje. Svarbiausių žaliavų aktu bus skatinama toliau plėtoti tvarius tiekimo šaltinius, taip įgyvendinant ES strateginius užmojus, visų pirma susijusius su žaliąja ir skaitmenine pertvarka ir didesnėmis investicijomis gynybos srityje.

Galimybės naudoti papildomus duomenis, ES naudingųjų iškasenų išteklių žemėlapių sudarymo ir žvalgybos programos padės padidinti vertės grandinės konkurencingumą. Turėdamos papildomos informacijos, įmonės galėtų sumažinti riziką ankstyvaisiais žvalgybos etapais, o tai padėtų toliau padidinti investicijas vertės grandinėje.

Nustačius strateginius projektus, kuriems būtų taikomos supaprastintos leidimų išdavimo procedūros ir sudaromos geresnės galimybės gauti finansavimą, ES ir trečiosiose šalyse bus labiau remiama svarbiausių žaliavų vertės grandinė ir taip būtų užtikrinamas saugesnis svarbiausių žaliavų tiekimas tolesniems naudotojams ES. Taip būtų kuriama aiški bendrosios rinkos veikimo pridėtinė vertė ir daromas teigiamas ekonominis poveikis svarbiausių žaliavų gamintojams ir galutinės grandies sektoriams, nes būtų užtikrinamas pramonės atsparumas ir sudaromos sąlygos plėtoti ES svarbiausių žaliavų vertės grandinę. Socialinis poveikis darbo vietoms ir ES regionų sanglaudai taip pat bus teigiamas.

Svarbiausių žaliavų akte bus numatoma plėtoti stebėsenos pajėgumus ir rizikos vertinimo veiklą prieš krizę. ES svarbiausių žaliavų vertės grandinei paramą teiks valdymo sistema, pagal kurią veiks speciali Svarbiausių žaliavų taryba, valstybių narių agentūrų tinklas ir Komisijos vidaus pajėgumai. Įmonėms bus tiesiogiai naudinga stebėsenos suvestinėse reguliariai skelbiama naujausia su tiekimo rizika susijusi informacija, kurią naudodamos jos galės pritaikyti savo rizikos mažinimo strategijas. Stebėsenos ir rizikos vertinimo veiksmai, kaip antai ES testavimas nepalankiausiomis sąlygomis, skatins vyriausybes ir įmones pirkti saugias svarbiausias žaliavas.

Strateginių atsargų kaupimas yra susijęs su nacionalinių strateginių žaliavų atsargų koordinavimu. Šis koordinavimas paskatins valstybes nares didinti savo strategines atsargas ir dėl jo įmonės, kurių vertės grandinė apima strategines žaliavas, bus papildomai apsaugomos. Šio koordinavimo europinis aspektas padės išvengti dubliavimo ir bus grindžiamas nacionalinių strateginių išteklių sinergija. Toks nacionalinių atsargų koordinavimas prieš krizę taip pat padės užtikrinti geresnę pasirengimą krizėms tuo atveju, jeigu būtų aktyvuotas bet koks budrumo ar reagavimo į krizes sistemos mechanizmas, galintis apimti ir žaliavas.

Siekdamos užtikrinti įmonių pasirengimą valdyti riziką, atitinkamos didelės įmonės, kurioms aktualu būti pasiruošusioms, investuos į savo atsparumą ir atsižvelgs į faktines strateginių žaliavų gamybos sąnaudas, užtikrindamos, kad jų tiekimo grandinės, jeigu jose yra tam tikrų strateginių žaliavų, būtų reguliariai tikrinamos ir testuojamos nepalankiausiomis sąlygomis.

Taikydamos bendro pirkimo priemones nacionalinės institucijos arba ekonominės veiklos vykdytojai galės suvienyti jėgas pirkdami strategines žaliavas.

Tvaresnės svarbiausių žaliavų gamybos plėtra grindžiama nuostatomis, kuriomis remiantis plėtojamas svarbiausių žaliavų rinkų žiediškumas. Pasiūlyme nustatomos taisyklės, visų pirma susijusios su nebetinkamų naudoti produktų ir atliekų srautu,

kuriuose yra svarbiausių žaliavų, naudojimu, surinkimu ir apdorojimu, siekiant remti perdirbimo technologijų ir rinkų kūrimą, kuriomis skatinamas antrinių svarbiausių žaliavų naudojimas gamyboje. Daug dėmesio taip pat bus skiriama uždarytose ir apleistose atliekų vietose esančių svarbiausių žaliavų panaudojimui. Taip pat įtraukiamos nuostatos dėl Sąjungos rinkai pateikiamų svarbiausių žaliavų aplinkosauginio pėdsako deklaravimo ir kitos su jomis susijusios informacijos.

Šiuo reglamentu bus įsteigta Europos svarbiausių žaliavų taryba, kuri sutelkdama geriausias Europos Komisijos ir valstybių narių turimas ekspertines žinias, analizuos rinkas ir vykdys jų stebėseną, vertins riziką ir konsultuos dėl rizikos mažinimo strategijų, padės vykdyti strateginius projektus ir koordinuos strateginių atsargų kaupimą. Taryba taip pat diskutuos dėl žaliavas apimančių strateginių partnerysčių su trečiosiomis šalimis prioritetų ir tikslų, taip pat koordinuos šias partnerystes, atsižvelgdama į panašias valstybių narių įgyvendinamas partnerystes.

1.4.4. Veiklos rezultatų rodikliai

Nurodyti pažangos ir pasiekimų stebėsenos rodiklius.

- Valstybėse narėse sukurtų ES naudingųjų iškasenų išteklių duomenų ir žemėlapių kiekis.
- ES ir užsienyje finansuojamų su svarbiausių žaliavų vertės grandine susijusių strateginių projektų skaičius.
- Bendra ES veiklą vykdančių įmonių investicijų į svarbiausias žaliavas apimtis, atsižvelgiant į vertės grandinės segmentą, kuriame jos vykdo veiklą.
- Projektų raidos, paklausos ir pasiūlos pokyčių ir svarbiausių žaliavų prekybos srautų stebėseną.
- Strateginių išteklių kiekis nacionaliniu lygmeniu.
- Perdirbtų svarbiausių žaliavų kiekis ir procentinė dalis. Antrinių svarbiausių žaliavų, naudojamų naujuose gamybos procesuose, kiekis.

1.5. Pasiūlymo (iniciatyvos) pagrindas

1.5.1. Trumpalaikiai arba ilgalaikiai poreikiai, įskaitant išsamų iniciatyvos įgyvendinimo pradinio etapo tvarkaraštį

Šis reglamentas turėtų būti visais atžvilgiais taikomas nuo kitos dienos po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Tačiau pirmiau reikia imtis keleto veiksmų, kad būtų pasirengta įgyvendinti šį reglamentą. Turėtų būti įsteigta Taryba, o valstybės narės turėtų paskirti kontaktinius asmenis, dalyvausiančius jos posėdžiuose. Iki šio reglamento taikymo pradžios Taryba turėtų veikti visu pajėgumu.

Informacija iš įmonių atstovų visoje svarbiausių žaliavų vertės grandinėje jau turėtų būti renkama, o valstybės narės jau turėjo aptarti svarbiausių žaliavų vertės grandinės stebėseną ir pradėti ją vykdyti.

- 1.5.2. *Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė (gali būti susijusi su įvairiais veiksniais, pavyzdžiui, koordinavimo nauda, teisiniu tikrumu, didesniu veiksmingumu ar papildomumu). Šiame punkte „Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė“ – dalyvaujant Sąjungai užtikrinama vertė, papildanti vertę, kuri būtų užtikrinta vien valstybių narių veiksmais.*

Priežastys imtis Europos lygmens veiksmų (*ex ante*)

Nė viena valstybė narė viena negali veiksmingai spręsti didėjančios svarbiausių žaliavų tiekimo rizikos problemos, visų pirma dėl to kad atskirose valstybėse narėse nėra pakankamai geologinių santalkų ir dėl didelės masto ekonomijos svarbiausių žaliavų vertės grandinėje. Šioje iniciatyvoje numatytos priemonės nebūtų tokios veiksmingos, jeigu valstybės narės jas įgyvendintų veikdamos vienos, nes problemos, kurias siekiama išspręsti, yra susijusios su visa bendrąja rinka. Jos susijusios ne tik su atskiromis valstybėmis narėmis ar valstybių narių grupe, bet ir su ES pramonine baze ir visos ES svarbiausių žaliavų vertės grandine. Be to, mažai tikėtina, kad vien valstybių narių lygmeniu taikomų metodų pakaks, kad būtų patenkinti vidaus rinkoje glaudžiai tarpusavyje susijusių tiekimo grandinių poreikiai.

Numatoma sukurti Sąjungos pridėtinė vertė (*ex post*)

ES veiksmai yra labai svarbūs siekiant apimties ir masto ekonomijos ir apriboti pastangų susiskaidymą ir su tuo susijusį neveiksmingumą arba jų išvengti. Atsižvelgiant į šiuos argumentus, imantis siūlomų veiksmų daugiausia dėmesio būtų skiriama toms sritims, kuriose dėl reikiamų pastangų masto, spartos ir apimties veiksmų Sąjungos lygmeniu pridėtinė vertė yra akivaizdi. Pavyzdžiui,

– veiksmai, kuriais siekiama sutelkti investicijas į svarbiausių žaliavų projektus visoje vertės grandinėje, galėtų būti veiksmingiausiai planuojami ir derinami Sąjungos lygmeniu, atsižvelgiant į reikalingų investicijų mastą ir į tai, kad sukurti pajėgumai turėtų būti naudingi visai vidaus rinkai;

– veiksmai, kuriais siekiama gerinti stebėsenos pajėgumus Sąjungos lygmeniu, būtų veiksmingesni nei tuo atveju, jeigu jie nebūtų suderinti. Veikdamos kartu valstybės narės ir Komisija galės geriau numatyti tiekimo sutrikimus, nei tais atvejais, kai taikomos skirtingos nacionalinės pastangos. Taikant siūlomą sistemą turėtų būti sudarytos sąlygos veiksmingiau paskirstyti užduotis ir dalytis atitinkama informacija, taip užkertant kelią pastangų dubliavimui.

- 1.5.3. *Panašios patirties išvados*

Šiuo metu ES beveik išimtinai priklauso nuo daugelio šių žaliavų importo; dar svarbiau yra tai, kad šių importuojamų prekių tiekėjai yra labai susitelkę, o pagrindiniai tiekėjai daugeliu atvejų yra pažeidžiami dėl didelės su aplinka, visuomene ir valdymu susijusios rizikos.

Kartais vienos šalies tiekiamas dalis viršija 90 proc., kaip antai Kinijos tiekiamų lengvųjų retųjų žemių elementų, sunkiųjų retųjų žemių elementų, galio ir magnio atvejais; Turkijos tiekiamo boro atveju. Atlikus svarbos vertinimą nustatyta, kad maždaug trečdalis mineralų ir pusės svarbiausių žaliavų atveju tiekimas ES yra labiau sutelktas nei viso pasaulio mastu (boksitų, boratų ar mangano atvejais). Šis susitelkimas stebimas visoje vertės grandinėje, o kai kurių medžiagų, kaip antai ličio, magnio ar germanio, perdirbimo etapu jis yra didesnis nei gavybos etapu. Kinija kontroliuoja 56 proc. pasaulio rafinuoto ličio, 60 proc. rafinuoto kobalto ir 58 proc. rafinuoto mangano pajėgumų. Be pasiūlos sutelkimo atskirose šalyse, kai kurie

subjektai dar labiau sustiprino savo dominuojančią padėtį pasaulinėje vertės grandinėje įgiję ekonominės veiklos ir turto kontrolę trečiosiose šalyse, kaip antai Kinija, kontroliuojanti kobalto kasyklas Konge (Kinijos akcininkai kontroliuoja dvi Kongo įmones, kurios kartu pagamina 13,8 proc. viso pasaulyje suvartojamo kobalto kiekio).

Dėl tokio pajėgumų sutelkimo ES tiekimo saugumui kyla geopolitinė rizika.

1.5.4. Suderinamumas su daugiamete finansine programa ir galima sinergija su kitomis atitinkamomis priemonėmis

Siekiant sėkmingai įgyvendinti svarbiausių žaliavų akte numatytus veiksmus, bus toliau plėtojama sinergija su veiksmams, kuriuos šiuo metu remia Sąjunga ir valstybės narės, vykdydamos programas ir veiklą, susijusią su moksliniais tyrimais ir inovacijomis svarbiausių žaliavų srityse, taip pat su pokyčiais tiekimo grandinėje. Tai visų pirma bendroji programa „Europos horizontas“, kuria remiama mokslinių tyrimų ir inovacijų plėtra, kuria siekiama pateikti novatoriškus sprendimus, susijusius su svarbiausių žaliavų vertės grandine.

Be to, plėtojant tvarią svarbiausių žaliavų vertės grandinę Europoje, galimi paramos šaltiniai Europos ir valstybių narių lygmeniu galėtų būti:

- valstybių narių naudojamos Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės lėšos, kuriomis prisidedama prie reikalingų investicijų;
- programa „Europos horizontas“;
- inovacijų fondas, skirtas veiksmams, kuriais remiamos investicijos svarbiausių žaliavų srityje, visų pirma grąžinamojo perdirbimo srityje;
- regioninės plėtros ir sanglaudos fondai ir Teisingos pertvarkos fondas;
- EDVF+ garantijų priemonė;
- KVTBP (visų pirma EDVF+ garantijų priemonė ir derinimo priemonė) ir PNPP (Pasirengimo narystei pagalbos priemonė);
- techninės paramos priemonė;
- Bendrosios rinkos programa.

Siūloma iniciatyva gali būti nustatyta atsižvelgiant į keletą neseniai paskelbtų Europos politikos krypčių ir prioritetų:

- pramonės strategiją;
- Europos ekonomikos gaivinimo planą;
- planą „REPowerEU“;
- Europos žaliąjį kursą;
- mokslinius tyrimus ir inovacijas pagal siūlomą programos „Europos horizontas“ II ramsčio

4 klasterį „Skaitmeninė ekonomika, pramonė ir kosmosas“, siekiant konkrečiai prisidėti prie trijų visa apimančių ES politikos sričių:

prie skaitmeninio amžiaus prisitaikiusi Europa;

žmonėms tarnaujanti ekonomika;
Europos žaliasis kursas.

1.5.5. *Įvairių turimų finansavimo galimybių vertinimas, įskaitant perskirstymo mastą*

Netaikoma

1.6. Pasiūlymo (iniciatyvos) trukmė ir finansinis poveikis

☐ trukmė ribota

- ☐ galioja nuo MMMM [MM DD] iki MMMM [MM DD],
- ☐ įsipareigojimų asignavimų finansinis poveikis nuo MMMM iki MMMM, o mokėjimų asignavimų – nuo MMMM iki MMMM.

☒ trukmė neribota

- įgyvendinimo pradinis laikotarpis – nuo MMMM iki MMMM,
- vėliau – visuotinis taikymas.

1.7. Planuojamas (-i) biudžeto vykdymo metodas (-ai)⁵¹

☒ Tiesioginis valdymas, vykdomas Komisijos:

- ☒ padalinių, įskaitant Sąjungos delegacijų darbuotojus;
- ☐ vykdomųjų įstaigų

☐ Pasidalijamasis valdymas kartu su valstybėmis narėmis

☐ Netiesioginis valdymas, biudžeto vykdymo užduotis pavedant:

- ☐ trečiosioms valstybėms arba jų paskirtoms institucijoms;
- ☐ tarptautinėms organizacijoms ir jų agentūroms (nurodyti);
- ☐ EIB ir Europos investicijų fondui;
- ☐ įstaigoms, nurodytoms Finansinio reglamento 70 ir 71 straipsniuose;
- ☐ viešosios teisės reglamentuojamoms įstaigoms;
- ☐ įstaigoms, kurių veiklą reglamentuoja privatinė teisė ir kurioms pavesta teikti viešąsias paslaugas, tiek, kiek joms užtikrinamos pakankamos finansinės garantijos;
- ☐ įstaigoms, kurių veiklą reglamentuoja valstybės narės privatinė teisė, kurioms pavesta įgyvendinti viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę ir kurioms užtikrinamos pakankamos finansinės garantijos;
- ☐ atitinkamame pagrindiniame akte nurodytoms įstaigoms arba asmenims, kuriems pavesta vykdyti konkrečius veiksmus BUSP srityje pagal ES sutarties V antraštinę dalį.
- *Jei nurodomas daugiau kaip vienas valdymo būdas, išsamią informaciją pateikti šio punkto pastabų skiltyje.*

Pastabos

--

⁵¹ Informacija apie biudžeto valdymo būdus ir nuorodos į Finansinį reglamentą pateikiamos svetainėje „BudgWeb“ <https://myintracom.ec.europa.eu/corp/budget/financial-rules/budget-implementation/Pages/implementation-methods.aspx>

2. VALDYMO PRIEMONĖS

2.1. Stebėsenos ir atskaitomybės taisyklės

Nurodyti dažnumą ir sąlygas

Reglamente numatoma įsteigti patariamąsias funkcijas vykdančią Tarybą. Šioje Taryboje dalyvaus Komisijos atstovai. Padedant Tarybai bus vykdoma stebėseną, strateginių atsargų koordinavimas arba strateginių projektų atranka.

2.2. Valdymo ir kontrolės sistema (-os)

2.2.1. *Valdymo būdo (-ų), finansavimo įgyvendinimo mechanizmo (-ų), mokėjimo tvarkos ir siūlomos kontrolės strategijos pagrindimas*

Reglamentu nustatoma nauja politikos sistema, susijusi su investicijų pritraukimu ir svarbiausių žaliavų vertės grandinės plėtra Sąjungoje. Juo nustatomos suderintos taisyklės dėl suderinto požiūrio į strateginių žaliavų stebėseną, duomenų teikimą ir rizikos vertinimą.

Taikant šias naujas taisykles reikalingas suderinamumo užtikrinimo mechanizmas, skirtas tarpvalstybiniam įpareigojimui pagal šį reglamentą taikymui ir nacionalinių institucijų bei Komisijos veiksmų derinimui pasitelkiant Tarybą.

2.2.2. *Informacija apie nustatytą riziką ir jai sumažinti įdiegtą (-as) vidaus kontrolės sistemą (-as)*

Reglamentu įsteigiama Taryba atlieka patariamąjį vaidmenį. Rizika mažinama Komisijai dalyvaujant Tarybos veikloje ir teikiant jai sekretoriato paslaugas. Komisija dalyvaus Tarybos posėdžiuose, prisidės prie Tarybai skiriamų užduočių vykdymo ir užtikrins tolesnius su jomis susijusius veiksmus.

2.2.3. *Kontrolės išlaidų efektyvumo apskaičiavimas ir pagrindimas (kontrolės sąnaudų ir susijusių valdomų lėšų vertės santykis) ir numatomo klaidų rizikos lygio vertinimas (atliekant mokėjimą ir užbaigiant programą)*

Netaikoma

2.3. Sukčiavimo ir pažeidimų prevencijos priemonės

Nurodyti dabartines arba numatytas prevencijos ir apsaugos priemones, pvz., išdėstytas Kovos su sukčiavimu strategijoje.

Netaikoma

3. NUMATOMAS PASIŪLYMO (INICIATYVOS) FINANSINIS POVEIKIS

3.1. Atitinkama (-os) daugiamečių finansinės programos išlaidų kategorija (-ės) ir biudžeto išlaidų eilutė (-ės)

- Dabartinės biudžeto eilutės

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorijas ir biudžeto eilutes nurodyti eilės tvarka.

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	Biudžeto eilutė	Išlaidų rūšis	Įnašas			
	Skaičius	DA / NDA ⁵²	ELPA šalių ⁵³	valstybių kandidačių ir potencialių kandidačių ⁵⁴	kitų trečiųjų valstybių	kitų asignuotųjų pajamų
	03.020101	DA	NE	NE	NE	NE

- Prašomos sukurti naujos biudžeto eilutės

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorijas ir biudžeto eilutes nurodyti eilės tvarka.

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	Biudžeto eilutė	Išlaidų rūšis	Įnašas			
	Skaičius	DA / NDA	ELPA šalių	valstybių kandidačių ir potencialių kandidačių	kitų trečiųjų valstybių	kitų asignuotųjų pajamų
	[XX.YY.YY.YY]		TAIP / NE	TAIP / NE	TAIP / NE	TAIP / NE

⁵² DA – diferencijuotieji asignavimai, NDA – nediferencijuotieji asignavimai.

⁵³ ELPA – Europos laisvosios prekybos asociacija.

⁵⁴ Šalių kandidačių ir, kai taikoma, Vakarų Balkanų potencialių kandidačių.

3.2. Numatomas pasiūlymo finansinis poveikis asignavimams

3.2.1. Numatomo poveikio veiklos asignavimams santrauka

- ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti veiklos asignavimai nenaudojami
- ☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti veiklos asignavimai naudojami taip:

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	1	Bendroji rinka, inovacijos ir skaitmeninė ekonomika
--	----------	---

GROW GD			2024 metai	2025 metai	2026 metai	2027 metai	Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 punktą)			IŠ VISO
○ Veiklos asignavimai										
03.020101 ⁵⁵	Įsipareigojimai	(1a)	0,8	0,8	0,8	0,8				3,2
	Mokėjimai	(2a)	0,8	0,8	0,8	0,8				3,2
03.0202	Įsipareigojimai	(1b)								
	Mokėjimai	(2b)								
Administracinio pobūdžio asignavimai, finansuojami iš konkrečių programų paketo lėšų ⁵⁶										
Biudžeto eilutė		(3)								
IŠ VISO asignavimų GROW GD	Įsipareigojimai	= 1a + 1b + 3	0,8	0,8	0,8	0,8				3,2
	Mokėjimai	= 2a + 2b	0,8	0,8	0,8	0,8				3,2

⁵⁵ Pagal oficialią biudžeto nomenklatūrą.

⁵⁶ Techninė ir (arba) administracinė parama bei išlaidos ES programų ir (arba) veiksmų įgyvendinimui remti (buvusios BA eilutės), netiesioginiai moksliniai tyrimai, tiesioginiai moksliniai tyrimai.

		+ 3								
--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--

○ IŠ VISO veiklos asignavimų	Išpareigojimai	(4)								
	Mokėjimai	(5)								
○ IŠ VISO administracinio pobūdžio asignavimų, finansuojamų iš konkrečių programų paketo lėšų			(6)							
IŠ VISO asignavimų pagal daugiametės finansinės programos 1 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	Išpareigojimai	= 4 + 6	0,8	0,8	0,8	0,8				3,2
	Mokėjimai	= 5 + 6	0,8	0,8	0,8	0,8				3,2

Jei pasiūlymas (iniciatyva) daro poveikį kelioms veiklos išlaidų kategorijoms, pakartokite pirmiau pateiktą dalį:

○ IŠ VISO veiklos asignavimų (visose veiklos išlaidų kategorijose)	Išpareigojimai	(4)								
	Mokėjimai	(5)								
IŠ VISO administracinio pobūdžio asignavimų, finansuojamų iš konkrečių programų paketo lėšų (visose veiklos išlaidų kategorijose)			(6)							
IŠ VISO asignavimų pagal daugiametės finansinės programos 1–6 IŠLAIDŲ KATEGORIJAS (Orientacinė suma)	Išpareigojimai	= 4 + 6								
	Mokėjimai	= 5 + 6								

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	7	Administracinės išlaidos
--	----------	--------------------------

Šią dalį reikėtų užpildyti naudojant administracinio pobūdžio biudžeto duomenų lentelę, kuri pirmiausia bus pateikta [finansinės teisės akto pasiūlymo pažymos priede](#) (Komisijos sprendimo dėl Europos Sąjungos bendrojo biudžeto Komisijos skirsnio įgyvendinimo vidaus taisyklių V priedas) ir įkelta į DECIDE tarnybų tarpusavio konsultacijoms.

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

		2024 metai	2025 metai	2026 metai	2027 metai	Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 punktą)			IŠ VISO
GROW GD									
○ Žmogiškieji ištekliai		1,392	2,167	3,912	3,912				11,383
○ Kitos administracinės išlaidos		0,212	0,212	0,213	0,213				0,850
IŠ VISO GROW GD		1,604	2,379	4,125	4,125				12,233
ENV GD									
○ Žmogiškieji ištekliai		0,171	0,342	0,513	0,513				1,539
○ Kitos administracinės išlaidos									
IŠ VISO ENV GD		0,171	0,342	0,513	0,513				1,539
INTPA GD									
○ Žmogiškieji ištekliai		0,171	0,342	0,342	0,342				1,197
○ Kitos administracinės išlaidos									
IŠ VISO INTPA GD		0,171	0,342	0,342	0,342				1,197

IŠ VISO asignavimų pagal daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	(Iš viso įsipareigojimų = Iš viso mokėjimų)	1,946	3,063	4,980	4,980				14,969
--	--	-------	-------	-------	-------	--	--	--	---------------

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

		2024 metai	2025 metai	2026 metai	2027 metai	Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 punktą)			IŠ VISO
IŠ VISO asignavimų pagal daugiametės finansinės programos 1–7 IŠLAIDŲ KATEGORIJAS	Įsipareigojimai	2,746	3,863	5,780	5,780				18,169
	Mokėjimai	2,746	3,863	5,780	5,780				18,169

3.2.2. Numatomas veiklos asignavimais finansuojamas atliktas darbas

Įsipareigojimų asignavimai mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Nurodyti tikslus ir rezultatus ↓			2024 metai		2025 metai		2026 metai		2027 metai		Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 punktą)								IŠ VISO	
	REZULTATAI																			
	Tipas 57	Viduti nės sąnaud dos	Skaiči us	Sąnau dos	Skaiči us	Sąnau dos	Skaiči us	Sąnau dos	Skaiči us	Sąnau dos	Skaiči us	Sąna udos	Skaiči us	Sąnau dos	Skaiči us	Sąnau dos	Bendr as skaiči us	Iš viso sąnaudų		
1 KONKRETUS TIKSLAS ⁵⁸ ...																				
- Rezultatas																				
- Rezultatas																				

⁵⁷ Atlikti darbai – tai būsimi produktai ir paslaugos (pavyzdžiui, finansuota studentų mainų, nutiesta kelių kilometrų ir kt.).

⁵⁸ Kaip apibūdinta 1.4.2 punkte „Konkretus (-ūs) tikslas (-ai) ...“.

- Rezultatas																		
1 konkretaus tikslo tarpinė suma																		
2 KONKRETUS TIKSLAS ...																		
- Rezultatas																		
2 konkretaus tikslo tarpinė suma																		
IŠ VISO																		

3.2.3. Numatomo poveikio administraciniam asignavimams santrauka

- ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administracinio pobūdžio asignavimų nenaudojama
- ☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administracinio pobūdžio asignavimai naudojami taip:

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

	2024 metai	2025 metai	2026 metai	2027 metai	Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 punktą)			IŠ VISO
--	---------------	---------------	---------------	---------------	---	--	--	---------

Daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJA								
Žmogiškieji ištekliai	1,734	2,851	4,767	4,767				14,119
Kitos administracinės išlaidos	0,212	0,212	0,213	0,213				0,850
Daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJOS tarpinė suma	1,946	3,063	4,980	4,980				14,969

Neįtraukta į daugiamečių finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ								
Žmogiškieji ištekliai								
Kitos administracinio pobūdžio išlaidos								
Tarpinė suma, neįtraukta į daugiamečių finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ								

IŠ VISO	1,946	3,063	4,980	4,980				14,969
----------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--	--	--	---------------

Žmogiškųjų išteklių ir kitų administracinio pobūdžio išlaidų asignavimų poreikiai bus tenkinami iš GD asignavimų, jau paskirtų veiksmui valdyti ir (arba) perskirstytų generaliniame direktorate, ir prireikus finansuojami iš papildomų lėšų, kurios atsakingam GD gali būti skiriamos pagal metinę lėšų skyrimo procedūrą ir atsižvelgiant į biudžeto apribojimus.

⁵⁹ Techninė ir (arba) administracinė parama bei išlaidos ES programų ir (arba) veiksmų įgyvendinimui remti (buvusios BA eilutės), netiesioginiai moksliniai tyrimai, tiesioginiai moksliniai tyrimai.

3.2.3.1. Numatomi žmogiškųjų išteklių poreikiai

- ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškųjų išteklių nenaudojama.
- ☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškieji ištekliai naudojami taip:

Sąmatą surašyti etatų vienetais

	2024 metai	2025 metai	2026 metai	2027 metai	Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 punktą)		
○ Etatų plano pareigybės (pareigūnai ir laikinieji darbuotojai)							
20 01 02 01 (Komisijos būstinė ir atstovybės)	8	14	22	22			
20 01 02 03 (Delegacijos)							
01 01 01 01 (Netiesioginiai moksliniai tyrimai)							
01 01 01 11 (Tiesioginiai moksliniai tyrimai)							
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti)							
○ Išorės darbuotojai (etatų vienetais) ⁶⁰							
20 02 01 (AC, END, INT finansuojami iš bendrojo biudžeto)	4	5	11	11			
20 02 03 (AC, AL, END, INT ir JPD delegacijose)							
XX 01 xx yy zz ⁶¹							
01 01 01 02 (AC, END, INT – netiesioginiai moksliniai tyrimai)							
01 01 01 12 (AC, END, INT – tiesioginiai moksliniai tyrimai)							
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti)							
IŠ VISO	12	19	33	33			

XX yra atitinkama politikos sritis arba biudžeto antraštinė dalis.

Žmogiškųjų išteklių poreikiai bus tenkinami panaudojant GD darbuotojus, jau paskirtus priemonei valdyti ir (arba) persikirstytus generaliniame direktorate, ir prireikus finansuojami iš papildomų lėšų, kurios atsakingam GD gali būti skiriamos pagal metinę asignavimų skyrimo procedūrą ir atsižvelgiant į biudžeto apribojimus.

Vykdytinų užduočių aprašymas:

Pareigūnai ir laikinieji darbuotojai	Svarbiausiųjų žaliavų akto įgyvendinimas visa apimtimi • 5 etato vienetai valdymo ir koordinavimo užduotims užtikrinti: ○ 2 etato vienetai, dirbantys politikos koordinavimo ir deleguotųjų bei įgyvendinimo aktų rengimo srityje; ○ 2 etato vienetai valdymo struktūros sekretoriato veiklai užtikrinti; ○ 1 etato vienetas tyrimams ir sutartims administruoti. • 10 etato vienetų stebėsenos, duomenų rinkimo ir rizikos vertinimo užduotims vykdyti, kuriuos galima suskirstyti taip: ○ 7 etato vienetai strateginių ir svarbiausiųjų žaliavų rinkos stebėsenai vykdyti ir ataskaitoms
--------------------------------------	---

⁶⁰ AC – sutartininkas, AL – vietinis darbuotojas, END – deleguotasis nacionalinis ekspertas, INT – per agentūrą įdarbintas darbuotojas, JPD – jaunesnysis delegacijos specialistas.

⁶¹ Neviršijant viršutinės ribos, nustatytos išorės darbuotojams, finansuojamiems iš veiklos asignavimų (buvusių BA eilučių).

	teikti; ○ 2 etato vienetai valstybių narių teikiamai informacijai koordinuoti; ○ 1 etato vienetas visų surenkamų stebėsenos, projektų, valstybių narių ir kt. duomenų bazei kurti ir atnaujinti. • 11 etato vienetų, dirbančių politikos priemonių srityse, kuriuos galima suskirstyti taip: ○ 2 etato vienetai valstybių narių įsipareigojimų, susijusių su žiediško priemonėmis, įskaitant Kasybos pramonės atliekų direktyvoje nustatytas priemones, vykdymui užtikrinti; ○ 2 etato vienetai aplinkosauginio pėsako tinkamumui įvertinti, skaičiavimo metodams kurti ir priemonių taikymui stebėti; ○ 2 etato vienetai standartizacijos veiksmų vykdymui užtikrinti ir prašymams dėl standartizacijos (visų pirma susijusiems su retųjų žemių elementais) rengti; ○ 2 etato vienetai nacionalinei žvalgybos veiklai koordinuoti; ○ 3 etato vienetai informacijai apie nacionalines atsargas koordinuoti ir, kai įmanoma, gairėms rengti. • 5 etato vienetai strateginiams projektams remti, kuriuos galima suskirstyti taip: ○ 2 etato vienetai, padedantys Tarybai atrinkti strateginius projektus; ○ 1 etato vienetas tolesniems veiksmams, susijusiems su strateginiais projektais, visų pirma leidimų išdavimo procedūrų, vykdyti; ○ 2 etato vienetai strateginiams projektams remti vertinant galimybes naudotis investicijomis; • 2 etato vienetai strateginėms partnerystėms remti.
Išorės darbuotojai	

3.2.4. Suderinamumas su dabartine daugiamete finansine programa

Pasiūlymas (iniciatyva):

- ☒ Galima visiškai finansuoti perskirstant asignavimą atitinkamoje daugiametės finansinės programos (DFP) išlaidų kategorijoje.

Veiklos asignavimai bus perskirstyti iš esamo Bendrosios rinkos programos biudžeto paketo.

- ☐ Reikia panaudoti nepaskirstytą maržą pagal atitinkamą DFP išlaidų kategoriją ir (arba) specialias priemones, kaip apibrėžta DFP reglamente.

☐ Reikia persvarstyti DFP.3.2.5. Trečiųjų šalių įnašai

Pasiūlyme (iniciatyvoje):

- ☒ nenumatyta bendro su trečiosiomis šalimis finansavimo
- ☐ numatytas trečiųjų šalių bendras finansavimas apskaičiuojamas taip:

Asignavimai mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

	2024 metai	2025 metai	2026 metai	2027 metai	Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 punktą)			Iš viso
Nurodyti bendrą finansavimą teikiančią įstaigą								
IŠ VISO bendrai finansuojamų asignavimų								

3.3. Numatomas poveikis pajamoms

– ☒ Pasiūlymas (iniciatyva) neturi finansinio poveikio pajamoms.

– ☐ Pasiūlymas (iniciatyva) turi finansinį poveikį:

☐ nuosaviems ištekliams

☐ kitoms pajamoms

nurodyti, jei pajamos priskirtos išlaidų eilutėms ☐

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Biudžeto pajamų eilutė	Einamųjų finansinių metų biudžeto asignavimai	Pasiūlymo (iniciatyvos) poveikis						
		N metai	N + 1 metai	N + 2 metai	N + 3 metai	Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 punktą)		
..... straipsnis								

Asignuotųjų pajamų atveju nurodyti biudžeto išlaidų eilutę (-es), kuriai (-oms) daromas poveikis.

--

Kitos pastabos (pavyzdžiui, poveikio pajamoms apskaičiavimo metodas (formulė) arba kita informacija).